

Påvirkning af offentlighedens tillid til revisor

- I forbindelse med Revisortilsynets kvalitetskontrol

Louise Kildelund Hänsch

Karina Thougard Thomsen

Vejleder: Karsten Andersen

Executive Summary

The financial crisis has resulted in a turbulent time dominated by economic recession and declining confidence in the market, therefore it is vital, that the public can rely on the companies' Annual Reports to be accurate. However the financial crisis has affected the accounting profession as well and resulted in a declining confidence in the profession. Questions has been raised regarding the significance of auditing, which has resulted in a desire to change the rules applicable to the auditing profession, so that they are timely in relation to the current financial situation.

In an attempt to restore the confidence in auditors, the European Commission proposed a new regulation, on November 30 - 2011, so that the public supervisory authority's work to a much greater extend should be publicly accessible, as this may well result in increased confidence from the public. Consistent with this the European Commission proposes that the regulator should be subject to a requirement for regular reports on their quality control and publication of individual quality reports. In this context it is interesting to observe how the public's confidence will be affected by an increased disclosure in connection with the outcome of Auditors' Supervisory Authority quality control and the reporting thereof.

The analysis of the task showed that increased transparency in the outcome of the Auditors' Supervisory Authority quality control and the reporting thereof, would affect public's confidence in auditors. In the initial phase the effect will probably be negative, since the public and the press will have to adjust to the error rate. However, it is estimated that in the long term the public's confidence will be affected positively, as an increased public availability will result in a greater understanding and awareness of the legal requirements for auditors, which will result in the expectation gap, between what the public expects and which requirements auditors actually have to live up to, will be reduced.

However the analysis emphasized that the above mentioned effect will only be realized, if the public becomes aware of the outcome of the Auditors' Supervisory Authority quality control, which is why you will not currently be able to see an impact on the public's confidence in auditors.

Based on the results of the analysis it is recommended, that Denmark, in relations to the degree of public accessibility in connection with the outcome of the Auditors' Supervisory Authority quality control should work toward the degree of public accessibility, as in England, since the pressure from the European side is so massive that this development is considered to be unavoidable. The final recommendation does, however, include a couple of adjustments to the English model, so that it is adapted to Denmark.

Indholdsfortegnelse

INDLEDENDE

1. INDLEDNING	9
2. PROBLEMFELT	10
2.1 PROBLEMFORMULERING	10
2.2 AFGRÆNSNING	11
3. METODE	12
3.1 INDLEDENDE METODE	12
3.2 METODESTRUKTUR	13
3.2.1 STRUKTUROVERSIGT	15
3.3 PRIMÆR DATA	16
3.3.1 SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE	16
3.3.2 INTERVIEWS	16
3.4 KILDEKRITIK	20

TEORI

4. BAGGRUNDEN FOR REVISION OG KONTROL HERAF	21
4.1 PRINCIPAL-AGENT-TEORI	21
4.2 PRINCIPAL-AGENT-TEORI I FORHOLD TIL REVISORTILSYNET	23
4.3 BEGREBET REVISION	24
4.4 KONTROL AF REVISOR	26
4.4.1 REGULERING AF KONTROL	27
4.4.2 BEGREBET TILSYN	28
5. REVISORTILSYNET	29
5.1 HISTORIKKEN	29
5.2 DET NUVÆRENDE TILSYN	32
6. REVISOR	35

6.1 KRAV TIL REVISOR	35
6.2 BEGREBET TILLID	36
6.2.1 PÅVIRKNING AF TILLIDEN TIL REVISOR	38
6.3 FORHOLDET MELLEM TILLID OG KONTROL	39
6.4 FORVENTNINGER TIL REVISOR	40
6.5 HVAD ER KVALITET?	43

7. OFFENTLIGGØRELSE **45**

7.1 BEGREBET OFFENTLIGGØRELSE	45
7.1.1 EFFEKTEN AF EN OFFENTLIGGØRELSE	45
7.1.2 OFFENTLIGGØRELSESMETODER	48
7.2 REVISORTILSYNET I ET INTERNATIONALT PERSPEKTIV	50
7.2.1 DET BRITISKE TILSYN	50
7.2.2 EUROPA-KOMMISSIONENS FORSLAG TIL NY REGULERING AF REVISIONSBRANCHEN	51

ANALYSE

8. OPGAVERNS HYPOTESER **55**

9. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN **57**

9.1 INDLEDNING	57
9.2 FORMÅLET MED SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN	57
9.3 METODISKE OVERVEJELSER I FORBINDELSE MED SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN	57
9.4 SPØRGESKEMAUNDERSØGELSENS RESULTATER	59
9.4.1 POPULATIONEN	59
9.4.2 ANALYSE AF SPØRGESKEMAUNDERSØGELSENS RESULTATER	59
9.5 KRITIK AF SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN	69
9.6 KONKLUSION PÅ SPØRGESKEMAUNDERSØGELSENS RESULTATER	69

10. ANALYSE **71**

10.1 STRUKTUR FOR ANALYSEN	71
10.2 OFFENTLIGHEDENS FORHOLD TIL REVISORTILSYNET SOM KONTROLOORGAN	72
10.2.1 OFFENTLIGHEDENS KENDSKAB TIL REVISORTILSYNET	73
10.2.2 EKSPERTERNES SKØN	74
10.2.3 DELKONKLUSION	76
10.3 OFFENTLIGHEDENS FORVENTNINGER TIL GRADEN AF GENNEMSIGTIGHED	77

10.3.1 OFFENTLIGHEDENS FORVENTNINGER	78
10.3.2 EKSPERTERNES SKØN	79
10.3.3 EKSPERTERNES BUD PÅ EN HENSIGTSMÆSSIG OFFENTLIGGØRELSESMETODE	81
10.3.4 DELKONKLUSION	83
10.4 OFFENTLIGHEDENS TILLID TIL REVISOR	83
10.4.1 OFFENTLIGHEDENS GRAD AF TILLID	85
10.4.2 EKSPERTERNES SKØN	85
10.4.3 DELKONKLUSION	88
10.5 ØKONOMISKE KONSEKVENSER VED ØGET GENNEMSIGTIGHED	88
10.5.1 OFFENTLIGHEDENS BETALINGSVILLIGHED	91
10.5.2 EKSPERTERNES SKØN	91
10.5.3 DELKONKLUSION	93
10.6 KONKLUSION PÅ ANALYSEN	93
10.7 KRITIK AF ANALYSEN	95
<u>11. ANBEFALING</u>	<u>97</u>
11.1 OFFENTLIGHEDENS BEGRÆNSEDE KENDSKAB TIL REVISORTILSYNET	97
11.2 ØGET GENNEMSIGTIGHED MED REVISORTILSYNET KONTROLARBEJDE	98
11.3 OFFENTLIGGØRELSESMETODE	99
11.4 FINANSIERING	102
11.5 ENDELIG ANBEFALING	103
<u>12. KONKLUSION</u>	<u>106</u>
<u>13. LITTERATURLISTE</u>	<u>111</u>
<u>14. BILAG</u>	<u>116</u>
BILAG 1 - INFORMATIONSBREV TIL RESPONDENTER VEDR. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE	117
BILAG 2 - SPØRGESKEMA	118
BILAG 3 - RYKKERBREV TIL RESPONDENTER VEDR. SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE	122
BILAG 4 - RESULTATET AF SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE	123
BILAG 5 - E-MAIL TIL INTERVIEWPERSONER	130
BILAG 6 - REFERAT AF INTERVIEW M. BENT WARMING-RASMUSSEN	138
BILAG 7 - REFERAT AF INTERVIEW M. KIM SPARLUND	143
BILAG 8 - REFERAT AF INTERVIEW M. JENS SKOVBY	148

BILAG 9 - REFERAT AF INTERVIEW M. LENE NIELSEN	154
BILAG 10 - REFERAT AF INTERVIEW M. CLAUS GULDBORG NYVOLD	158
BILAG 11 - REFERAT AF INTERVIEW M. PETER GATH	163
BILAG 12 - REFERAT AF INTERVIEW M. PER EJSING OLSEN	167
BILAG 13 - REFERAT AF INTERVIEW M. PER GUNSLEV	172
BILAG 14 - REFERAT AF INTERVIEW M. ANDREAS RAHLF HAUPTMANN	175

1. Indledning

Den finansielle krise har resulteret i en turbulent tid præget af økonomisk tilbagegang og svækket tillid til markedet, hvorfor det er vigtigere end nogensinde før, at offentligheden kan stole på, at virksomhedernes årsregnskab er retvisende. Netop dette, at skrive under på, at et regnskab er retvisende, er revisors fornemmeste opgave i forhold til at leve op til revisors betroede titel som offentlighedens tillidsrepræsentant. Grundig revision er således genvejen til genoprettelsen af tilliden til markedet.

Den finansielle krise har imidlertid også ramt revisionsbranchen og resulteret i svækket tillid til revisorerhvervet. Der er blevet sat spørgsmålstegn ved værdien af revision, hvilket har medført et ønske om at ændre de gældende regler for revisorerhvervet, således at de er tidssvarende i forhold til den finansielle situation, vi befinder os i. Netop dette har Europa-Kommissionen erkendt og brugt som argument for at tage revisors rolle op til debat, herunder Grønbogen fra 2010 og senest forslaget til ny regulering af revisionsbranchen af 30. november 2011. Fælles for Europa-Kommissionens tiltag de seneste år er, at de alle har til formål at genoprette tilliden til revisorerhvervet og dermed også markedet.

I et forsøg på at genoprette tilliden til revisor påpeger Europa-Kommissionen i forslaget til ny forordning af 30. november 2011 således, at den nationale tilsynsmyndighed i forbindelse med kvalitetskontrollen bør agere på en måde, der gør dens arbejde mere gennemsigtigt, da dette vil kunne resultere i øget tillid fra offentligheden. I overensstemmelse med dette foreslår Europa-Kommissionen, at tilsynsmyndigheden skal være underlagt et krav om regelmæssig rapportering om deres kvalitetskontrol samt offentliggørelse af individuelle kvalitetskontrolrapporter (Europa-Kommissionen, 2011:20). I den forbindelse findes det interessant at undersøge, hvorvidt en øget gennemsigtighed i forhold til resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol – uden samtidig at øge omfanget af selve kvalitetskontrollen – vil kunne genskabe tilliden til revisionsbranchen.

2. Problemfelt

2.1 Problemformulering

Det at Europa-Kommissionen, i et forsøg på at genoprette tilliden til revisor, foreslår at den nationale tilsynsmyndighed i forbindelse med kvalitetskontrollen bør agere på en måde, der gør dens arbejde mere gennemsigtigt har medført megen undren og nysgerrighed, som har dannet grundlag for en række tvivlsspørgsmål, som vi ønsker at behandle i denne opgave. Vi vil i denne opgave bestræbe os på at besvare følgende problemformulering:

Hvordan påvirkes offentlighedens tillid til revisor af en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering heraf?

I bestræbelsen på at besvare opgavens problemformulering vil følgende underspørgsmål indledningsvist blive besvaret:

- Hvad er baggrunden for revision samt kontrollen heraf?
- Hvordan er det danske Revisortilsyn opbygget?
- Hvad indebærer det, at revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant?
- Hvad dækker begrebet *tillid* over?
- Er der sammenspil mellem tillid og kontrol?
- Hvilke forventninger stiller offentligheden til revisor?
- Hvilken effekt har en øget offentliggørelse af oplysninger?
- Hvilken grad af gennemsigtighed ses internationalt?

Besvarelsen af ovenstående underspørgsmål vil ske i opgavens teoriafsnit, hvor relevant teori, regulering samt anden sekundær data vil blive inddraget. En dybdegående gennemgang af, hvorledes ovenstående spørgsmål vil blive besvaret følger af opgavens metodeafsnit i kap. 3.

Opgavens teoriafsnit vil ikke alene besvare ovenstående underspørgsmål, men også lede os frem til opstilling af en række hypoteser, som vil være fundamentet for vores analyse

og dermed besvarelsen af opgavens problemformulering. Arbejdet med hypoteserne i analysen vil således være grundlaget for opgavens endelige konklusion.

2.2 Afgrænsning

I følgende afsnit foretages en række afgrænsninger, da forhold, som relaterer sig til opgavens problemstilling, ikke vil blive behandlet.

Der afgrænses til alene at behandle opgavens problemstilling i forhold til revisionsvirksomheder med kunder af interesse for offentligheden, jf. Revisorloven § 21, stk. 3. Dertil vil opgaven alene finde anvendelse ved revisors afgivelse af erklæringer med sikkerhed, jf. Revisorloven § 1, stk. 2.

Endvidere findes det ressourcemæssigt nødvendigt, at foretage en afgrænsning af det empiriske felt, således at *offentligheden* i denne opgave alene defineres som bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af direktionen samt personer, der besidder ledende økonomistillinger i større danske virksomheder (Andersen, 2008:47).

Opgaven afgrænses desuden fra at omhandle alle andre dele af forslaget fra Europa-Kommissionen af 30. november 2011 end dem, der vedrører problematikken omkring øget gennemsigtighed i forbindelse med den eksterne kvalitetskontrol. Herunder vil det meget omtalte forslag om, at den eksterne kvalitetskontrol i fremtiden bør foretages af ikke-udøvende revisorer ikke blive behandlet, da dette ikke findes relevant i forhold til besvarelsen af opgavens problemstilling.

3. Metode

3.1 Indledende metode

Vi vil besvare vores problemformulering ved at foretage et single casestudie grundet i, at vi kun tager udgangspunkt i én organisation, Revisortilsynet (Andersen, 2008:118).

Formålet med single casestudiet er at forholde sig kritisk til gældende litteratur og teori samt at afprøve caset i forhold til, hvorvidt den gældende, generelle viden er anvendelig (Andersen, 2008: 119). Vi er dog opmærksomme på, at det i et casestudie ikke er muligt at bevare objektiviteten, da der undervejs træffes både bevidste og ubevidste valg, der vil have indvirkning på udfaldet af besvarelsen.

Udgangspunktet for det analytiske arbejde i opgaven er neopositivisme. Der fokuseres på, at virkeligheden eksisterer, men at vi som undersøgere kun er mennesker og dermed ikke kan undgå at påvirke resultatet. Dog skal der stræbes efter at opnå så høj en objektivitet som mulig (Guba, 1990:20).

Med udgangspunkt i problemformuleringen kombineres kvantitative og kvalitative undersøgelsesmetoder. Der er således tale om metodetriangulering, da der indsamles både kvantitative og kvalitative data for at øge troværdigheden (Andersen, 2008:165). Den kvantitative undersøgelse udformes som resultatet af en spørgeskemaundersøgelse, som har til formål at afdække offentlighedens tillid til revisor samt deres kendskab til Revisortilsynet. Den kvalitative undersøgelse vil tage udgangspunkt i delvist strukturerede interviews med en række udvalgte eksperter (for yderligere definition af de udvalgte eksperter se afsnit 3.3.2 om *interviews*).

Det primære formål er eksplorativt og problemidentificerende. I forlængelse af genstandsfeltets vurdering vil vi i opgaven stræbe mod at aflægge normative anbefalinger på baggrund af den opnåede viden gennem afhandlingen (Andersen, 2008:21-24). Vidensproduktionsprocessen i den indledende del af denne opgave er overvejende deduktiv, da der primært tages udgangspunkt i teorien (Rasmussen & Østergaard, 2005:94). Den allerede eksisterende teori på området vil blive diskuteret og

fortolket i forhold til problemstillingen. Den analytiske del af opgaven vil dog have en induktiv tilgangsvinkel, da denne bygger på oplysninger fra relativt få personer om deres holdning til opgavens problemstilling (Andersen, 2008:35).

Der anvendes både sekundær og primær data i opgaven. Den sekundære data er allerede eksisterende data i form af litteratur, artikler, lovgivning, online kilder og offentligt tilgængelige rapporter. Den primære data vil vise sig i form af en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse samt kvalitative interviews (Andersen, 2008: 159-160). For at gøre data mest mulig brugbar og væsentlig for besvarelsen af problemformuleringen stræbes der efter at anvende den nyeste data.

3.2 Metodestruktur

Med henblik på at besvare vores problemformulering redegøres for begrebet *revision* samt behovet herfor. Til forståelsen af revisionens eksistens tages der udgangspunkt i principal-agent-teorien. Efterfølgende afdækkes begrebet *revision* gennem rapporten *A Statement of Basic Auditing Concepts*, David Flints revisionsteori fra 1988 samt en definition fra IFAC. I forlængelse heraf vil behovet for kontrol forsøges afdækket, hvilket tager afsæt i Revisorloven samt ISQC 1. Der vil ligeledes blive redegjort for begrebet *tilsyn*.

Efterfølgende vil historikken bag kvalitetskontrol blive beskrevet for at give et overblik over udviklingen, herunder EU-regulering, som har haft betydning for Danmark. Herefter vil der blive redegjort for det nuværende Revisortilsyn med fokus på graden af offentliggørelse.

De lovmæssige krav til revisor vil efterfølgende blive behandlet med det formål at fremhæve vigtigheden af revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant. Da revisor defineres som offentlighedens tillidsrepræsentant vil begrebet *tillid* dernæst blive diskuteret gennem teori af Bernard Barber og Bent Warming-Rasmussen. Herefter inddrages teori omkring forventningskløften, da en diskussion omkring offentlighedens

forventninger til revisor findes væsentlig. Afslutningsvis i dette kapitel vil begrebet *kvalitet* forsøges afdækket.

Følgende afsnit har til formål at klarlægge begrebet *offentliggørelse* og dennes udvikling. Først redegøres for selve begrebet *offentliggørelse*, herunder en diskussion af den forventede effekt af offentliggørelse samt mulige metoder for dette. Dernæst redegøres for Revisortilsynet i et internationalt perspektiv, hvor tilsynet det britiske tilsyn er omdrejningspunktet. Afslutningsvis vil væsentlige dele af Europa-Kommissionens forslag af 30. november 2011 blive behandlet.

I forbindelse med teorien opstilles en række hypoteser, som i analysen ønskes be- eller afkræftet, for endeligt at kunne vurdere, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor. I overensstemmelse med de hypoteser, der er opstillet i teoriafsnittet, inddrages relevant teori, resultaterne af den foretagne spørgeskemaundersøgelse samt en række delvist strukturerede interviews med eksperter på området. Før den endelige analyse kan påbegyndes, foretages en analyse af resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen, hvor der ligeledes vil blive redegjort for de metodiske overvejelser i forbindelse med undersøgelsen.

Afslutningsvis vil vi på baggrund af ovenstående perspektivere og konkludere på opnåede resultater samt bestræbe os på at fremstille anbefalinger til det fremtidige Revisortilsyn, herunder i hvilket omfang rapporterne bør være offentligt tilgængelige.

3.2.1 Strukturoversigt

Indledende	Teori	Analyse
• Problemformulering • <i>Hvordan påvirkes offentlighedens tillid til revisor af en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering heraf?</i> • Metodiske overvejelser (3)	• Baggrunden for revision og kontrollen heraf (4) • Principal-agent-teori • ASOBAC • David Flint • ISA 200 • ISQC1 • Revisorloven • Revisortilsynet (5) • Regulering på området • Revisor (6) • Lovgivning omkring krav til revisor • Bent Warming-Rasmussen • Bernard Barber • Michael Power • Rudolph Schottlaender • G. W. Beck • Offentliggørelse (7) • Fødevarestyrelsens smiley-ordning • Regulering på området • FSR • Det britiske tilsyn • Europa-kommissionens forslag til ny forordning	• Opgavens hypoteser (8) • Spørgeskemaundersøgelsen (9) • Metodiske overvejelser • Analyse af resultaterne • Endelig analyse (10)

3.3 Primær data

I forbindelse med teorien opstilles en række hypoteser, som ønskes be- eller afkræftet i opgavens analyse. I den forbindelse findes det relevant at indhente primær data, både i form af kvantitativ data såvel som kvalitativ. Den kvantitative data indsamles gennem en spørgeskemaundersøgelse, hvorimod den kvalitative data indhentes gennem en række interviews.

3.3.1 Spørgeskemaundersøgelse

Den kvantitative analyse tager, som tidligere skrevet, udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse, som har til formål at afdække offentlighedens tillid til revisor samt deres kendskab til Revisortilsynet. Spørgeskemaet er vedlagt som bilag 2.

Til spørgeskemaundersøgelsen er udvalgt respondenter fra store danske virksomheder, som i forbindelse med den stilling, de besidder, har tilknytning til virksomhedens revisor, jf. afsnit 2.2 om *afgrænsning*. Denne gruppe af respondenter vil i analysen repræsentere offentligheden. Respondenternes oplysninger er alle indhentet gennem private virksomheders hjemmesider, hvor alene bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af direktionen, ledende økonomimedarbejder samt medarbejdere, som besidder andre økonomistillinger, er udvalgt.

Spørgeskemaundersøgelsen vil blive yderligere behandlet i opgavens kap. 9.

3.3.2 Interviews

Den kvalitative undersøgelse vil tage udgangspunkt i en række delvist strukturerede interviews med udvalgte eksperter. Ordet eksperter vil i den resterende del af analysen blive anvendt når der henvises til alle de interviewede personer. Netop ordet eksperter finder anvendelse, da de interviewede personer alle har stort indblik og erfaring indenfor området, som opgavens problemstilling beskæftiger sig med. Interviewene skal således bidrage med en række eksperters input til de i teoriafsnittet opstillede

hypoteser. For i analysen at kunne be- eller afkræfte de opstillede hypoteser er der foretaget interviews med følgende:

- **Kim Sparlund.** Jurist, HD i finansiering, vicedirektør i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og formand for Revisortilsynet.

Kim Sparlund er udvalgt til interview, da opgavens problemstilling omhandler Revisortilsynet og offentliggørelse af dennes årlige redegørelser. I den forbindelse findes det yderst relevant at indhente Revisortilsynets syn på sagen.

- **Lene Nielsen.** Jurist, juridisk konsulent hos DI og medlem af Revisortilsynet.

Lene Nielsen er udvalgt til interview, da hun repræsenterer regnskabsbrugerne i Revisortilsynet.

- **Jens Skovby.** Statsautoriseret revisor, sekretariatsleder i Revisorgruppen Danmark og medlem af Revisortilsynet.

Jens Skovby er udvalgt til interview, da han repræsenterer revisorerne i Revisortilsynet og har beskæftiget sig med kontrol af revisor i en længere årrække.

- **Claus Guldberg Nyvold.** Registreret revisor, partner i Dansk Revision og medlem af Revisortilsynet.

Claus Guldberg Nyvold er udvalgt til interview, da han repræsenterer revisorerne i Revisortilsynet.

- **Peter Gath.** Statsautoriseret revisor, leder af revision hos KPMG og medlem af FSR's bestyrelse.

Peter Gath er udvalgt til interview med henblik på at indhente revisors syn på opgavens problemformulering, samt fremtidige problemstillinger i forbindelse med en øget offentliggørelse.

- **Per Gunslev.** Statsautoriseret revisor og formand for Regnskabsrådet.

Per Gunslev er udvalgt til interview på baggrund af hans store ekspertise inden for området *revision og regnskab*, herunder særligt vigtigheden af kvalitetsstyring og -kontrol.

- **Peter Ejning Olsen.** Statsautoriseret revisor og kvalitetskontrollant for Revisortilsynet.

Peter Ejning Olsen er udvalgt til interview, da han er kvalitetskontrollant for Revisortilsynet og derigennem besidder relevant viden.

- **Andreas Rahlf Hauptmann.** Cand.scient.pol. og specialkonsulent i Erhvervs- og Vækstministeriet.

Andreas Rahlf Hauptmann er udvalgt til interview, da vi efter adskillige forsøg måtte opgive håbet om et interview med Erhvervs- og Vækstminister Ole Sohn. Andreas Rahlf Hauptmann betragtes i den forbindelse som en yderst kompetent suppleant, da han til daglig beskæftiger sig med regnskab og revision i Erhvervs- og Vækstministeriet.

- **Bent Warming-Rasmussen.** Registreret revisor og Ph.d. i revision.

Bent Warming-Rasmussen er udvalgt til interview, da han er ansat som professor på Syddansk Universitet i Kolding, hvor han leder cand.merc.aud.-studiet og har forsket i tilliden til revisor gennem en længere årrække, hvilket har gjort ham til en af de førende forskere inden for netop dette område.

- **Benny Engelbrecht.** Erhvervsordfører for Socialdemokratiet.

På grund af sygdom blev to iværksatte møder torsdag den 28. juni kl. 9.30 på Christiansborg og onsdag den 4. juli kl. 10.30 i Sønderborg aflyst. På trods af adskillige efterfølgende skriftlige og telefoniske henvendelser til Benny Engelbrecht har det dog ikke været muligt at foretage det aftalte interview selvom vi har udvist stor fleksibilitet både i forhold til formen af interviewet samt lokationen.

Ovenstående interviewdeltagere er kontaktet via e-mail, hvori en præsentation af opgavens emne og formål fremgår. Denne e-mail er vedlagt som bilag 5.

Da vi allerede besidder en teoretisk viden på området, er formålet med interviewene at få belyst en række forhold i overensstemmelse med de i teoriafsnittet opstillede hypoteser, herunder nye synsvinkler og relevant information, som respondenterne måtte have.

Inden interviewene udføres, udarbejdes en interviewguide pr. interview, så vi sikrer, at hvert enkelt interview indbringer tilstrækkelig data. Denne interviewguide vil ligeledes blive fremsendt til interviewdeltageren inden interviewet, så denne har indblik i de spørgsmål, vi ønsker besvaret. Derudover udfærdiges der efterfølgende et referat af interviewet, som vil blive fremsendt til godkendelse hos interviewdeltageren, før det vil indgå i vores analyse i et forøg på at sikre, at indholdet er i overensstemmelse med deres reelle holdning. Disse referater er vedlagt som bilag 6-14.

Interviewet vil alene indeholde åbne svarkategorier, hvilket gør det muligt for respondenterne at uddybe deres svar samt tilføje bemærkninger, hvor de ønsker det.

3.4 Kildekritik

Udover alment anerkendte lærebøger anvendes EU-direktiver, henstillinger samt forslag fra Europa-Kommissionen og Revisorloven, hvilket vurderes at være troværdige kilder. Der anvendes endvidere information fra Revisortilsynet samt det britiske tilsyn, Audit Inspection Unit (AIU), der begge er offentlige instanser, hvorfor disse anses for at være troværdige. Ydermere henvises der til diverse artikler, hvor objektiviteten kan diskuteres.

4. Baggrunden for revision og kontrol heraf

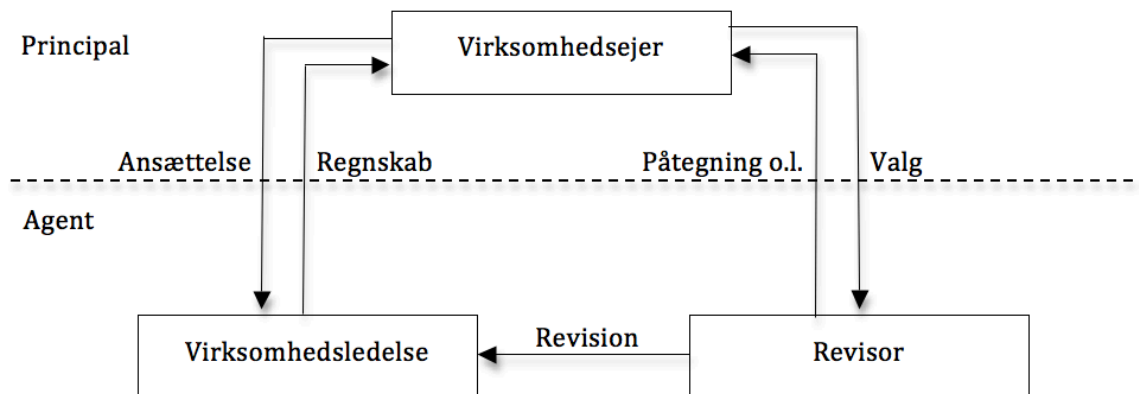
Dette afsnit tager udgangspunkt i principal-agent-teorien i sin originale form samt i forhold til Revisortilsynet. Efterfølgende redegøres for begrebet *revision* samt behovet herfor med udgangspunkt i internationale udredninger for begrebet *revision*, som sammenholdes med David Flints revisionsteori, da dette findes relevant i forbindelse med kontrollen af revisor. I forlængelse heraf vil behovet for kontrol forsøges afdækket, hvilket tager afsæt i Revisorloven samt ISQC 1. Afslutningsvis redegøres for begrebet *tilsyn*.

4.1 Principal-agent-teori

Til forståelse af revisionens eksistens tages der udgangspunkt i teorien om principal-agent. Principal-agent-teorien er ikke en original revisionsteori, men derimod blot en teori anvendt på revision og revisorer.

Principalen er det øverste ledelsesorgan, som ansætter andre personer, såkaldte agenter, til at udføre arbejde på dennes vegne for at maksimere den indskudte kapital (Larsen, 1991: 90-91, Arrow, 1985). Det centrale i denne teori er, hvordan en principal kan kontrollere at en agent agerer efter principalens ønsker. I forhold til revisionsbranchen opstilles teorien som følgende:

Figur 4.1 Principal-agent

Kilde: Elm-Larsen:215

Ovenstående figur 4.1. illustrerer principal-agent-forholdet i revisionsbranchen, hvor principalen er virksomhedsejeren, som ansætter virksomhedsledelsen, der agerer som agent. Der kan opstå interessekonflikter mellem de ledende organer i selskabet, da principalen og agenten ikke har samme interesser. Det er i principalens interesse at opnå størst mulig aktieudbytte eller kursstigninger, så kapitalandele kan sælges med fortjeneste. Derimod er det i agentens interesse at tjene mest muligt til sin personlige indkomst. For at afhjælpe en sådan interessekonflikt ansætter virksomhedsejeren en revisor med det formål at kontrollere agentens finansielle rapportering.

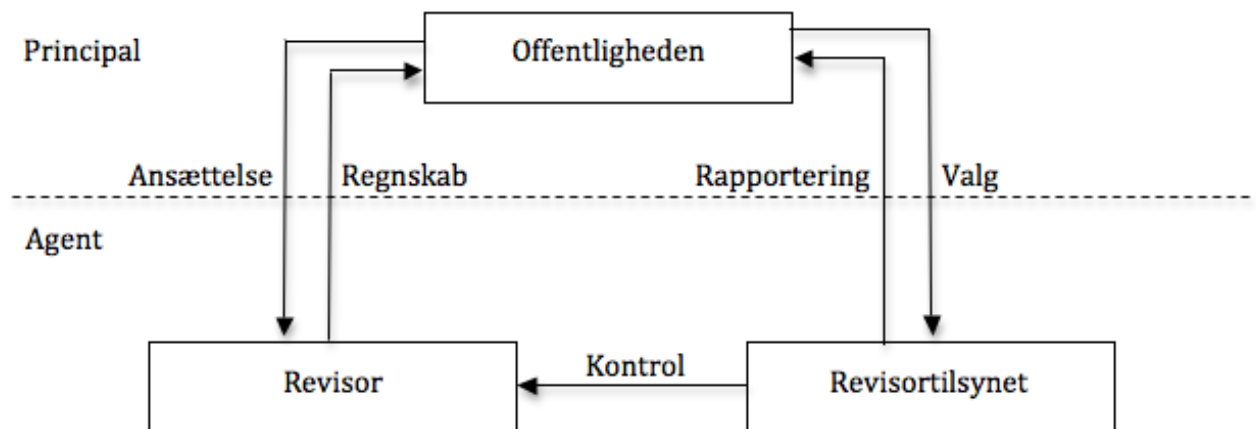
Ved aflæggelse af årsregnskabet har principalen derfor stor interesse i, at indholdet kan tillægges en høj troværdighed og afspejler virkeligheden. Revisors rolle som kontrollant er dermed at varetage interessenternes interesse. Er revisor ikke uafhængig af selskabets direktion og bestyrelse, vil risikoen, for at revisor sætter egen interesse over interessenternes, være til stede. Det skal dog påpeges, at det ikke er revisors rolle at vurdere kvaliteten af de beslutninger, der er truffet i selskabet, men kun resultatet heraf.

Principal-agent-teorien påpeger, jf. ovenstående, hvorfor revision er væsentlig. Endvidere understøtter teorien vigtigheden af uafhængighed, når revisor udfører erklæringsopgaver.

4.2 Principal-agent-teori i forhold til Revisortilsynet

Da ovenstående principal-agent-model ikke er sammenfaldende med opgavens problemstilling fortages nedenfor en fortolkning af teorien, således at denne er tilpasset fremgangsmåden ved kvalitetskontrol. I nedenstående figur illustreres denne nyfortolkning:

Figur 4.2 Principal-agent i forhold til Revisortilsynet

Kilde: Egen fremstilling

Ovenstående figur 4.2. illustrerer principal-agent-forholdet i forhold til Revisortilsynet, hvor principalen er offentligheden, som revisors arbejde er rettet mod. Revisor agerer her som agent, hvis vigtigste opgave er at sikre troværdighed omkring et regnskab.

Ligeledes kan der i denne fortolkning af teorien opstå interessekonflikter mellem principalen og agenten, idet principalen har interesse i at mindske udgifterne til revision samtidig med, at kvaliteten af det produkt, de modtager, ikke forringes. Dertil vil agenten have interesse i at modtage en så høj aflønning som muligt. For at løse denne konflikt kan det ende med, at parterne går på kompromis med kvaliteten af revisionen, hvorfor der opstår risiko for, at revisor ikke lever op til de lovmæssige krav til udførelsen af revision.

Principalen kender Revisortilsynets nyttefunktion, men kan ikke få kendskab til dennes indsats og viden. Der er således tale om skjult information. Det kan også formuleres på den måde, at der mellem offentligheden og Revisortilsynet er et asymmetrisk informationsniveau.

Revisortilsynets rapporter har således ingen værdi, såfremt offentligheden ikke kan undersøge pålideligheden af dem. Da offentligheden har ufuldstændig viden om revisors arbejde, er Revisortilsynets kontrolarbejde essentielt. Dette understreges af, at offentligheden ikke har andre informationskilder, hvorfor Revisortilsynets kontrolarbejde er eneste grundlag for at sikre, at revisor arbejder i overensstemmelse med offentlighedens interesse. Det centrale i denne teori er således hvordan offentligheden kan kontrollere, at revisor agerer efter deres interesser.

4.3 Begrebet revision

Med dette afsnit vil begrebet *revision* forsøges afdækket, da dette findes relevant i forbindelse med den senere problematik omkring kontrol af revisor. Problemet er dog imidlertid, at der ikke findes nogen endegyldig definition på revision, hvorfor følgende afsnit vil indeholde flere forskellige definitioner på, hvad revision egentlig er.

I 1973 udgav American Accounting Association en rapport ved navn "A Statement of Basic Auditing Concepts" (ASOBAC), hvori følgende definition på revision fremgår (ASOBAC, 1973:2):

"Audit is a systematic process of objectively obtaining and evaluating evidence regarding assertions about economic actions and events to ascertain the degree of correspondence between those assertions and established criteria and communicating the results to interested users."

Af ovenstående definition af revision fremgår det, at revision betragtes som en systematisk proces med det formål at sikre overensstemmelse mellem de påståede

økonomiske handlinger og anerkendte kriterier. Derudover vurderes revisionen ligeledes at omfatte offentliggørelse af de opnåede resultater til interesserede brugere.

Definition af revision i ASOBAC understøttes af David Flints revisionsteori, som overordnet peger på revision som værende et samfundsgode. Argumentet for, at David Flints påstand understøtter definition i ASOBAC, er, at revisors vigtigste funktion, nemlig at sikre overensstemmelse mellem økonomiske handlinger og gældende lovgivning samt formidling af resultaterne af revisionen, alt andet lige må vurderes at komme offentligheden til gode.

David Flints revisionsteori indeholder blandt andet syv postulater. Postulat nr. 3 til 6 drejer sig primært om revisionsprocessen, hvorimod postulat nr. 1, 2 og 7 omhandler de omkringliggende behov, omverdenen har for revision.

David Flints påstand om, at revision i bund og grund er et samfundsgode, understreges af hans syvende postulat, hvori det fremgår, at revision skaber økonomiske og sociale fordele. Dette syn på revision var banebrydende i 1988 og skal forstås således, at såfremt de enkelte interessenter i en virksomhed selv skulle stå for at indhente troværdige oplysninger og udføre revisionshandling, ville det blive en bekostelig affære. Ved at vælge en revisor til virksomheden bliver der skabt en økonomisk fordel ved revision. Ligeledes bliver revisionen upartisk, da alle får adgang til de samme verificerede data og chancen for, at der opstår problemer mellem de enkelte interessenter mindskes (Flint, 1988).

Udgangspunktet i ovenstående definition af revision fra ASOBAC og følgende definition fra IFAC er det samme. IFAC's definition af revision betragtes som værende en traditionel opfattelse af revision (ISA 200):

"In conducting an audit of financial statements, the overall objectives of the auditor are:

(a) To obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, thereby enabling the

auditor to express an opinion on whether the financial statements are prepared, in all material respects, in accordance with an applicable financial reporting framework; and

(b) To report on the financial statements, and communicate as required by the ISAs, in accordance with the auditor's findings."

Ovenstående definition fastlægger begrebet *revision* som en kompetent vurdering af, hvorvidt en virksomheds årsregnskab er genereret i overensstemmelse med gældende regler. Revisionen er således en handling, der består af input, som gennem revisors arbejde generer et output. Outputtet danner grundlag for en erklæring fra revisor om årsregnskabet.

Af International Standard on Auditing (ISA) 200 om *den uafhængige revisors overordnede mål og revisionens gennemførelse i overensstemmelse med internationale standarder om revision*, afsnit 3, fremgår det, at formålet med revision er at øge de interesserede brugeres tillid til regnskabet. Den øgede tillid erhverves ved, at revisor frembringer en konklusion om, hvorvidt regnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med en relevant regnskabsmæssig begrebsramme.

Derudover udtrykkes revisors overordnede mål ved revision af regnskaber i ISA 200, afsnit 11. Her påpeges det ligeledes, at revisor skal frembringe en konklusion om, hvorvidt regnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med en relevant regnskabsmæssig begrebsramme og derfor skal sikre høj grad af sikkerhed for, at regnskabet som helhed ikke indeholder væsentlige fejl. Afslutningsvis fremgår det af afsnit 11, at revisor skal påføre regnskabet en erklæring samt kommunikere i overensstemmelse med de observationer, der er foretaget under revisionen.

4.4 Kontrol af revisor

I de foregående afsnit er der redegjort for begrebet *revision*, herunder historikken og behovet, hvorfor det i det følgende afsnit findes væsentligt at redegøre for kontrollen med revisor. Dette vil blive gjort gennem lovgivningsmæssige regler på området. Afslutningsvis vil der blive redegjort for begrebet *tilsyn*.

4.4.1 Regulering af kontrol

Af Revisorloven § 28 fremgår det, at revisionsvirksomheder skal etablere et kvalitetsstyringssystem og derudover kunne dokumentere anvendelsen af dette. Herudover er kravet om kvalitetsstyringssystemet indeholdt i *Kvalitetsstyring i firmaer, som udfører revision og review af regnskaber, andre erklæringer med sikkerhed og beslægtede opgaver* (ISQC 1). Den danske version af standarden trådte i kraft den 15. december 2010 (Revisortilsynet 2011:4).

Som titlen afslører, finder ISQC 1 anvendelse på alle firmaer ved revision og review af regnskaber, andre erklæringsopgaver med sikkerhed og beslægtede opgaver, jf. standardens afsnit 4. Formålet med etableringen af kvalitetsstyringssystemerne fremgår af afsnit 11 og indebærer, at revisionsvirksomhederne skal opnå høj grad af sikkerhed. Af afsnittet fremgår desuden to mål, som skal føre til denne høje grad af sikkerhed. De enkelte revisionsvirksomheder og dets personale skal overholde faglige standarder samt relevante krav i lovgivningen og anden regulering. Derudover skal erklæringer afgivet af den enkelte revisionsvirksomhed eller af opgaveansvarlige partnere være passende efter omstændighederne.

For at sikre at enhver revisionsvirksomhed efterlever ovenstående krav til kvalitetsstyring, opstår der et behov for kontrol. Dette behov har resulteret i, at revisionsvirksomhederne og de heri beskæftigede revisorer har pligt til at lade sig kvalitetskontrollere, jf. Revisorloven § 29.

Formålet med kvalitetskontrollen er først og fremmest at konstatere, at der er etableret og implementeret et kvalitetsstyringssystem. Såfremt et kvalitetsstyringssystem er etableret og implementeret, skal det vurderes, hvorvidt dette er tilstrækkeligt, om det er tilpasset virksomhedens forhold, samt hvorvidt systemets procedurer og politikker er videregivet til medarbejderne.

Et andet formål med kvalitetskontrollen er at undersøge, hvorvidt revisionsvirksomhedens medarbejdere stringent anvender kvalitetsstyringssystemet

ved afgivelse af erklæringer med sikkerhed. Afslutningsvis er formålet med kvalitetskontrollen at sikre, at revisionsvirksomheden løbende opdaterer og anvender kvalitetsstyringssystemet (Revisortilsynet 2011:18-19).

4.4.2 Begrebet tilsyn

At føre tilsyn er at overvåge og kontrollere et givent område. Det er blevet meget udbredt at anvende et tilsynsorgan, i særdeleshed blandt de offentlige myndigheder. Et tilsynsorgan anvendes i bred forstand til at sikre, at gældende lovgivning samt fastsatte retningslinjer overholdes. Et tilsyn er med til at højne tilliden på det område, der føres tilsyn med. Ved svækket tillid til en branche vil man overveje, om kontrollen af denne bør øges.

I forhold til revisionsbranchen er formålet med et tilsyn at kontrollere revisor og dermed skabe tillid til det finansielle system. Da netop tillid er yderst central i revisionsbranchen, kan det have store konsekvenser, såfremt denne svækkes. Et tilsyn, som foretager kontrol af revisors arbejde, er således essentielt, idet revisor agerer som offentlighedens tillidsrepræsentant. Formålet med tilsyn af revisor er således at sikre, at offentligheden får det, der kan forventes.

I nærværende afsnit er der blevet redegjort for behovet for revision og kontrol, herunder den teoretiske samt den lovmæssige baggrund for kontrol af revisor, hvorfor det findes væsentligt at redegøre for den faktiske kontrol af revisor, som i Danmark foretages af Revisortilsynet.

5. Revisortilsynet

Dette afsnit afdækker historikken bag kvalitetskontrol for at give et overblik over udviklingen. Herunder inddrages den EU-regulering, som har haft betydning for Danmark. Afslutningsvis vil der blive redegjort for det nuværende Revisortilsyn med fokus på graden af offentliggørelse.

5.1 Historikken

Den almene betragtning er, at kvalitetskontrol og de øgede krav til revisionsbranchen skyldes de mange erhvervsskandaler de seneste år, hvilket også til en vis grad er korrekt. De første tiltag til kvalitetskontrol blev dog taget flere årtier tilbage og har sidenhen udviklet sig til det kontrolsystem, vi kender i dag. De følgende afsnit vil skabe overblik over den historiske udvikling, der er sket inden for kvalitetskontrol. Der vil i afsnittet blive fokuseret på udviklingen i Danmark, men væsentlige tiltag i udlandet vil blive inddraget i bestræbelserne på at skabe det fulde overblik.

Med udgangspunkt i EUC vejledning fra 1979 om forbedring af kvalitetskontrollen i revisionsbranchen blev den første officielle danske vejledning om revisionskontrol indført i 1981. Indholdet i vejledningen fokuserede både på det generelle plan samt på den individuelle revision. På det generelle plan havde ledelsen pligt til at implementere retningslinjer for kvalitetskontrollen, som skulle efterleves af revisionsvirksomhedens revisorer i forbindelse med udførelsen af deres erhverv. På den individuelle revision gjaldt, at den ansvarlige revisor har ansvaret og derfor skal kontrollere det arbejde, der bliver udført af de resterende revisorer på revisionen. Endvidere skal der foretages en planlægning af revisionen inden start for at sikre klare retningslinjer.

I 1994 kom der en opdateret version af revisionsvejledningen fra 1981. I denne opdatering blev det påpeget, at der var forskel på kvalitetsstyring og kvalitetskontrol. Kvalitetsstyring er de udspil, som revisionsvirksomheden iværksætter for at sikre en høj kvalitet såvel generelt som i hver enkelt opgave. Kvalitetskontrol er derimod den kontrol, som finder sted for at sikre, at kvalitetsstyringen har fungeret. Det blev i denne

sammenhæng et krav, at kvalitetssikringssystemet skulle være skriftligt dokumenteret (Revisortilsynet 2005:3).

I midten af 1990'erne havde størstedelen af de europæiske lande etableret nationale retningslinjer for kvalitetskontrol, men der var endnu ingen fælles regler, der fandt anvendelse for hele EU. Grønbogen fra 1996 var således den første udgivelse fra kommissionen for de europæiske fællesskaber, der omhandlede forskellige aspekter, herunder uafhængighed og kvalitetskontrol på EU-plan. Bogen havde til formål at rejse debat omkring omfanget af og behovet for yderligere initiativer på EU-plan i forbindelse med reglerne om lovpligtig revision. I Punkt 4.31 i Grønbogen påpeger kommissionen, at medlemslandene ikke fører tilsyn på samme måde, hvilket betyder, at der ingen garanti er for, at metoden til kvalitetskontrol i de forskellige medlemslande er ens, eller at metoden i det hele taget er egnet. Debatten lagde blandet andet op til oprettelsen af et organ på EU-plan, som kunne have til opgave at undersøge, hvordan kvalitetskontrol sikres i de forskellige medlemslande, jf. punkt 4.34-4.36 (Grønbog, 1996:24-25).

Efter udgivelsens af Grønbogen og den debat, dette medførte, udsendte kommissionen den 15. november 2000 henstillingen om kvalitetssikring i forbindelse med lovpligtig revision i EU: mindstekrav (2001/256/EF). Denne henstilling var således den første til at fastlægge én fælles standard for medlemslandenes kvalitetssikringssystemer med det formål at skabe ensartethed på området. Henstillingen indeholder 12 mindstekrav til medlemslandenes kvalitetssikringssystemer, som skal opfyldes.

Relevant for opgavens problemstilling findes henstillingens mindstekrav 6.2, som fastslår, at der skal ske tilstrækkelig omfattende offentliggørelse af resultaterne af kvalitetsvurderingen. Ordvalget *tilstrækkelig* præciseres yderligere og indebærer hermed, at en offentliggørelse af de samlede resultater af kvalitetsvurderingen uden at komme ind på de enkelte revisionsfirmaer vil anses for at være tilstrækkelig. Desuden påpeges det i mindstekravet, at troværdigheden til kvalitetssikringssystemet vil øges, såfremt offentliggørelsen også indebærer henstillinger og sanktioner.

Ved vedtagelsen af Revisorloven 2003 blev kvalitetsstyring lovreguleret. Før 1. september 2003, hvor Revisorloven 2003 trådte i kraft, havde begge revisorforeninger

individuelle regler for kvalitetskontrol. Denne kontrol var dog forbundet med en væsentlig svaghed, da den var frivillig og uden betydelige sanktioner. Revisor kunne altså blot melde sig ud af sin forening, såfremt han ønskede at undgå kontrol. Ved vedtagelse af den nye lov blev alle revisorer dog omfattet, så alle revisionsvirksomheder nu er underlagt kvalitetskontrollen, jf. Revisorloven § 29. Der blev altså indført retningslinjer vedrørende offentlig kvalitetskontrol med Erhvervs- og selskabsstyrelsen som øverste ledende organ. Et af de underliggende organer, som blev indført ved denne lovregulering, var Revisortilsynet (Lov nr. 468 af 17/6 2008 (2008), kapitel 9). Ifølge lovgivningen var Revisortilsynets formål at føre offentligt tilsyn med, at kvalitetskontrol gennemføres efter gældende love og bekendtgørelser samt reagerer i de tilfælde, hvor kvaliteten ikke blev efterlevet i praksis (Revisortilsynet 2003/04:2).

Det nyetablerede revisortilsyn viste allerede efter det første år at være gavnligt for revisionsbranchen. Dette har været med til at forbedre anvendelsen af kvalitetssystemerne i revisionsvirksomhederne samtidig med, at de mindre revisionsvirksomheder er blevet overdraget og i nogle tilfælde afviklet (Revisortilsynet 2003/04:2-3). Det blev ikke længere muligt at drive en revisionsvirksomhed, hvis ikke man implementerede kravene om kvalitetskontrol, da man derved ville miste sin beskikkelse. Kvalitetskontrollen, som de enkelte virksomheder blev underlagt ved lovreguleringen, skulle foretages på virksomhedsniveau. Dette med henblik på at favne bredt og ramme alle revisorer i en virksomhed, som udførte revisionsarbejde.

Som en fortsættelse af EU's interesse for regulering af revisionsbranchen blev der den 25. april 2006 vedtaget et nyt 8. selskabsdirektiv (2006/43/EF), der erstattede det gamle fra 1984. Direktivet fastsatte regler for lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber og tilstræbte harmonisering inden for EU på et højt plan. Væsentligt for problemstillingen findes direktivets artikel 32 om principper for offentligt tilsyn. I artiklens punkt 6 understreges det, at det offentlige tilsynsorgan skal være gennemsigtigt, herunder offentliggørelse af arbejdsprogrammer og beretninger.

Efter vedtagelsen af det nye 8. selskabsdirektiv udsendte Europa-Kommissionen den 6. maj 2008 en henstilling om ekstern kvalitetssikring i forbindelse med lovpligtige

revisorer og revisionsfirmaer, der reviderer virksomheder af interesse for offentligheden (2008/362/EF). Af henstillingens punkt nr. 24 om gennemsigtighed fremgår det, at det offentlige tilsynsorgan én gang om året bør offentliggøre de samlede resultater af kvalitetssikringssystemet. Det fremgår desuden, at denne rapport bør indbefatte oplysninger om udstedte henstillinger, opfølgning af henstillingerne, de disciplinære foranstaltninger og sanktioner.

Udviklingen gennem årene giver en indikation om et øget behov for kvalitetskontrol. Ved ændring og tilpasning af de tidligere regler er der altid sket en skærpelse. Offentlighedens interesse for øget kvalitetskontrol har været meget åbenlys, idet man er gået fra at udskrive vejledninger til at indføre lovregulering på området. Dette er sket på baggrund af skærper fra EU samt et ønske om at sikre en høj kvalitet i branchen, da revisorerne er offentlighedens tillidsrepræsentanter.

5.2 Det nuværende tilsyn

Som følge af vedtagelsen af det nye 8. selskabsdirektiv på EU-plan trådte Revisorloven 2008 i kraft med virkning fra 1. juli 2008.

Den nye revisorlov er gældende ved revisors afgivelse af en erklæring med sikkerhed, jf. Revisorloven § 1, stk. 2, hvilket er en væsentlig ændring i forhold til Revisorloven 2003. Dette skyldes, at revisor fremadrettet kun kan blive pålagt kvalitetskontrol af Revisortilsynet, såfremt der er tale om afgivelse af erklæring med sikkerhed. Denne ændring udelukker samtidig, at rådgivningsopgaver samt review kan blive pålagt kvalitetskontrol.

Det må derfor understreges, at Revisortilsynets kontrollanter under besøg hos revisionsvirksomhederne udelukkende skal kontrollere udførelsen og uafhængigheden i forbindelse med erklæringsopgaver med sikkerhed, herunder om revisionsvirksomheden har det påkrævede kvalitetssikringssystem.

Kvalitetskontrollens umiddelbare formål er beskrevet i Bekendtgørelse nr. 625 af 14/06/2012 om kvalitetskontrol og Revisortilsynets virksomhed (herefter Kontrolbekendtgørelsen).

Ved vedtagelsen af Revisorloven i 2008 blev den obligatoriske kontrolperiode udvidet fra 4 til 6 år. Dog skal de revisionsvirksomheder, som har klienter af særlig offentlig interesse, herunder statslige aktieselskaber og børsnoteret selskaber, kontrolleres hvert 3. år, jf. Revisorloven § 29, stk. 3.

Revisortilsynet består af ni medlemmer: en formand, to statsautoriserede revisorer, to registrerede revisorer og fire repræsentanter for regnskabsbrugerne. Sidstnævnte samt formanden må ikke inden for de seneste 3 år have været godkendte revisorer eller have været ansat hos eller have drevet revisionsvirksomhed sammen med godkendte revisorer, jf. Bekendtgørelse nr. 669 af 26/06/2008 om forretningsorden for Revisortilsynet. Revisortilsynets ni medlemmer har til opgave at varetage de hverv, der omhandler kvalitetskontrol bestemt i Revisorlovens §§ 29 og 34-36.

Kontrolarbejdet udføres af henholdsvis registrerede og statsautoriserede revisorer, som frivilligt har påtaget sig erhvervet. Status som kvalitetskontrollant kræver godkendelse fra Revisortilsynet, jf. Revisorlovens § 35, stk. 1.

Revisortilsynet har blandt andet til opgave at gennemgå kvalitetskontrollanternes erklæring om det udførte kontrolbesøg og meddele revisionsvirksomheden en påtale, jf. Kontrolbekendtgørelsens kap. 7. Derudover skal Revisortilsynet indbringe sagen for Revisornævnet, jf. Revisorloven § 35, stk. 6.

Revisortilsynet udgiver årligt en redegørelse over det foregående års kontrolarbejde, som er offentlig tilgængelig på deres hjemmeside. Redegørelsen indeholder en kort rapport over resultatet af den gennemførte kvalitetskontrol, herunder antallet af udvalgte revisionsvirksomheder og ikke-godkendte revisionsvirksomheder. Redegørelsen indeholder ligeledes en oversigt over Revisortilsynets reaktion på kvalitetskontrollen, herunder antallet af påtaler.

Af bekendtgørelse nr. 669 af 26/06/2008 om forretningsorden for Revisortilsynet § 14 fremgår det, at Revisortilsynet årligt skal udgive en redegørelse om det udførte kontrolarbejde. Redegørelsen skal indeholde de overordnede resultater af kvalitetskontrollen, men må dog ikke indeholde en angivelse af de enkelte revisionsvirksomheder, hvorfor det vurderes, at Revisortilsynet efterlever de lovmæssige krav på området.

De årlige redegørelser fra Revisortilsynet er et vigtigt værktøj til at opfange tendenser, som offentligheden kan bruge til analyse af revisionsbranchen i Danmark. Det fremgår dog ikke af redegørelsen, hvilke revisionsvirksomheder, der har været underlagt kvalitetskontrollen netop det år. Derudover kan anvendeligheden af redegørelsen diskuteres, da det ikke oplyses, hvilke revisionsvirksomheder, der har modtaget påtale fra Revisortilsynet.

I afsnit 4.3 om *Principal-agent-teori i forhold til Revisortilsynet* påpeges det, at offentligheden har ufuldstændig viden om revisors arbejde, hvorfor netop Revisortilsynets kontrolarbejde og de årlige redegørelser bør være essentielle for offentlighedens tillid til revisor. Dette understreges af, at offentligheden ikke har andre informationskilder, hvorfor Revisortilsynets kontrolarbejde er eneste grundlag for at sikre, at revisor arbejder i overensstemmelse med offentlighedens interesse. Det bør derfor vurderes, hvorvidt den viden, offentligheden får fra Revisortilsynets redegørelser, er tilstrækkelig.

6. Revisor

I følgende afsnit vil de lovmæssige krav til revisor blive behandlet med det formål at fremhæve vigtigheden af revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant. Da revisor defineres som offentlighedens tillidsrepræsentant vil begrebet *tillid* dernæst blive diskuteret, hvorefter teori omkring forventningskløften inddrages. Afslutningsvis vil begrebet *kvalitet* forsøges afdækket.

6.1 Krav til revisor

Af det 8. selskabsdirektiv (2008/362/EF) art. 21 fremgår det, at den enkelte medlemsstat skal sikre, at alle revisorer og revisionsvirksomheder skal underlægges principper om *faglig etik*. En uddybelse af *faglig etik* fremgår ligeledes i artiklen, hvoraf det understreges, at dette som minimum skal omfatte revisor og revisionsvirksomhedens funktion i offentlighedens interesse samt deres integritet, objektivitet, faglig kompetence og agtpågivenhed.

Ovenstående bestemmelse i det 8. selskabsdirektiv er implementeret i dansk ret gennem Revisorlovens § 16. Af denne fremgår det, at revisor er *offentlighedens tillidsrepræsentant* ved afgivelse af revisionspåtegninger på regnskaber og ved afgivelse af andre erklæringer med sikkerhed, der ikke udelukkende er bestemt til virksomhedens eget brug. Af bestemmelsen fremgår det desuden, at revisor skal udføre ovenstående opgaver i overensstemmelse med god revisorskik, hvilket indebærer at udvise den nøjagtighed og hurtighed, som opgavernes beskaffenhed tillader. Derudover understreges det, at god revisorskik indebærer, at revisor skal udvise integritet, objektivitet, fortrolighed, professionel adfærd og kompetence samt fornøden omhu.

Formålet med revisor som *offentlighedens tillidsrepræsentant* er, at revisor ved udførelsen af sit erhverv ligeledes skal varetage hensynet til virksomhedens omverden, altså offentligheden. I den forbindelse understreges det, at virksomhedens omverden indebærer myndigheder, medarbejdere, kreditorer og investorer, som alle kan have modstående interesser. Dette betyder, at revisor ved udførelsen af sit erhverv skal være

særlig opmærksom på, at dennes erklæringer skal kunne bruges og forstås af en bredere personkreds, herunder af personer, der ikke har en særlig indsigt i regnskab og revision. Ovenstående formål med begrebet *offentlighedens tillidsrepræsentant* fremgår af bemærkningerne til lovændringen i 1994 (KPMG, 2010:120).

Revisor er altså offentlighedens tillidsrepræsentant, men hvad forstås ved begrebet *tillid*?

6.2 Begrebet tillid

På trods af at ordet *tillid* er både alment kendt og ofte anvendt, findes der ingen egentlig definition af ordet. En egentlig definition af begrebet *tillid* findes altså ikke, men gennem tiden har en række teoretikere givet deres eget bud på en begrebsdefinition. Vi har i den forbindelse fundet det nødvendigt at afgrænse disse i et forsøg på at definere begrebet *tillid*. Følgende afsnit vil tage udgangspunkt i Bernard Barber og Bent Warming-Rasmussens definitioner.

Bent Warming-Rasmussen understreger i sin søgen på en egentlig definition, at ordet *tillid* anvendes i forbindelse med positive forventninger. I den forbindelse forstås ordet *tillid* almindeligvis ved personer, der udviser etik og moral samt agerer i den tillidshavendes interesse. Endvidere bør det påpeges, at den tillidshavende antages at have en forventning om, at den person, han nærer tillid til (den tiltroede person), alene tilbyder sin hjælp i det omfang, denne besidder de rette kompetencer hertil (Warming-Rasmussen, 1990:37). Der er altså ved anvendelsen af ordet *tillid* alene tale om positive forventninger, hvilket Bernard Barbers tre grundlæggende forudsætninger for tillid støtter op om, (Barber, 1983:9):

1. "The most general is expectation of the persistence and fulfilment of the natural and the moral social orders."
2. "Second is expectation of technically competent role performance from those involved with us in social relationships and systems."

3. "And third is expectation that partners in interaction will carry out there fiduciary obligations and responsibilities, that is, their duties in certain situations to place others interest before their own."

Bernard Barber understreger i sin første forudsætning, at den mest almene anvendelse af ordet *tillid* er i forbindelse med en forventning om, at en bestemt handling udføres med høj moral. Den anden forudsætning vedrører antagelsen om, at den tillidshavende person forventer, at den tiltroede person alene påtager sig opgaver, hvor han besidder de nødvendige kompetencer. Afslutningsvis fremgår det af Bernard Barbers tredje forudsætning, at den tillidshavende forventer, at den tiltroede person til enhver tid vil varetage den tillidshavendes interesser før sine egne.

Af ovenstående tre forudsætninger afleder Bent Warming-Rasmussen følgende definition af begrebet *tillid*, (Warming-Rasmussen, 1990:39):

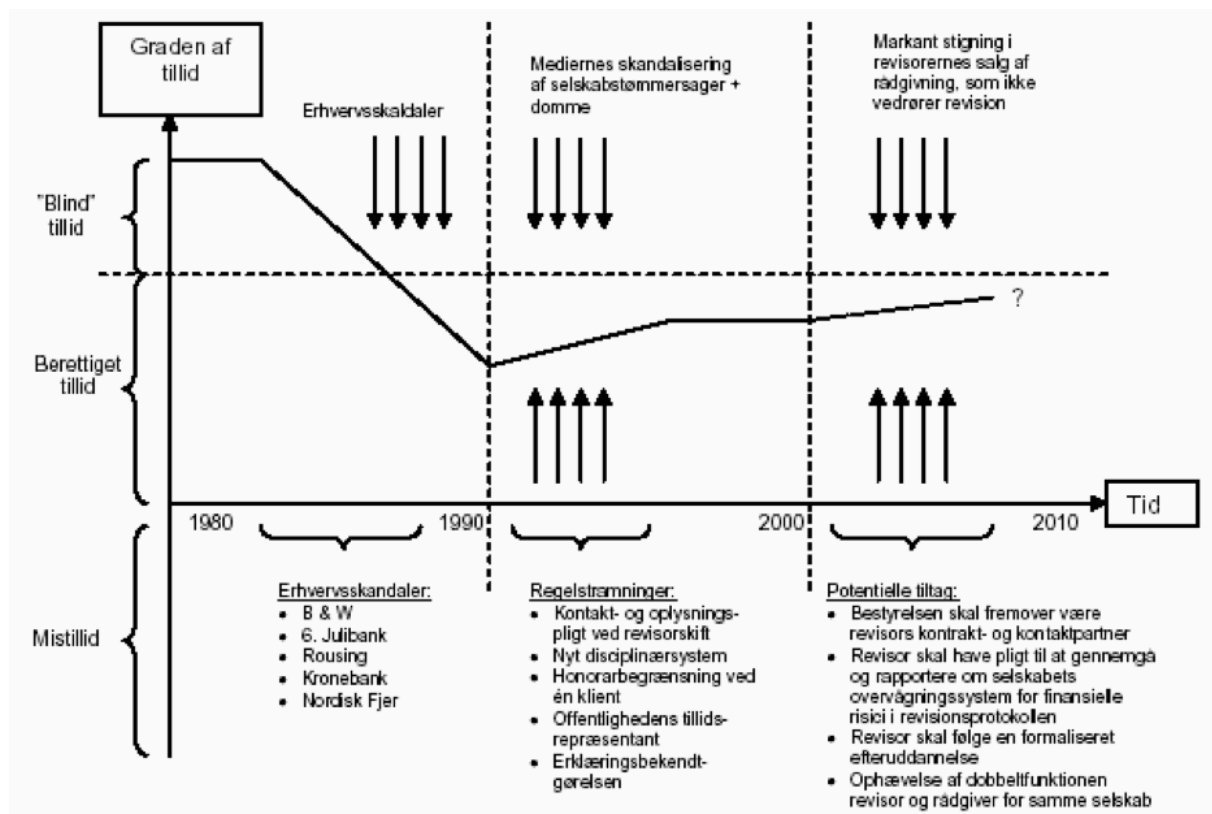
"Tillid er udtryk for at én person nærer positive forventninger til en anden persons etiske normer dels for hvad han påtager sig at hjælpe med, dels for den måde han udfører hjælpen på via råd eller handlinger".

Ses ovenstående definition i sammenhæng med, at revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant, må det påpeges, at revisor i sit hverv skal varetage offentlighedens interesse samt efterleve etiske normer. Dette alene med det formål at tilføre tillid til det arbejde, revisor udfører samt opretholde offentlighedens tillid. Netop opretholdelsen af tilliden fra offentlighedens side er væsentlig, da tillid til enhver tid er et øjebliksbillede og uafbrudt påvirkes af eksterne faktorer. Vi finder det derfor essentielt at se på, hvordan forskellige faktorer gennem tiden har påvirket udviklingen af tilliden til revisor.

6.2.1 Påvirkning af tilliden til revisor

Nedenstående figur 6.1 illustrerer, at en række faktorer påvirker offentlighedens tillid til revisor i både negativ og positiv retning. På trods af at nedenstående figur er af ældre dato er den stadig særdeles brugbar, da de inddragede faktorer stadig vurderes at være de mest betydningsfulde for tilliden til revisor.

Figur 6.1 Udvikling i tillid til revisor

Kilde: Warming-Rasmussen og Jensen, 2001:14.

Af figuren fremgår det, at offentligheden i starten af 1980'erne nærede blind tillid til revisor, hvilket giver udtryk for en form for naiv autoritetstro (Warming-Rasmussen, 1990:47). Set med disse øjne var erhvervsskandalerne i slutningen af 1980'erne måske sundt nok for graden af tillid, da offentligheden i denne periode begyndte at forholde sig kritisk til revisors arbejde, hvorfor tilliden faldt til et berettiget niveau.

Mediernes skandalisering resulterede dog imidlertid i, at tilliden faldt mere, end hvad der måtte anses som værende hensigtsmæssigt, hvorfor en række regelstramninger i

1990'erne blev sat i værk for at sikre, at tilliden ikke ville falde så voldsomt, at der ville blive tale om decideret mistillid. Efter hensigten steg offentlighedens tillid til revisor efter indførelsen af regelstramningerne, men ikke i en sådan grad, som man havde forventet. Man måtte derfor erkende, at mediernes negative omtale af pressen havde større betydning end først antaget, hvorfor en række potentielle tiltag fra lovgivers side blev lagt frem i håbet om at opnå en yderligere stigning af offentlighedens tillid til revisor (Warming-Rasmussen og Jensen, 2001:84-85).

Ovenstående problematik omkring at tabt tillid er svært at genoprette understreges af teoretikeren Michael Power i følgende citat (Power, 1999:134):

“Whatever trust is, it is widely agreed that it is easier to destroy than to create.”

Michael Power påpeger, at det alt andet lige er nemmere at mindske tilliden til revisor, end det er at opbygge den igen. I den forbindelse findes det derfor relevant at foretage tiltag, som har til formål at holde tillidsniveauet højt. I nyere tid har sådanne tiltag udmundet sig i øget kontrol og dermed oprettelsen af Revisortilsynet.

6.3 Forholdet mellem tillid og kontrol

Som ovenfor nævnt er der i forsøget på at højne offentlighedens tillid til revisor foretaget en række tiltag, herunder Revisortilsynet, som har til formålet at foretage kvalitetskontrol med revisionsvirksomhederne. Det vurderes i den forbindelse essentielt at kigge nærmere på samspillet mellem tillid og kontrol, særligt i forhold til, hvorvidt kontrol er en forudsætning for tillid.

Bernard Barber mener, at tillid og kontrol altid begge vil være tilstede, da disse to begreber supplerer hinanden. Dog bør det understreges, at blandingsforholdet mellem tillid og kontrol er forskelligt, alt afhængig af situationen. I situationer, hvor der næres stor tillid, vil der som oftest kun foretages kontrol i et mindre omfang. Derimod vil der i situationer, hvor der næres mindre eller ingen tillid, oftest foretages kraftig kontrol (Warming-Rasmussen, 1990:43).

Et præcist svar på, hvorvidt kontrol er en forudsætning for tillid, har Bernard Barber dog ikke, men hans synspunkter må dog tolkes således, at der er en tæt forbindelse mellem tillid og kontrol. Dette skyldes, at der alt andet lige må være grundlag for den nærede tillid (Warming-Rasmussen, 1990:44).

En anden teoretiker, Rudolph Schottlaender, er af den holdning, at tillid ikke nødvendigvis opbygges på baggrund af kontrol, men derimod på tidligere erfaringer. Idet kontrol ofte vil resultere i en form for erfaring, må det antages, at Rudolph Schottlaender ligeledes mener, at tillid og kontrol er tæt forbundet. Dog bør det understreges, at dette ikke gælder, såfremt der er tale om blind tillid, da tilliden i sådanne situationer ikke hviler på et bestemt erfaringsgrundlag (Warming-Rasmussen, 1990:44).

I forbindelse med offentlighedens tillid til revisor, vurderes det derfor, ud fra ovenstående, at graden af tillid til revisor må afhænge af, hvilke erfaringer der tidligere er gjort. Disse erfaringer kan både være resultater af foretaget kontrol, men også oplevelser som den pågældende person eller dennes omgangskreds har haft med en revisor. I den forbindelse må det antages, at offentlighedens tillid til revisor vil ændres, såfremt der er fuld gennemsigtighed med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvorfor følgende hypotese kan opstilles:

***Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke
offentlighedens tillid.***

6.4 Forventninger til revisor

Ovenfor i afsnit 6.1 blev kravene til revisor identificeret, hvorfor det findes væsentligt at klarlægge, hvorvidt de lovmæssige krav stemmer overens med offentlighedens forventninger til revisor. I følgende afsnit vil offentlighedens forventninger til revisor blive opridset gennem eksisterende teori på området. Herefter vil forventninger blive sammenholdt med de lovmæssige krav, der stilles til revisor for at fastlægge, hvorvidt der eksisterer en forventningskløft.

G. W. Beck har foretaget et studie, hvori han kigger på offentlighedens forventninger til revisor. Af studiet fremgår det, at offentligheden har følgende positive forventninger til regnskaber revideret af revisor (Warming-Rasmussen, 1990:84-85):

You expect the work of the auditor to give you assurance that:

- a. The company's accounting statements are reliable*
- b. There have been no frauds perpetrated by company officials*
- c. The accounting system is effective*
- d. The accounting system has been operating efficiently*
- e. Management has discharged all statutory duties (e.g. under the Companies Act)*
- f. Management is efficient*
- g. The company is financially sound.*

I overensstemmelse med de lovmæssige krav til revisor viser G. W. Becks studie, at offentligheden forventer, at revisors arbejde bekræfter, at en virksomheds regnskab er retvisende (a), at regnskabssystem er effektivt (c), og at dette er blevet anvendt korrekt (d).

Dog må det understreges, at offentlighedens forventninger til, at revisors arbejde garanterer, at virksomhedens ansatte ikke har udøvet besvigelser (b), at ledelsen har udført alle sine pligter i henhold til lovgivningen (e), at ledelsen agerer effektiv (f), og at virksomheden har en sund økonomi (g), klart overstiger de lovmæssige krav der stilles til revisor.

Af ovenstående fremgår det, at der er en uoverensstemmelse mellem offentlighedens forventninger til revisors arbejde, og det arbejde revisor reelt set skal levere, hvorfor det vurderes, at der er en forventningskløft. Flere teoretikere har i tidens løb foretaget studier, som bekræfter tilstedeværelsen af forventningskløften, herunder Michael Power, som understreger følgende (Power, 1999:22):

"Today it remains true that most people, when asked about auditing, will tend to associate it with the search for fraud. And when auditors fail to uncover fraud which subsequently comes to light, these same people will assume that the audit process has failed in some way."

This issue of the objectives of audit has been described in terms of an 'expectations gap'."

Ovenstående citat udtrykker konsekvensen af en forventningskløft mellem offentligheden og revisor, da uoverensstemmelsen mellem offentlighedens forventninger til revisors arbejde og det arbejde, revisor lovpligtigt skal udføre, alt andet lige vil resultere i, at offentligheden anser revisor for at have leveret et utilstrækkeligt stykke arbejde og dermed fejlet. Såfremt de forventninger, offentligheden har til revisor, må betegnes som værende urimelige, vil dette resultere i en uberettiget forringelse af offentlighedens tillid til revisor, hvilket vil være en trussel mod revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant.

I et forsøg på at mindske ovenstående forventningskløft er det essentielt, at offentligheden får et større indblik i, hvilke lovmæssige krav der stilles til revisors arbejde og ikke mindst, hvad offentligheden kan forvente af revisor. En større gennemsigtighed i forhold til revisionsbranchen vil kunne nedbringe offentlighedens urimelige forventninger og dermed mindske truslen mod revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant.

Ovenstående gennemsigtighed i forhold til revisionsbranchen leverer Revisortilsynet til en vis grænse gennem deres årlige redegørelser, hvor offentligheden har mulighed for at indhente oplysninger omkring resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol og dermed få et indblik i, hvorvidt revisionsvirksomhederne lever op til gældende krav. Det er dog i den forbindelse afgørende, at offentligheden har kendskab til Revisortilsynet, hvilket må antages ikke at være tilfældet, da de ikke har indblik i omfanget af revisors arbejde. I forlængelse af denne antagelse opstilles følgende hypotese:

Offentligheden er ikke klar over, at der eksisterer et Revisortilsyn.

I overensstemmelse med ovenstående antagelse om, at offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynets eksistens, må det ligeledes forudsættes, at offentligheden ikke har indblik i Revisortilsynets arbejdsopgaver, hvorfor følgende hypotese kan opstilles:

Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

Det tidligere omtalte begreb *offentlighedens tillidsrepræsentant* signalerer over for offentligheden, at revisor skal agere professionelt og levere et arbejde af højeste kvalitet. I den forbindelse findes det relevant at klarlægge, hvad ordet *kvalitet* indebærer.

6.5 Hvad er kvalitet?

På trods af at ordet *kvalitet* er både alment kendt og ofte anvendt, findes der ingen egentlig definition af dette. Kvalitet er en subjektiv vurdering, hvilket gør begrebet uhåndgribeligt og umuligt at definere entydigt. Følgende citat understreger, at det ikke er muligt at finde en egentlig definition på kvalitetsbegrebet, men at man er nødt til at udtrykke sig klart, hvis man vil tale om en bestemt kvalitet (Skyum, 1988:52):

"Kvalitet er en defineret grad af ufuldkommenhed."

En entydig definition af ordet *kvalitet* findes altså ikke, da denne afhænger af, hvilken subjektiv holdning man har. Der er således tale om et begreb, der i høj grad afhænger af den enkelte persons forventninger – altså et forventningsbegreb. Kvalitet opnås derfor først, når en persons ønsker, krav og forventninger bliver indfriet og tilfredsstillet. Det bør i den forbindelse understreges, at denne tilfredsstillende kvalitet alene kan opnås, såfremt der er balance mellem den enkelte persons forventninger og oplevelser. Den optimale situation er således vanskelig at opnå, da forventninger og oplevelser er forskellig fra person til person (Skyum, 1988:52).

Den samlede kvalitet består af den *faktiske* kvalitet og den *oplevede* kvalitet. Den *faktiske* kvalitet handler om, hvorvidt fastsatte standarder og mål er efterlevet, hvorfor der her er tale om en objektiv vurdering. Den *oplevede* kvalitet handler derimod om, hvorvidt en persons oplevelse lever op til dennes forventninger, hvorfor der her må være tale om en subjektiv vurdering. Det er i modsætningen til den *faktiske* kvalitet umuligt at måle den *oplevede* kvalitet, da denne varierer fra person til person og afhænger af, hvorledes personen føler og tænker, samt hvilke behov denne har. I forbindelse med den *oplevede* kvalitet, defineres kvalitet ofte som følgende (Skyum, 1988:46):

"Kvaliteten måles som graden af opfyldelse af forbrugerens forventninger (eller behov)."

I en situation, hvor de fastsatte standarder og mål for området er efterlevet og den *faktiske* kvalitet derfor er indfriet, vil der være tale om et brud på kvaliteten, såfremt den *oplevede* kvalitet ikke lever op til de forventninger, den enkelte person måtte have. I sådanne situationer er det vigtigt at kommunikere med offentligheden, således at de får indblik i, hvilke krav der stilles og dermed, hvilke forventninger, de kan have. Ses dette i forhold til revisionsbranchen findes det væsentligt at undersøge, hvordan den fremtidige kommunikation med offentligheden vil være.

7. Offentliggørelse

Følgende afsnit klarlægger begrebet *offentliggørelse* samt udviklingen af dette.

Indledningsvis vil der blive redegjort for selve begrebet *offentliggørelse*, herunder en diskussion af den forventede effekt af en eventuel offentliggørelse samt forskellige metoder og grader af offentliggørelse. Herefter redegøres der for Revisortilsynet i et internationalt perspektiv med tilsynet i Storbritannien som omdrejningspunktet for at undersøge, om vi kan drage nytte af deres erfaringer. Afslutningsvis vil fokus være på, hvilke tendenser der ses for den fremtidige grad af offentliggørelse med udgangspunkt i forslaget fra Europa-Kommissionen af 30. november 2011.

7.1 Begrebet offentliggørelse

I det følgende afsnit vil effekten af en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter blive behandlet. Efterfølgende vil de forskellige former for offentliggørelse blive belyst.

7.1.1 Effekten af en offentliggørelse

Samfundet stiller større krav til gennemsigtighed i erhvervslivet, hvilket ligeledes kommer til udtryk i revisionsbranchen. Internationalt er tendensen, at vi går mod fuldstændig offentlig tilgængelighed, hvilket vi blandt andet, som tidligere skrevet, ser i Storbritannien. Samtidig med at samfundet kræver øget gennemsigtighed, hælder lovgiverne til øget kontrol (Ernst & Young, Øget gennemsigtighed).

Som skrevet ovenfor stiller samfundet større og større krav til gennemsigtighed, hvilket har resulteret i øget offentliggørelse af kontrolrapporter inden for flere forskellige brancher. Som eksempel på dette kan nævnes Fødevarestyrelsens smiley-ordning, som indbefatter, at hver enkelt virksomhed skal synliggøre deres individuelle kontrolrapport i deres forretning. Derudover har kontrolrapporterne fra Fødevarestyrelsen alle været offentligt tilgængelige på www.findsmiley.dk siden 2004. Kontrolrapporten indeholder, udover smiley'en, tilknyttede bemærkninger til kvalitetskontrollen og eventuelle forslag til forbedringer.

For at belyse effekten af Fødevarestyrelsens smiley-ordning blev der i 2007 foretaget en grundig undersøgelse blandt virksomheder underlagt ordningen (Fødevarestyrelsen 2007). Af denne fremgår det, at hele 83% af de adspurgte virksomheder mener, at det er en god eller meget god idé, at kontrolrapporterne er offentligt tilgængelige på internettet. Derudover bør det påpeges, at holdningen har udviklet sig positivt over de seneste tre gennemførte målinger, hvilket stemmer overens med ovenstående påstand om, at samfundet stiller større og større krav til gennemsigtighed (Fødevarestyrelsen 2007:3).

Det overordnede mål med den øgede offentliggørelse må være at få virksomhederne til at yde det optimale. Det vurderes derfor, at smiley-ordningen har den ønskede effekt, da 15% af de adspurgte virksomheder har foretaget en eller flere ændringer som følge af offentliggørelsen af kontrolrapporterne (Fødevarestyrelsen 2007:6).

Derudover skaber smiley-ordningen et stort incitament for virksomhederne til at efterleve Fødevarestyrelsens krav og dermed modtage den bedste smiley. Dette understreges af, at 45% af de adspurgte virksomheder har en formodning om, at en dårlig smiley vil have betydning for virksomhedens omdømme (Fødevarestyrelsen 2007:8).

De overordnede fordele ved smiley-ordningen må være, at kontrolrapporterne skaber gennemsigtighed omkring kvaliteten af det udførte arbejde i forskellige virksomheder samt et solidt grundlag for sammenlignelighed. Ulemperne ved en sådan ordning må dog være, at der ved kontrollen af de enkelte virksomheder også tages højde for

administrationen og ikke kun kvaliteten af fødevarerne. Indeholdelsen af administration ved bedømmelsen kan ofte skabe forvirring hos forbrugeren om væsentligheden af detaljerne i vurderingen (Fødevarestyrelsen 2007:3).

De generelle effekter af Fødevarestyrelsens smiley-ordning vil til en vis grænse være sammenlignelige med en offentliggørelse af resultaterne af Revisortilsynets kvalitetskontrol af den enkelte virksomhed.

En fordel ved en eventuel offentliggørelse vil være, at offentligheden vil få indsigt i kvaliteten af den enkelte revisionsvirksomheds arbejde. En offentliggørelse kan således give revisionsvirksomhedernes kunder mulighed for at træffe et bevidst valg om, hvilken revisionsvirksomhed de vil benytte. Derudover vil en offentliggørelse ligeledes give kunderne mulighed for at sammenligne revisionsvirksomhedernes kvalitet, hvilket giver kunderne mulighed for at undersøge, hvorvidt der er overensstemmelse mellem pris og kvalitet.

En ulempe ved en eventuel offentliggørelse vil dog være, at revisionsvirksomhederne på nuværende tidspunkt alene kvalitetskontrolleres hvert 3. eller 6. år. I de tilfælde, hvor de opnåede resultater ikke er tilfredsstillende, kan en offentliggørelse således have en negativ økonomisk konsekvens over en længere periode.

Som dette afsnit indikerer, stiller offentligheden hele tiden større krav til gennemsigtig i samfundet. I den forbindelse har en lang række brancher implementeret initiativer, der tilgodeser offentlighedens ønske om øget gennemsigtighed, hvorfor det må antages, at offentligheden forventer at samme offentlig tilgængelighed gør sig gældende i revisionsbranchen. Af denne antagelse kan følgende hypotese opstilles:

Offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol.

Såfremt en øget gennemsigtighed med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol bliver en realitet, vurderes det essentielt at undersøge mulige metoder for denne offentliggørelse.

7.1.2 Offentliggørelsesmetoder

Som tidligere skrevet i afsnit 5.2 om det nuværende Revisortilsyn udgiver Revisortilsynet en årlig redegørelse, som giver overblik over resultatet af årets kvalitetskontrol. Endvidere er de revisionsvirksomheder, der udfører opgaver for virksomheder af interesse for offentligheden, pålagt at offentliggøre en årlig rapport om gennemsigtighed på deres hjemmeside. Rapporten skal blandt andet indeholde en angivelse af, hvornår den seneste kvalitetskontrol har fundet sted, jf. Revisorloven § 27, stk. 1, nr. 6. Det er således ikke på nuværende tidspunkt et lovmæssigt krav, at den enkelte revisionsvirksomhed skal oplyse resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol i deres gennemsigtighedsrapport, hvorfor offentligheden ikke herigennem kan få indblik i, hvorledes den enkelte revisionsvirksomhed har klaret kvalitetskontrollen. En mulig offentliggørelsesmetode vurderes at være, at der stilles lovmæssigt krav til, at den enkelte revisionsvirksomhed i deres gennemsigtighedsrapport offentliggør resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol med specifikke oplysninger. Rigtigheden af sådanne oplysninger skal selvfølgelig kontrolleres og godkendes af Revisortilsynet før en eventuel offentliggørelse.

En anden mulig offentliggørelsesmetode vil være at gøre den rapport, som kvalitetskontrollanten udfylder til Revisortilsynet for hver enkelt revisionsvirksomhed med §21, stk. 3-kunder, tilgængelig for offentligheden. Ved en sådan offentliggørelse vil offentligheden kunne få indblik i omfanget af revisors arbejde, herunder hvilke fejl og mangler, der måtte forekomme. En risiko ved at give offentligheden adgang til meget specifikke oplysninger vil være, at de ikke forstår væsentligheden af de enkelte fejl. Afslutningsvis bør det påpeges, at offentligheden ikke bør have indblik i, hvilke engagementer der er udtaget til kontrol, da dette klart vil være en overtrædelse af revisors tavshedspligt.

Uanset i hvilken form en eventuel offentliggørelse måtte finde sted, bør det understreges, at denne skal modtages af offentligheden, før det vil have nogen effekt. For at kunne blive modtaget af rette vedkommende skal det, man vælger at offentliggøre stikke, ud fra mængden og fange modtagerens opmærksomhed, hvorfor tilgængeligheden af dette er af stor betydning. I forbindelse med en eventuel øget offentliggørelse af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol er det altså ikke uden betydning, hvor offentliggørelsen finder sted (ASOBAC, 1973:48-49).

Udover stedet for en eventuel offentliggørelse er det også af betydning, hvorledes den kvantitative del af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol forarbejdes og fremstilles. Dette emne er også taget op af FSR, som påpeger, at det findes problematisk, at formelle og reelle fejl blandes sammen ved kommunikationen til offentligheden (Revision og Regnskabsvæsen, 2012 nr. 4:4):

"Selvom en fejl er en fejl, så er det ikke ligegyldigt for bedømmelsen af kvaliteten af revisors arbejde, om der er tale om manglende forbehold for Going Concern eller om overskriften til en supplerende oplysning er korrekt. Derfor bør Revisortilsynet overveje at opdele fejlene i kategorier alt efter, hvor alvorlige de er. "

Ved at opdele fejlene i kategorier alt efter, hvor alvorlige de er, vil det øge muligheden for, at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl og ikke blot skære alle over en kam. Endvidere tager FSR problematikken op omkring, hvorledes de statiske oplysninger præsenteres. Her findes den nuværende metode for beregning af fejlprocenten uhensigtsmæssig, da den kontrollerede revisionsvirksomhed tæller med én i nævneren i fejlbrøken, mens de fejl Revisortilsynet måtte finde alle tæller med i tælleren. Denne beregningsmetode kan resultere i uforholdsmæssige store fejlprocenter, såfremt der er fundet mange fejl hos få revisionsvirksomheder (Revision og Regnskabsvæsen, 2012 nr. 4:4):

"Revisortilsynet må derfor træffe et valg. Enten måler man antal revisionsvirksomheder, hvor man har fundet fejl op mod det antal firmaer, der er blevet kontrolleret. Ellers måler man antal sager med fejl op mod det antal sager, der er kontrolleret. Det andet giver ikke

mening. Vi bakker op om et stærkt Revisortilsyn til at sikre kvaliteten i branchen. Kvalitet er branchen adelsmærke, men kvaliteten skal også gælde, når kvaliteten måles.”

Ovenstående citat understreger vigtigheden af beregningsmetoden for den kvantitative del af Revisortilsynets kvalitetskontrol, og det må her påpeges, at den nuværende metode kan være misvisende i forhold til offentlighedens forståelse af resultatet af den udførte kvalitetskontrol.

7.2 Revisortilsynet i et internationalt perspektiv

For at kunne diskutere effekten af en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets rapport findes det aktuelt at undersøge, i hvilket omfang offentliggørelse af tilsvarende rapporter finder sted internationalt. Det følgende afsnit vil belyse det britiske revisortilsyn, da Storbritannien er fyrtårn for mange andre EU-landes udvikling inden for revisionsbranchen. Efterfølgende vil der blive redegjort for de tendenser, der ses for den fremtidige grad af offentliggørelse med udgangspunkt i forslaget fra Europa-Kommissionen af 30. november 2011.

7.2.1 Det britiske tilsyn

Siden vedtagelsen af Companies Act i 1989 har det i Storbritannien været lovpligtigt for revisionsvirksomheder at underkaste sig kvalitetskontrol. Efterfølgende blev den uafhængige tilsynsmyndighed FRC i 1990 etableret med det formål at øge kvaliteten af corporate governance (god selskabsledelse) samt fremme investeringer gennem diverse rapporteringer.

For at FRC kunne leve op til ovenstående forpligtelser, blev det besluttet at nedsætte POBA, som senere har skiftet navn til Public Oversight Board (POB). Det blev desuden besluttet at nedsætte en inspektionsgruppe under POB. Denne uafhængige enhed fik navnet Audit Inspection Unit (AIU) og blev pålagt ansvaret for inspektioner af selskaber med offentlig interesse.

AIU's fokus ved kontrolbesøg er at udarbejde vidtspændende anmeldelser af virksomhedens procedurer, og hvordan virksomhedskulturen påvirker kvaliteten af revisionsarbejdet. Derudover foretager AIU en risikovurdering af særligt risikofyldte revisioner og sætter disse revisioner under skærpet opsyn.

Siden 2008 har AIU udgivet en årlig rapport, som har til formål at give offentligheden et overblik over enhedens tilsynsaktiviteter og resultaterne heraf (AIU 2010/2011). Derudover udgiver AIU hvert år en individuel rapport over kvalitetskontrollen af revisionsvirksomhederne med interesse for offentligheden, herunder "The Big 4" med flere. Disse rapporter er tilgængelige for offentligheden og indeholder en beskrivelse af den foretagne kvalitetskontrol samt de opnåede resultater. I rapporterne oplyses det blandt andet, hvor mange af revisionsvirksomhedens revisioner, der er udtaget til kvalitetskontrol. Derudover klassificeres hver enkelt af de udvalgte revisioner som enten *God med begrænset behov for forbedringer*, *acceptabelt med nødvendige forbedringer* eller *markante forbedringer påkrævet* (Public reports on individual firms 2010/11:7).

De individuelle rapporter oplyser ikke hvilke klienters revision, der er foretaget kvalitetskontrol af, hvorfor det må understreges, at disse alene har til formål at fremstille, hvorvidt revisionsvirksomhederne lever op til de lovmæssige krav til udførelsen af revision.

7.2.2 Europa-Kommissionens forslag til ny regulering af revisionsbranchen

I oktober 2010 udsendte Europa-Kommissionen en ny Grønbog med det formål at granske revision og revisions rolle samt tilsynet med de finansielle markeder. På baggrund af denne fremlagde Europa-Kommissionen den 30. november 2011 forslag om en ny forordning samt forslag om ændring af direktiv 2006/43/EF. I det følgende vil alene Europa-Kommissionens forslag til en ny forordning blive behandlet, da forslaget om ændring af direktiv 2006/43/EF ikke stiller skærpede krav til graden af gennemsigtighed i forbindelse med den eksterne kvalitetskontrol.

Den 30. november 2011 kom Europa-Kommissionen således med et *forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om specifikke krav til lovpligtig revision af virksomheder af interesse for offentligheden*.

Europa-Kommissionens begrundelse for udstedelse af følgende forslag er, at finanskrisen på europæisk plan har afsløret mangler i revisionssystemet. Revisionen af en række store finansielle institutioners regnskaber umiddelbart før, under og efter finanskrisen resulterede i "rene" revisionsberetninger på trods af væsentlige svagheder i de pågældende finansielle institutioners økonomi.

Europa-Kommissionen påpeger, at det må forventes, at de forslåede foranstaltninger må forbedre kvaliteten af lovpligtige revisioner og genoprette tilliden til reviderede regnskaber (Europa-Kommissionen, 2011 - Pressemeddelelse).

Forslaget fra Europa-Kommissionen er en forordning. Dette indebærer, såfremt forslaget om forordningen vedtages, at denne finder direkte anvendelse i alle medlemsstater. Dette vil skabe en større retssikkerhed og harmonisering, da kontrollen af lovpligtige revisioner vil blive udført i henhold til enslydende regler i alle medlemsstater. Forordningen vil desuden træde i kraft på samme dato i hele EU, hvilket forhindrer problemer i forbindelse med forsinket gennemførelse af lovgivning i de forskellige medlemsstater (Europa-Kommissionen, 2011:5).

I forslaget fra Europa-Kommissionen fremgår det ikke overraskende, at hver enkelt medlemsstat skal udpege en kompetent myndighed med ansvar for tilsynet med de revisionsvirksomheder, der reviderer virksomheder af interesse for offentligheden. Essentielt for opgavens problemstilling findes det, at det understreges, at tilsynsmyndigheden skal sikre gennemsigtighed i forbindelse med den udførte kvalitetskontrol og i den forbindelse offentliggøre de enkelte kvalitetssikringskontrolrapporter (Europa-Kommissionen, 2011:9).

Derudover påpeges det, at såfremt tilsynsmyndigheden agerer gennemsigtigt i forbindelse med kvalitetskontrollen, vil dette kunne resultere i øget tillid fra

offentligheden. I overensstemmelse med dette foreslår Europa-Kommissionen, at tilsynsmyndigheden skal være underlagt et krav om regelmæssig rapportering om deres kvalitetskontrol samt offentliggørelse af individuelle kvalitetskontrolrapporter (Europa-Kommissionen, 2011:20).

Ovenstående forslag til krav om regelmæssig rapportering uddybes i forslaget art. 40, stk. 7, hvori det fremgår, at der skal udarbejdes en rapport om kvalitetskontrollen, som skal indeholde de primære konklusioner fra kvalitetssikringskontrollen (Europa-Kommissionen, 2011:64).

I forslaget art. 44 om de kompetente myndigheders gennemsigtighed foreslår Europa-Kommissionen følgende mindstekrav til graden af offentliggørelse:

Artikel 44

De kompetente myndigheders gennemsigtighed

De kompetente myndigheder skal være gennemsigtige og skal mindst offentliggøre:

- a) årlige aktivitetsrapporter vedrørende de opgaver, der er fastlagt i denne forordning*
- b) årlige arbejdsprogrammer vedrørende de opgaver, der er fastlagt i denne forordning*
- c) en rapport om de overordnede resultater af kvalitetssikringssystemet for et år, som skal omfatte oplysninger om henstillinger, opfølgning på henstillinger, tilsynsforanstaltninger og sanktioner samt kvantitative oplysninger og andre centrale resultatmæssige oplysninger om finansielle ressourcer og personale samt om effektiviteten og virkningen af kvalitetssikringssystemet*
- d) kontrolresultater og -konklusioner, jf. artikel 40, stk. 6.*

Ovenstående forslag lægger op til en skærping af de nuværende krav til gennemsigtigheden i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvilket er en gennemgående tendens i hele den foreslåede forordning. Såfremt forordningen bliver vedtaget, vil dette resultere i en mindre "hemmelig" kontrol af revisors arbejde og dermed større offentlig tilgængelighed. Europa-Kommissionens

forhåbning er, at ovenstående skærper vil forbedre kvaliteten og tilliden til revisors arbejde (Europa-Kommissionen, 2011 - Pressemeddelelse).

Ovenstående skærper må dog formodes at lægge ekstra pres på revisionsvirksomhederne med hensyn til kvaliteten af det udførte arbejde, hvorfor deres ressourcebrug må antages at stige. I den forbindelse må det formodes, at øgede ressourcer alt andet lige vil resultere i øgede omkostninger for revisionsvirksomhederne. Det må dog antages, at revisionsvirksomhederne ikke selv vil være villige til at påtage sig disse ekstra omkostninger, hvorfor honoraret må stige. Ud fra dette kan følgende hypotese opstilles:

Pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer.

8. Opgavens hypoteser

Ved besvarelsen af underspørgsmålene til opgavens problemformuleringer og den hertil anvendte teori antog vi en række forhold, som mandede ud i fem hypoteser. Vores opstillede hypoteser vil vi senere forsøge at be- eller afkræftet i opgavens analyse. I et forsøg på at strukturere analysen mest hensigtsmæssig er følgende rækkefølge for de opstillede hypoteser valgt:

- Hypotese 1: Offentligheden er ikke klar over, at der eksisterer et Revisortilsyn.
- Hypotese 2: Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.
- Hypotese 3: Offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol.
- Hypotese 4: Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.
- Hypotese 5: Pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer.

Sammenholdes hypotese 5 med det faktum, at vi befinder os i en situation, hvor markedet er presset, må det antages, at revisionsvirksomhedernes kunder og dermed offentligheden ikke er villige til at påtage sig de øgede omkostninger. Ud fra dette

opstiller vi en sjette hypotese opstilles:

- Hypotese 6: Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Ovenstående seks hypoteser vil således være udgangspunkt for den resterende del af opgaven.

9. Spørgeskemaundersøgelsen

9.1 Indledning

I de foregående afsnit er der blevet redegjort for den teoretiske indgangsvinkel til opgavens analyse. I bestræbelsen på at besvare opgavens problemformulering samt be- eller afkræfte de opstillede hypoteser vil vi, som skrevet tidligere, foretage en analyse, hvor både teori samt indsamlet data vil finde anvendelse. Før den endelige analyse af, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor foretages, findes det væsentlig at gå i dybden med den foretagne spørgeskemaundersøgelse. I det følgende afsnit vil formålet og de metodiske overvejelser i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen derfor blive klarlagt. Derudover vil der blive foretaget en analyse af resultaterne af denne.

9.2 Formålet med spørgeskemaundersøgelsen

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen er, som skrevet ovenfor, at få en indikation af offentlighedens tillid til revisor, deres forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan samt hvilke forventninger, de har til graden af gennemsigtighed i forbindelse med den udførte kvalitetskontrol. Spørgeskemaundersøgelsen er designet, således at resultaterne af denne skal kunne bidrage til analysen af de i teoriafsnittet opstillede hypoteser, jf. afsnit 8.

9.3 Metodiske overvejelser i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen

Undersøgelsesdesignet af spørgeskemaundersøgelsen tager udgangspunkt i et statisk studie, som knytter sig til et konkret tidspunkt. Der er tale om et surveystudie, hvor data er kvantitativ og indsamles ved hjælp af et standardiseret spørgeskema. Resultatet af spørgeskemaundersøgelsen er et øjebliksbillede af offentlighedens tillid til revisor samt kendskab til Revisortilsynet. Respondenterne er, som tidligere skrevet, tilfældigt udvalgt og antages at afspejle totalpopulationen (Andersen, 2008:114).

I forbindelse med udarbejdelsen af spørgeskemaet er der lagt stor vægt på ordbruget, således at spørgsmålene ikke lægger op til fortolkningstvív. Med henblik på at øge svarprocenten er der fokuseret på at gøre spørgeskemaet så simpelt som muligt at besvare. Herunder er der lagt vægt på at undgå lange og upræcise spørgsmål og formuleringer. Derudover er der fokuseret på at gøre spørgeskemaet så kort som muligt, således at vi ikke taber respondenternes interesse undervejs og derved modtager en række ufærdige besvarelser.

Spørgeskemaet indledes med et demografisk spørgsmål, hvormed respondenterne identificeres. Identifikation af den enkelte respondent har til formål at klarlægge, hvorvidt respondenterne kan kategoriseres under den tidligere definition af offentligheden.

Størstedelen af spørgsmålene i undersøgelsen er formuleret med lukkede svarkategorier, således at de er simple at besvare. Afslutningsvis i spørgeskemaet er det dog muligt for respondenterne at komme med yderligere kommentarer, såfremt denne har behov for at kommentere på undersøgelsen som helhed, enkelte spørgsmål eller andet.

For at undgå at synliggøre vores egne holdninger har vi ved udarbejdelsen bestræbt os på at undgå brugen af ledende spørgsmål. I forsøget på at imødekomme ovenstående krav til spørgeskemaundersøgelsen er der foretaget en række test af spørgeskemaet (Andersen, 2008:175-180).

Spørgeskemaet er oprettet via programmet Survey Xact fra Rambøll Management og er derigennem blevet udsendt som e-mail med et informationsbrev samt et eventuelt efterfølgende rykkerbrev. Informationsbrevet har først og fremmest til formål at fange respondentens interesse. Dernæst skal informationsbrevet beskrive formålet samt indholdet af undersøgelsen. Det fremgår desuden af informationsbrevet, at respondenternes besvarelse er fuldstændig anonym, hvilket igen har til formål at øge den totale svarprocent. Af informationsbrevet fremgår et link, som sender respondenterne

direkte til det online spørgeskema. Som henholdsvis bilag 1 og 3 er vedlagt informationsbrevet og rykkerbrevet.

9.4 Spørgeskemaundersøgelsens resultater

I dette afsnit vil der blive foretaget en analyse af spørgeskemaundersøgelsen. De enkelte spørgsmål er grupperet i forhold til de tidligere opstillede hypoteser.

9.4.1 Populationen

Spørgeskemaet er udsendt til 220 respondenter, hvorfor det må understreges, at besvarelsene alene giver en indikation af offentlighedens holdning. I alt har 57 respondenter besvaret spørgeskemaundersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 25,9. I forhold til den stilling, de ønskede respondenter besidder, vurderes den opnåede svarprocent som værende tilfredsstillende.

Der er, i en vis grad, tale om inferens, hvilket vil sige, at vi på grundlag af undersøgelsen af en lille population antager, at tilsvarende gør sig gældende for resten af offentligheden (Andersen, 2008:167). Spørgeskemaundersøgelsen antages derfor at give os en indikation af, hvorvidt de opstillede hypoteser kan be- eller afkræftes.

9.4.2 Analyse af spørgeskemaundersøgelsens resultater

Som ovenfor skrevet har vi modtaget 57 svar på vores spørgeskemaundersøgelse. Ud af disse besidder 75% stillinger som bestyrelsesmedlem, direktionsmedlem samt ledende økonomistillinger. De resterende 25% af respondenterne besidder øvrige økonomistillinger, som alle vurderes at være relevante i forhold til indholdet af spørgeskemaundersøgelsen. Alle resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen er vedlagt som bilag 4.

Respondenterne blev indledningsvis i spørgeskemaundersøgelsen spurgt, hvorvidt de har tillid til, at deres virksomheds revisor varetager deres interesser og i al væsentlighed lever op til reglerne om god skik, hvilket 95% af respondenterne svarede ja til. Dette resultat viser med stor enighed, at offentligheden har tillid til netop deres

revisor, hvilket vurderes at bygge på erfaringer samt personlige relationer, jf. afsnit 6.3 om *forholdet mellem tillid og kontrol*. Det må i den forbindelse påpeges, at respondenterne ikke blev spurgt om, hvorvidt de har tillid til revisorhvervet generelt, men derimod deres virksomheds revisor.

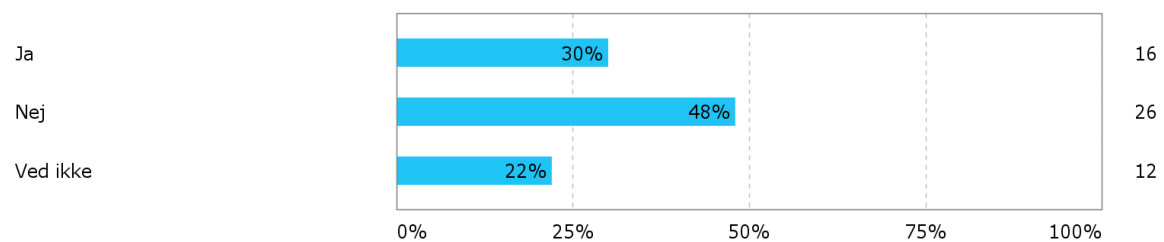
Desuden har den høje tillid til respondenternes revisor været uændret de seneste år på trods af diverse konkurser og erhvervsskandaler.

Hypotese 1: Offentligheden er ikke klar over, at der eksisterer et Revisortilsyn.

Af afsnit 6.3 om *forholdet mellem tillid og kontrol* fremgår det at tillid og kontrol er tæt forbundet. I den forbindelse findes det relevant at undersøge, hvorvidt de adspurgte respondenter finder, at revisors arbejde bør kontrolleres af en offentlig myndighed.

Figur 9.1

Bør revisors arbejde kontrolleres af en offentlig myndighed?

Af ovenstående figur 9.1 ses det, at alene 30% af respondenterne er af den holdning, at revisors arbejde bør kontrolleres af en offentlig myndighed. Dette resultat understreger den høje tillid, som respondenterne nærer til deres revisor.

For at få en indikation af, hvor stort kendskabet til, at revisor bliver kontrolleret af en offentlig myndighed, er blandt respondenterne, blev de efterfølgende spurgt om, hvorvidt de har kendskab til, at revisor arbejde kontrolleres. Alene 38% af respondenterne ved, at revisor bliver kontrolleret af en offentlig myndighed, hvoraf 85% ved, at denne kontrol foretages af Revisortilsynet.

Det må ud fra ovenstående vurderes, at offentligheden ikke umiddelbart finder det nødvendigt at foretage kontrol af revisors arbejde, samt at deres kendskab til Revisortilsynets eksistens er meget begrænset.

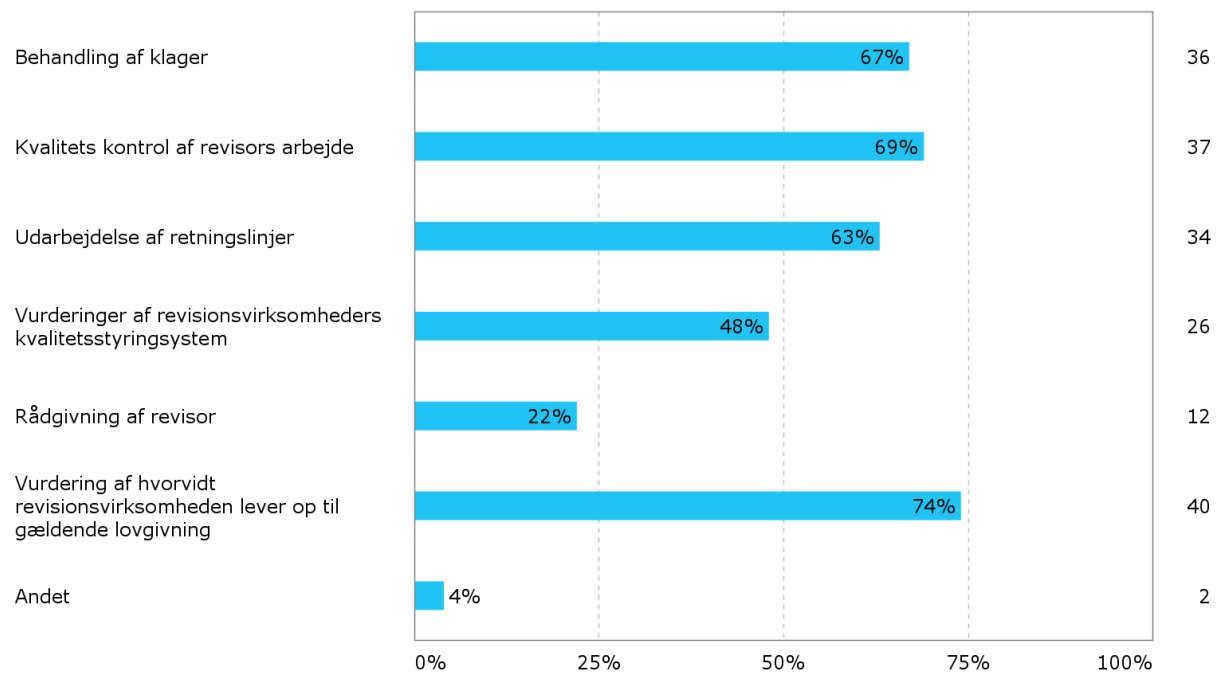
Hypotese 2: Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

I forlængelse af ovenstående spørgsmål blev de respondenter, der havde kendskab til, at revisors arbejde kontrolleres af en offentlig myndighed, spurgt, hvorvidt de er bekendt med Revisortilsynets arbejdsopgaver. Til dette spørgsmål svarede kun ca. halvdelen ja til, at de ved, hvilke opgaver Revisortilsynet påtager sig.

Efterfølgende blev alle respondenter gjort opmærksomme på, at revisors arbejde kontrolleres af en offentligmyndig og dermed også på Revisortilsynets eksistens. Respondenterne blev herefter bedt om at tage stilling til, hvilke opgave de forventer, at et sådan tilsyn påtager sig. Til besvarelse af dette spørgsmål fik respondenterne listet en række svarmuligheder, hvor de havde mulighed for at vælge flere svar. Resultatet af dette spørgsmål ses nedenfor.

Figur 9.2

Hvilke opgaver forventer du Revisortilsynet påtager sig? Vælg gerne flere svarmuligheder.

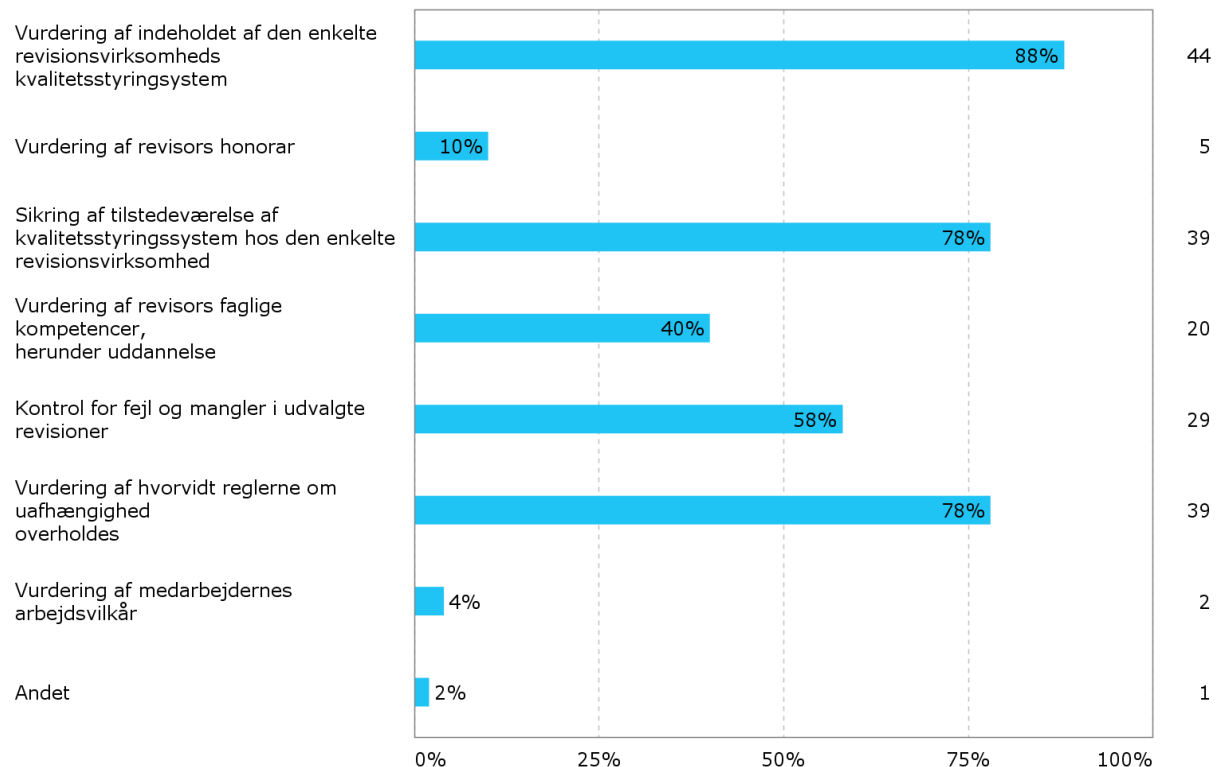
Af figur 9.2 ses det, at respondenterne har forskellige forventninger til, hvilke opgaver Revisortilsynet påtager sig. Mest bemærkelsesværdigt findes det, at hele 67% af de adspurgte respondenter forventer, at Revisortilsynet behandler klager. Denne opgave påtages som bekendt ikke af Revisortilsynet, men derimod af Revisornævnet.

Derudover kan det ses, at kun 74% forventer, at Revisortilsynet foretager en vurdering af, hvorvidt den kontrollerede revisionsvirksomhed lever op til gældende lovgivning. I den forbindelse findes det meget mærkværdigt, at hele 26% altså ikke forventer, at Revisortilsynet fører kontrol med dette.

Efter besvarelsen af ovenstående spørgsmål blev respondenterne gjort opmærksomme på, at Revisortilsynets primære opgave er at foretage kvalitetskontrol af udvalgte revisionsvirksomheder. I den forbindelse blev de bedt om at tage stilling til, hvilke elementer de forventer, at en sådan kvalitetskontrol indeholder. Til besvarelse af dette spørgsmål fik respondenterne listet en række svarmuligheder, hvor de havde mulighed for at vælge flere svar. Resultatet af dette spørgsmål ses nedenfor.

Figur 9.3

Hvilke elementer forventer du at Revisortilsynets kvalitetskontrol indeholder? Vælg gerne flere svarmuligheder.

Ovenstående figur 9.3 viser, at respondenterne har realistiske forventninger til indholdet af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Dog findes det mærkværdigt, at alene 58% af de adspurgte respondenter forventer, at Revisortilsynet undersøger, hvorvidt udvalgte revisioner er behæftet med fejl og mangler, da de resterende 42% således ikke forventer dette.

Afslutningsvis under denne hypotese blev respondenterne spurgt, hvor ofte de mener, at revisor bør underlægges kvalitetskontrol. Til dette svarede størstedelen, at der maksimalt bør være 3 år mellem hver kvalitetskontrol. Faktisk ønskede hele 52%, at revisionsvirksomhederne blev underlagt kvalitetskontrol hvert eller hvert andet år, hvilket ikke er helt sammenhængende med, at størstedelen af de adspurgte respondenter tidligere har svaret, at de ikke finder det nødvendigt at foretage kontrol af revisors arbejde.

Det må ud fra ovenstående vurderes, at offentligheden har et meget begrænset indblik i Revisortilsynets kvalitetskontrol. Dette stemmer overens med analysen af resultaterne under den første hypotese, hvor det vurderes, at offentlighedens kendskab til Revisortilsynets eksistens ligeledes er meget begrænset. De opnåede resultater af analysen af spørgsmålene under denne hypotese findes derfor forventelige.

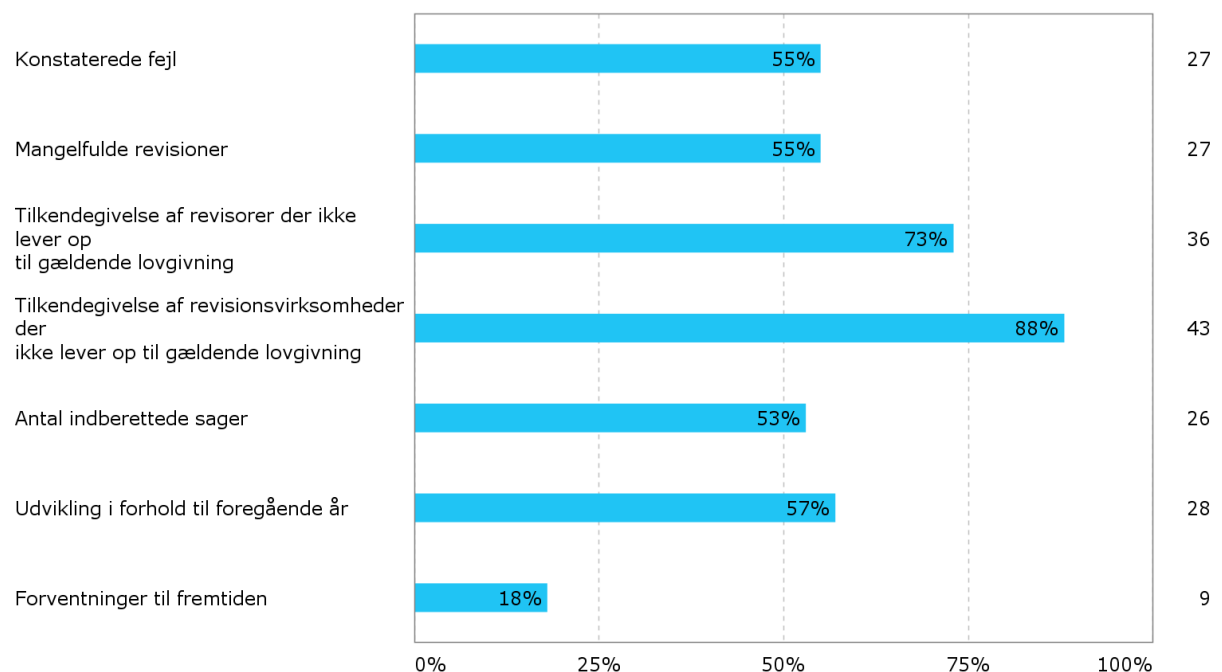
Hypotese 3: Offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol.

Før det undersøges, om offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der findes fejl under en kvalitetskontrol, findes det relevant at undersøge, hvorvidt offentligheden ved, om der sker offentliggørelse på nuværende tidspunkt, og hvad der i givet fald offentliggøres. I den forbindelse svarede hele 92% af de adspurgte respondenter, at de ikke er bekendte med Revisortilsynets årlige redegørelser.

Da respondenterne blev bedt om at tage stilling til, hvad de forventer, en sådan årlig redegørelse fra Revisortilsynet indeholder, findes det værd at bemærke, at hele 88% forventer en tilkendegivelse af de revisionsvirksomheder, som ikke lever op til gældende lovgivning. Dertil forventer 73% af respondenterne, at det oplyses, såfremt en revisor ikke lever op til gældende lovgivning. Disse resultater kan ses i figur 9.4 nedenfor.

Figur 9.4

Hvad forventer du at en redegørelse fra Revisortilsynets indeholder?

Kun næsten halvdelen af de adspurgte respondenter forventer, at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder. Set i lyset af ovenstående svar på, hvad de forventer den årlige redegørelse indeholder, findes det mærkværdigt, at ikke en større andel forventer, at de årlige redegørelser indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af den enkelte revisionsvirksomheder. Dette vurderes at kunne skyldes en afvigende fortolkning af ordet *specifikke*.

Til spørgsmålet om, hvorvidt respondenter ønsker at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af netop deres revisor, tilkendegav hele 78%, at dette var et ønske. Dette resultat indikerer et ønske fra offentlighedens side om større gennemsigtighed i forbindelse med kvalitetskontrollen af den enkelte revisionsvirksomhed.

Det må ud fra ovenstående vurderes, at der er en tendens til, at offentligheden forventer, men også ønsker, at der skal ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en

kvalitetskontrol foretaget af Revisortilsynets. De er særligt interesseret i at blive bekendt med resultatet af kvalitetskontrollen af deres egen revisor.

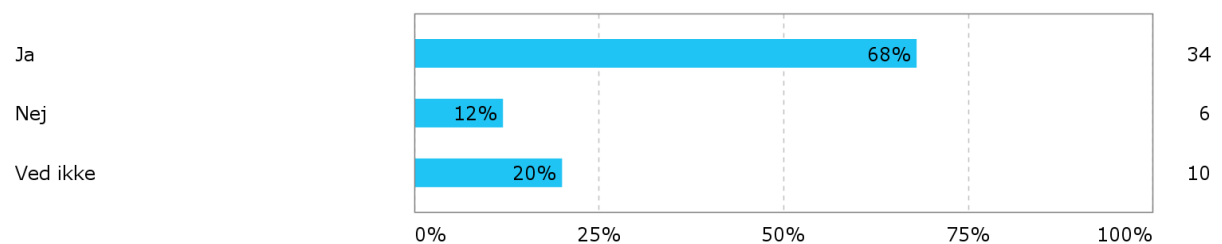
Hypotese 4: Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

Det findes essentielt, i forhold til opgavens problemformulering, at få en indikation af, hvorvidt og eventuelt hvordan offentligheden vil blive påvirket af en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter, såfremt disse fremadrettet vil være offentligt tilgængelige.

Til spørgsmålet om, hvorvidt det vil påvirke de adspurgte respondents tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt de bliver bekendt med, at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol har været anmærkninger, tilkendegav alene 12%, at dette ikke ville have nogen betydning, jf. nedenstående figur 9.5.

Figur 9.5

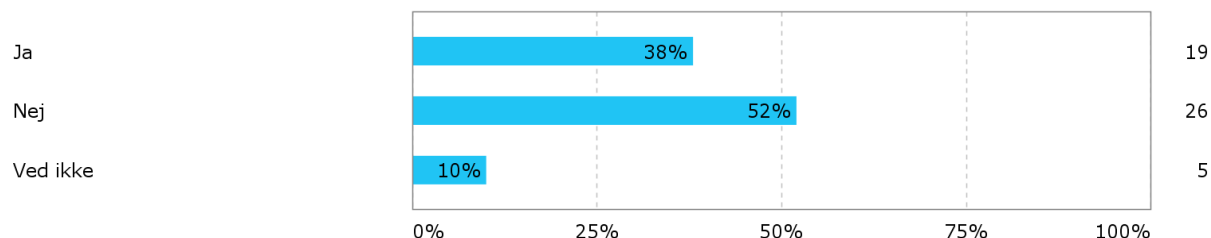
Vil det påvirke din tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt du bliver bekendt med at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol har været anmærkninger?

Da respondenterne blev spurgt om, hvorvidt det vil påvirke deres tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt de bliver bekendt med, at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol IKKE har været anmærkninger, tilkendegav kun 52%, at dette ikke ville have nogen betydning, jf. figur 9.6.

Figur 9.6

Vil det påvirke din tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt du bliver bekendt med at der under Revirtilsynets kvalitetskontrol IKKE har været anmærkninger?

Af ovenstående resultater vurderes det, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor. Dog bør det pointeres, at såfremt de to ovenstående resultater sammenholdes, tydeliggøres det, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrol alt andet lige vil have tendens til at påvirke offentlighedens tillid negativt.

Hypotese 5: Pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer.

Spørgeskemaundersøgelsen indeholder ingen spørgsmål i relation til denne hypotese, da denne hverken kan be- eller afkræftes af tilkendegivelser fra offentligheden.

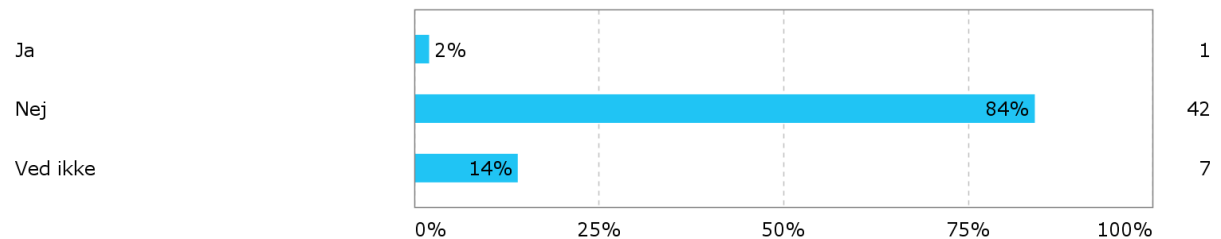
Hypotese 6: Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Med belæg i hypotese 5 vurderes det, at øgede krav fra offentligheden vil medføre øgede ressourcer og dermed større honorar. I den forbindelse findes det relevant at undersøge, hvorvidt offentligheden er villige til at betale et større honorar.

Til spørgsmålet om, hvorvidt de ville være villige til at betale et større honorar til revisor, mod at kontrollen af denne til gengæld øges, svarede hele 84% nej, hvilket fremgår af figur 9.7 nedenfor.

Figur 9.7

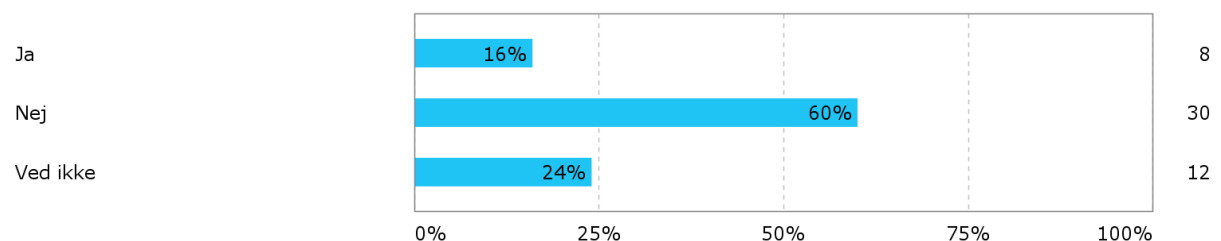
Vil du være villig til at betale et højere honorar til revisor mod at kontrollen af revisor til gengæld øges?

Derudover tilkendegav alene 16%, at de ville være villige til at betale et større honorar til revisor mod at få en revisor, som har færre anmærkninger end den nuværende. Dette resultat fremgår af figur 9.8 nedenfor.

Figur 9.8

Vil du være villig til at betale et højere honorar til revisor mod at få en revisor som har færre anmærkninger end din nuværende?

Af ovenstående figur 9.8 fremgår det, som skrevet ovenfor, at offentligheden ikke er villige til at betale et større honorar mod at få en revisor med færre anmærkninger. Dette stemmer overens med det tidligere resultat, som viste, at offentligheden nærer stor tillid til netop deres revisor, hvilket vurderes at bygge på erfaringer samt personlige relationer. På denne baggrund vurderes det, at respondenterne ikke finder det nødvendigt at udskifte revisor på trods af, at resultatet af dennes arbejde muligvis ville blive bedre.

Af ovenstående resultater vurderes det, at offentligheden ikke er villige til at betale et større honorar på trods af de øgede krav.

9.5 Kritik af spørgeskemaundersøgelsen

Da vi har forsøgt at holde spørgeskemaet kort og overskueligt og dermed sikre en højere svarprocent, valgte vi alene at spørge ind til de adspurgte respondenters tillidsforhold til deres virksomheds egen revisor. Set i bagklogskabens lys kunne det eventuelt have været hensigtsmæssigt også at få respondenterne til at forholde sig til graden af tillid til revisorhvervet generelt. Dette ville have givet os et bedre indblik i, hvorledes tillidsforholdet reelt er, hvor det nuværende svar alt andet lige må være påvirket af respondenternes erfaringer og personlige relationer.

9.6 Konklusion på spørgeskemaundersøgelsens resultater

Indledningsvist viste spørgeskemaundersøgelsen at offentligheden nærer stor tillid til deres virksomhedsrevisor. Desuden viste resultaterne, at den høje tillid til revisor har været uændret de seneste år på trods af diverse konkurser og erhvervsskandaler.

I overensstemmelse med den høje tillid til revisor viste analysen af spørgeskemaundersøgelsen, at offentligheden ikke finder det nødvendigt at foretage kontrol af revisors arbejde, samt at deres kendskab til Revisortilsynets eksistens er meget begrænset. Desuden viste analysen, at offentlighedens indblik i Revisortilsynets kvalitetskontrol, i overensstemmelse med deres begrænsede kendskab til Revisortilsynet som kontrolorgan, stort set ikke er eksisterende.

Spørgeskemaundersøgelsen viste desuden, at der er en tendens til, at offentligheden forventer, men også ønsker, at der skal ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol foretaget af Revisortilsynets. De er særligt interesseret i at blive bekendt med resultatet af kvalitetskontrollen af deres egen revisor.

Såfremt en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter bliver en realitet, viste analysen af spørgeskemaundersøgelsen, at dette ville påvirke offentlighedens tillid til revisor. Dog blev det klarlagt, at en offentliggørelse af

Revisortilsynets kvalitetskontrol alt andet lige vil have tendens til at påvirke offentlighedens tillid negativt.

Afslutningsvis viste undersøgelsen, at offentligheden ikke er villige til at betale et større honorar på trods af de øgede krav.

10. Analyse

10.1 Struktur for analysen

I følgende afsnit vil strukturen for analysen blive klarlagt. Analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater viste sammenhæng mellem en række af hypoteserne, hvorfor vi finder det mest hensigtsmæssigt at behandle disse i et samlet afsnit i den følgende analyse.

Ovenstående drejer sig om hypotese 1 og 2, da spørgeskemaundersøgelsen resultater viste, at offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynet og dermed umuligt kan have indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol. I den forbindelse finder vi det ikke relevant at behandle hypotese 2 særskilt. Derudover drejer det sig om hypotese 5 og 6, da den femte hypotese er en forudsætning for tilstedeværelsen af den sjette. Analysen vil derfor have følgende struktur:

Afsnit 1: Offentlighedens forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan

- Hypotese 1: Offentligheden er ikke klar over, at der eksisterer et Revisortilsyn.
- Hypotese 2: Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

Afsnit 2: Offentlighedens forventninger til graden af gennemsigtighed

- Hypotese 3: Offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol.

Afsnit 3: Offentlighedens tillid til revisor

- Hypotese 4: Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

Afsnit 4: Økonomiske konsekvenser ved øget gennemsigtighed

- Hypotese 5: Pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer.

- Hypotese 6: Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Vores analyse vil således tage udgangspunkt i de fire ovenstående afsnit, hvor allerede kendt teori, spørgeskemaundersøgelsens resultater samt indsamlet data fra udvalgte interviews vil blive inddraget.

10.2 Offentlighedens forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan

I nærværende afsnit vil vi behandle hypotese 1 og 2. Der tages udgangspunkt i teorien om et tilsyn og dets funktion, herunder hvilket formål et tilsyn tjener. Efterfølgende inddrages hovedpunkterne af analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, hvorefter vi finder det relevant at fremhæve væsentlig data fra udvalgte interviews med eksperter på området.

I opgavens afsnit 6.5 om *forventninger til revisor* fastlagde vi gennem relevant teori, at der eksisterer en forventningskløft mellem, hvad offentligheden forventer af revisors arbejde og det arbejde, revisor lovpligtigt skal udføre. En sådan forventningskløft vil alt andet lige resultere i, at offentligheden anser revisor for at have leveret et utilstrækkeligt stykke arbejde og dermed fejlet. Af afsnittet fremgår det desuden, at en række af de forventninger, offentligheden har til revisor må anses som værende urimelige, da disse klart overstiger de lovmæssige krav til revisor.

Denne forventningskløft vil muligvis kunne mindskes, såfremt offentligheden får indblik i, hvilke lovmæssige krav, der stilles til revisor, samt hvorvidt disse reelt set efterkommes.

Et tilsyn har, jf. afsnit 4.4.3 om *begrebet tilsyn*, til formål at overvåge og kontrollere et givent område. I den forbindelse vil et tilsyn med revisionsbranchen give et billede af, hvorvidt revisionsvirksomhederne lever op til gældende regler. Det må dog understreges, at et tilsyn ikke kan give offentligheden indblik i, hvilke lovmæssige krav der stilles til revisor, men derimod alene, hvorvidt revisor har efterlevet disse. Et sådant

indblik bør under alle omstændigheder kunne mindske ovennævnte forventningskløft mellem offentligheden og revisor.

At et tilsyn har til formål at overvåge og kontrollere et givent område bekræftes af professor Bent Warming-Rasmussen, som understreger, at formålet med et tilsyn i bund og grund er det samme som formålet med en revisor. Formålet med en revisor er at sikre, at en virksomheds regnskab er retvisende. Problemet er dog i den forbindelse, at man desværre ikke altid kan have tillid til revisor, hvorfor det også findes nødvendigt at føre kontrol med revisor. Formålet med et tilsyn er således at kontrollere kontrollanten og herigennem skabe tillid til det finansielle system. Bent Warming-Rasmussen stiller dog spørgsmålstegn ved, hvornår rækken af kontrollanter stopper, da kontrol i bund og grund er det modsatte af at have tillid. Før et tilsyn kan have effekt, må vi således have tillid til dem der foretager kontrollen, hvilket følgende citat understreger (Interview med Bent Warming-Rasmussen, bilag 6):

”Tillid er godt, kontrol er bedre – Forudsat at du kan have tillid til kontrollanten”.

Ovenfor redegøres for den teoretiske baggrund for et tilsyn, hvorfor vi i den forbindelse finder det relevant at se på offentlighedens forhold til kontrol af revisor.

10.2.1 Offentlighedens kendskab til Revisortilsynet

I analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, afsnit 9.4.2, fremgår det, at alene 30% af offentligheden er af den holdning, at revisors arbejde bør blive kontrolleret af en offentlig myndighed, jf. figur 9.1. En ting er, at en stor del af offentligheden ikke mener, at revisor bør være underlagt kontrol, men ved de i den forbindelse, at Revisortilsynets eksisterer, og at de netop har til formål at føre kontrol med revisors arbejde? Dette spørgsmål leder os videre til de første hypoteser, som vi i det følgende vil forsøge at be – eller afkræfte.

Hypotese 1: Offentligheden er ikke klar over, at der eksisterer et Revisortilsyn.

Analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater viste, at alene 38% af offentligheden ved, at revisor bliver kontrolleret af en offentlig myndighed, hvoraf 85% af disse er bekendt med at denne kontrol foretages af Revisortilsynet. I forlængelse af dette blev det i spørgeskemaundersøgelsen undersøgt, hvorvidt offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvilket er medvirkende til at be- eller afkræfte analysens anden hypotese.

Hypotese 2: Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

Analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultat viste, at offentligheden har et meget begrænset indblik i Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvilket stemmer overens med ovenstående resultater, som viste, at offentlighedens kendskab til Revisortilsynets eksistens er meget begrænset.

Ovenstående resultater bekræfter altså umiddelbart hypotese 1 og 2, men vi finder det dog alligevel relevant at inddrage udvalgte eksperters holdning til dette.

10.2.2 Eksperternes skøn

Spørgeskemaundersøgelsen viste, jf. ovenstående, at offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynets eksistens, men hvad har formålet med oprettelsen af Revisortilsynet egentlig været fra politisk side? Formanden for Revisortilsynet, Kim Sparlund, understreger, at Revisortilsynet ikke har haft til opgave at missionere for tilsynets arbejde til offentligheden. Tilsynet skal derimod, ifølge Kim Sparlund, opfattes som et organ, der skal have fat i revisorerne og deres foreninger. Det er altså et helt bevidst valg, at offentligheden ikke er målgruppen for resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvilket følgende citat understreger (Interview med Kim Sparlund, bilag 7):

”Det har ikke været en politik fra vores side at blive kendt, så der er ikke uoverensstemmelse med at folk ikke kender os og så den politik vi har valgt.”

Ovenstående citat indikerer den generelle holdning til formålet med Revisortilsynets kvalitetskontrol blandt medlemmerne af Revisortilsynet, hvilket ligeledes bekræftes fra politisk side. Specialkonsulent Andreas Rahlf Hauptmann fra Erhvervs- og Vækstministeriet påpeger, at Revisortilsynet ikke er et organ rettet mod offentligheden, men derimod har til formål at øge kvaliteten af revisors arbejde. Dog udtrykker Andreas Rahlf Hauptmann forståelse for offentlighedens rolle i forhold til at være løftestang, således at revisorerne tager kvalitetskontrollen alvorlig, og derigennem øges kvaliteten af revisors arbejde (Interview med Andreas Rahlf Hauptmann, bilag 14).

Eksperternes ovenstående holdninger til offentlighedens begrænsede kendskab til Revisortilsynet stemmer overens med det i teorien fastlagte formål med et tilsyn, som, jf. afsnit 4.4.3 om *begrebet tilsyn*, har til formål at overvåge og kontrollere et givent område. Dog påpeger professor Bent Warming-Rasmussen, som tidligere skrevet, at formålet med et tilsyn er at kontrollere kontrollanten og herigennem skabe tillid til det finansielle system. Første del af formålet er således opfyldt, da Revisortilsynet kontrollerer revisors arbejde. Dog kan det diskuteres, hvorvidt Revisortilsynet er med til at skabe tillid til det finansielle system, da offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynets eksistens. På grund af det manglende kendskab til Revisortilsynets eksistens vurderer vi, at Revisortilsynets kvalitetskontrol ikke i sin nuværende form kan øge offentlighedens tillid til det finansielle system. At Revisortilsynet alene har til formål at kontrollere revisor og altså ikke øge offentlighedens tillid bekræftes af statsautoriseret revisor og medlem af Revisortilsynet, Jens Skovby (Interview med Jens Skovby, bilag 8):

”Vi er nedsat med det formål at rygte nogle ting og sørge for at der bliver nogle repressalier, og egentlig ikke andet. Man kan sige, at det bliver en sådan lidt halv-hemmelig kontrol.”

Da Revisortilsynet ovenfor tydeligt påpeger, at de ikke mener at være sat i verden for offentligheden og dermed ikke mener, at de har et ansvar for at gøre opmærksom på sig selv finder vi det mærkværdigt at Revisortilsynets sekretariat har skrevet en artikel i

Revision og Regnskabsvæsen med det formål at øge kendskabet hertil, da publikationen er rettet mod personer internt i branchen (Revision og Regnskabsvæsen 2012, nr. 2: 3 og 24-37).

I uoverensstemmelse med at Revisortilsynets formand og resterende medlemmer ikke mener, at det er Revisortilsynets formål at kommunikere med offentligheden, har de og de interviewede revisorer en generel forventning om, at offentligheden har kendskab til, at revisor bliver kontrolleret. Dette begrundes først og fremmest med den massive omtale i medierne, men også med, at offentlige kontrolorganer efterhånden nærmere må betegnes at være en selvfølge frem for en undtagelse. De pågældende interviewpersoner blev efter deres udtalelser gjort bekendt med, at spørgeskemaundersøgelsen viste, at offentligheden har et meget begrænset kendskab til, at revisor bliver kontrolleret, hvilket resulterede i megen undren (Interview med Peter Gath, bilag 11, Interview med Per Ejning Olsen, bilag 12). Vi finder det i den forbindelse mærkværdigt, at der er en generel forventning til, at offentligheden har kendskab til kontrollen af revisor, samtidig med at man fra Revisortilsynets side har en fast politik om, at tilsynet er sat i verden til gavn for revisorerne og alene har til formål at øge kvaliteten af revisors arbejde.

Specialkonsulent hos Erhvervs- og Vækstministeriet, Andreas Rahlf Hauptmann, har ligeledes en formodning, om at offentligheden, på grund af en del avisartikler om sidste års resultat fra Revisortilsynet, har kendskab til Revisortilsynet som kontrolorgan. Derudover påpeger han, at behovet for kontrol af revisor bør være indiskutabelt, hvis man ser på resultatet af Revisortilsynets arbejde de seneste år, som alle har haft en høj fejlrate (Interview med Andreas Rahlf Hauptmann, bilag 14).

10.2.3 Delkonklusion

Sammenholdes ovenstående generelle holdning med analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, ses en uoverensstemmelse mellem offentlighedens begrænsede kendskab til Revisortilsynet og eksperternes forventninger til dette. Offentlighedens begrænsede kendskab til Revisortilsynets eksistens stemmer dog helt overens med Revisortilsynets politik om ikke at være sat verden for

offentligheden, men derimod for at øge kvaliteten af revisors arbejde. Set i dette lys må vi bekræfte hypoteserne om, at offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynets eksistens samt indblik i omfanget af deres kvalitetskontrol, hvilket er helt i tråd med Revisortilsynets politik.

10.3 Offentlighedens forventninger til graden af gennemsigtighed

I nærværende afsnit vil vi behandle hypotese 3. Der tages udgangspunkt i teorien om, hvilke forventninger, offentligheden har til revisor. Efterfølgende inddrages hovedpunkterne af analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, hvorefter vi finder det relevant at fremhæve væsentlig data fra udvalgte interviews med eksperter på området.

Af opgavens afsnit 6.5 om *forventninger til revisor* fastlagde vi gennem relevant teori, at der eksisterer en forventningskløft mellem, hvad offentligheden forventer af revisors arbejde og det arbejde, revisor lovpligtigt skal udføre. Dette bekræftes ligeledes af professor Bent Warming-Rasmussens Ph.d.-afhandling fra 1990, som understreger tilstedeværelsen af fire forventningskløfter: Forventningen om Going Concern, forventningen om opdagelse af besvigelser og underslæb, forventningen om et fejlfrit regnskab samt forventningen om, at revisor bestemmer regnskabsreglerne. Bent Warming-Rasmussen er derudover af den overbevisning, at man ved en undersøgelse i dag vil finde samme ovennævnte kløfter.

Forventningen om Going Concern indebærer, at offentligheden har en formodning om, at såfremt revisor har skrevet under på et regnskab og ikke har taget forbehold eller kommet med særlige bemærkninger, så er der tale om en Going Concern. Derudover går forventningen om et fejlfrit regnskab på, at offentligheden forventer, at et regnskab er fejlfrit, når en revisor har revideret dette. Reglerne har dog aldrig gået på at et regnskab skal være rigtigt, men derimod blot retvisende (Interview med Bent Warming-Rasmussen, bilag 6).

En del af den ovenfor nævnte forventningskløft bygger muligvis på, at revisor skal agere som *offentlighedens tillidsrepræsentant*. Af opgavens afsnit 6.1 om *krav til revisor*

fremgår det, at titlen som *offentlighedens tillidsrepræsentant* indebærer, at revisor ved udførelsen af sit erhverv skal varetage hensynet til virksomhedens omverden, altså offentligheden. Vi må dermed påpege, at revisor ved udførelsen af sit erhverv skal være særlig opmærksom på, at dennes erklæringer skal kunne bruges og forstås af en bredere personkreds, herunder af personer, der ikke har en særlig indsigt i regnskab og revision.

I takt med at revisor defineres som offentlighedens tillidsrepræsentant finder vi det forventeligt, at offentligheden har en formodning om, at de bliver bekendt med situationer, hvor revisor ikke lever op til sin betroede titel. Denne forventning understreges af, at tendensen i samfundet er, at vi går mod øget gennemsigtighed inden for en lang række brancher, jf. afsnit 7.1.1 om *effekten af en offentliggørelse*. I den forbindelse må vi ligeledes antage, at offentligheden forventer, at samme offentlige tilgængelighed gør sig gældende i revisionsbranchen, hvilket leder os videre til opgavens tredje hypotese:

Hypotese 3: Offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol.

Ovenfor redegøres for den teoretiske baggrund for den opstillede hypotese, hvorfor vi i den forbindelse finder det relevant at se på offentlighedens holdning til problemstilling.

10.3.1 Offentlighedens forventninger

Analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, afsnit 9.4.2, viste, at hele 88% af offentligheden forventer, at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder en tilkendegivelse af de revisionsvirksomheder, som ikke lever op til gældende lovgivning. Dertil forventer 73% af offentligheden, at det oplyses, såfremt en revisor ikke lever op til gældende lovgivning, jf. figur 9.4.

Til spørgsmålet om, hvorvidt de ønsker at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af netop deres revisor, tilkendegav hele 78% af offentligheden, at dette var et ønske.

Vi må derfor vurdere, at der er en tendens til, at offentligheden forventer, men også ønsker, at der skal ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol foretaget af Revisortilsynets. De er særligt interesseret i at blive bekendt med resultatet af kvalitetskontrollen af deres egen revisor. Ovenstående resultater bekræfter altså umiddelbart hypotese 3, men vi finder det dog alligevel relevant at inddrage udvalgte eksperters holdning til dette.

Af afsnit 10.2 om *offentlighedens forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan* fremgår det, at offentligheden ikke har været målgruppe for resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvorfor den årlige redegørelse alene udgives på tilsynets hjemmeside. På trods af dette forudser størstedelen af interviewpersonerne, med rette, at offentligheden både forventer og ønsker at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol. En ting er, at de adspurgte eksperter forudså offentlighedens ønske om større gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, men hvad er deres holdning til at efterkomme ønsket?

10.3.2 Eksperternes skøn

Den generelle holdning blandt de adspurgte revisorer er, at revisionsbranchen og kontrollen heraf bør gå mod øget gennemsigtighed og åbenhed, hvilket de selv påpeger, at de arbejder mod (Interview med Per Gunslev, bilag 13 og Interview med Per Ejning Olsen, bilag 12). Denne udvikling understreges af, at FSR's bestyrelse ved sidste generalforsamling kom med et forslag om, at de enkelte revisionsvirksomheder selv skal offentliggøre, såfremt de har fået en sanktion (Interview med Peter Gath, bilag 11).

Modsat de adspurgte revisorer mener formand for Revisortilsynet, Kim Sparlund, at deres fornemmeste opgave er at føre en dialog med revisorerne og deres foreninger. Han påpeger derudover, at kravet om oplysning via gennemsigtighedsrapporten samt tilsynets årlige redegørelse må være tilstrækkelig, da de her skriver om resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol på et overordnet plan (Interview med Kim Sparlund, bilag 7). Selvom Revisortilsynet ikke mener, at de er sat i verden for offentligheden, har

de seneste års mange konkurser resulteret i, at fokus i deres årlige redegørelse nu er på Going Concern. Et sådan fokus vil, såfremt budskabet kommer ud til offentligheden, være et muligt tiltag i et forsøg på at mindske offentlighedens forventninger til begrebet *Going Concern*, jf. afsnit 10.3.

Ovenstående holdning understøttes af Jens Skovby, som påpeger, at offentligheden kan gå ind på de enkelte revisionsvirksomheders hjemmeside og læse resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol i deres gennemsigtighedsrapport (Interview med Jens Skovby, bilag 8).

Kravet om, at revisionsvirksomheder med § 21, stk. 3-kunder skal oplyse resultatet af den seneste kvalitetskontrol foretaget af Revisortilsynet, fremgår ikke af Revisorlovens § 27 om *rapport om gennemsigtighed* eller bemærkningerne hertil. Af afsnit 7.1.2 om offentliggørelsesmetoder fremgår det, at revisionsvirksomhederne med § 21, stk. 3-kunder alene skal oplyse tidspunktet for den seneste kvalitetskontrol. Ud fra praksis og ovenstående udtalelser fra formanden samt de resterende medlemmer af Revisortilsynet, må vi dog antage, at det er praksis, at revisionsvirksomhederne i deres gennemsigtighedsrapport skal offentliggøre eventuelle forbehold i forbindelse med Revisortilsynets kvalitetskontrol.

Fra politisk side er der enighed med medlemmerne af Revisortilsynet omkring graden af gennemsigtighed. Specialkonsulent fra Erhvervs- og Vækstministeriet, Andreas Rahlf Hauptmann, påpeger, at Revisortilsynets årlige redegørelse ikke indeholder navne, da det ikke findes fair at hænge virksomheder ud, som alene har begået fejl af mindre karakter. Dertil kommer de mere grove og væsentlige sager for Revisornævnet, hvor afgørelser bliver offentliggjort med navns nævne og beløbsstørrelse (Interview med Andreas Rahlf Hauptmann, bilag 14).

Ud fra ovenstående finder vi det mærkværdigt, at revisorerne er åbne over for den af offentligheden ønskede øgede gennemsigtighed, mens Revisortilsynet og Erhvervs- og Vækstministeriet ser ønsket som værende for vidtgående, da en del af de eventuelle offentlige tilgængelige oplysninger vurderes at være for virksomhedsfølsomme. Der ses altså ikke en generel holdning blandt eksperterne til, hvorvidt en øget gennemsigtighed i

forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol findes hensigtsmæssig. Derimod er der stor enighed blandt de adspurgte eksperter om, hvilke tendenser vi ser for den fremtidige grad af gennemsigtighed.

Leder af revision hos KPMG, Peter Gath, samt de resterende udspurgte revisorer er af den opfattelse, at vi går mod og bør gå mod den grad af gennemsigtighed, som man ser i England, jf. afsnit 7.2.1 om *det britiske tilsyn* (Interview med Peter Gath, bilag 11). Denne forventning om, at vi i fremtiden vil se en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultaterne af Revisortilsynets kvalitetskontrol understøttes af størstedelen af medlemmerne i Revisortilsynet.

Formanden for Revisortilsynet, Kim Sparlund, påpeger dog, at en eventuel fremtidig øget gennemsigtighed skal tilstræbes gennem lovgivning og tilføjer, at han på nuværende tidspunkt ikke har kunnet læse noget af lovgivningen, der indikerer, at de skal offentliggøre mere, end de allerede gør (Interview med Kim Sparlund, bilag 7).

I overensstemmelse med Kim Sparlunds udsagn ovenfor udtaler specialkonsulent fra Erhvervs- og Vækstministeriet, Andreas Rahlf Hauptmann, at er der ikke fra politisk side på nuværende tidspunkt er særskilte initiativer på vej herhjemme, der går mod øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Dog pointerer Andreas Rahlf Hauptmann, at der kommer til at ske rigtig meget på området, som blandt andet sigter mod at øge gennemsigtigheden og uafhængigheden (Interview med Andreas Rahlf Hauptmann, bilag 14). Dette bekræftes hertil af Jens Skovby, som påpeger, at Europa-Kommissionens forslag, jf. afsnit 7.2.2, lægger op til fuldstændig gennemsigtighed på området (Interview med Jens Skovby, bilag 8).

Såfremt en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol bliver en realitet, finder vi det relevant at undersøge, hvordan en sådan offentliggørelse bør fremstilles.

10.3.3 Eksperternes bud på en hensigtsmæssig offentliggørelsesmetode

Selvom det ovenfor fremgår, at eksperterne langt fra er enige om den fremtidige grad af gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, kan

en række af dem dog godt blive enige om en række kritikpunkter. Kritikken går på den nuværende form af den konklusion, der afgives på en afsluttet kvalitetskontrol og selve beregningsmetoden for de tal, der fremgår af Revisortilsynets årlige redegørelse.

Den nuværende form af den konklusion, der afgives på en afsluttet kvalitetskontrol, møder blandt andet kritik fra de interviewede revisorer. Kritikken går på, at der er tale om en erklæring med sikkerhed, hvilket kan resultere i, at et par ubetydelige fejlbehæftede sager kan munde ud i, at der tages forbehold for alt andet. Det påpeges endvidere, at Revisortilsynets kvalitetskontrol ikke er egnet til at munde ud i en sådan erklæring med sikkerhed (Interview med Peter Gath, bilag 11 og interview med Per Ejsing Olsen, bilag 12).

Et andet kritikpunkt påpeges af FSR og fremgår af opgavens afsnit 7.1.2 om *offentliggørelsesmetoder*. Her fremgår det, at selve beregningsmetoden for de procenttal, der offentliggøres i Revisortilsynets årlige redegørelse findes uhensigtsmæssig, da denne kan resultere i uforholdsmæssige store fejlprocenter, såfremt der er fundet mange fejl hos få revisionsvirksomheder. FSR foreslår i den forbindelse, at man opdeler de fundne fejl i kategorier alt efter, hvor alvorlige de er, da man på denne måde kan give offentligheden et indblik i væsentligheden af de forskellige fejl.

Netop offentlighedens forståelse for væsentligheden af de enkelte fejl bliver blandt eksperterne betragtet som et ømt emne, såfremt man i fremtiden ønsker en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Der er således stor enighed blandt eksperterne om, at man ved en eventuel større gennemsigtighed er nødsaget til at tage højde for offentlighedens manglende indblik i revision. Følgende citat understreger, hvorfor det for folk uden indblik i revision kan være vanskeligt at skelne mellem væsentligheden af de enkelte fejl (Interview med Per Gunslev, bilag 13):

"En fejl er en fejl, men konsekvensen af fejl er forskellige".

Såfremt man i fremtiden går mod øget gennemsigtighed må vi ud fra ovenstående vurdere, at eksperterne er af den holdning, at det materiale, der bliver offentliggjort skal fremstilles på en sådan måde at det er forståeligt for offentligheden. Dette omfatter både konklusionen, som på nuværende tidspunkt er i form af en erklæring med sikkerhed, opdeling af de enkelte fejl i kategorier alt efter hvor alvorlige de er samt metoden for beregning af fejlprocenterne.

10.3.4 Delkonklusion

Spørgeskemaundersøgelsens resultater viste, at der er en tendens til, at offentligheden forventer, men også ønsker, at der skal ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol foretaget af Revisortilsynets, hvorfor den opstillede hypotese må bekræftes.

Blandt eksperterne er der uoverensstemmelse mellem holdningen til dette, da revisorerne er åbne over for den af offentligheden ønskede øget gennemsigtighed, mens Revisortilsynet og Erhvervs- og Vækstministeriet ser ønsket som værende for vidtgående. På trods af denne uoverensstemmelse er både de interviewede revisorer og størstedelen af medlemmerne af Revisortilsynet dog enige om, at vi i fremtiden vil se en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultaterne af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

Afslutningsvis vurderer vi, at såfremt man i fremtiden går mod øget gennemsigtighed, skal det materiale, der bliver offentliggjort, fremstilles på en sådan måde, at det er forståeligt for offentligheden.

10.4 Offentlighedens tillid til revisor

I nærværende afsnit vil hypotese 4 blive behandlet. Vi tager udgangspunkt i teorien om begrebet *tillid*, herunder påvirkningen af denne samt forholdet mellem tillid og kontrol. Efterfølgende inddrages hovedpunkterne fra analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, hvorefter vi finder det relevant at fremhæve væsentlig data fra udvalgte interviews med eksperter på området.

I opgavens afsnit 6.2 om *begrebet tillid* definerede vi tillid som positive forventninger til en anden persons etiske normer, dels for hvad han påtager sig at hjælpe med, dels for den måde, han udfører hjælpen på via råd eller handlinger. Ud fra denne definition samt det faktum, at revisor er offentlighedens tillidsrepræsentant, blev det i afsnittet påpeget, at revisor i sit hverv skal varetage offentlighedens interesse samt efterleve etiske normer. Formålet med dette er at tilføre tillid til det arbejde, revisor udfører samt opretholde offentlighedens tillid. Netop opretholdelsen af tilliden fra offentlighedens side finder vi væsentlig, da tillid til enhver tid er et øjebliksbillede og uafbrudt påvirkes af eksterne faktorer. Der blev i opgavens afsnit 6.2.1 om *påvirkning af tilliden til revisor* redegjort for en række af ovennævnte eksterne faktorer, som vurderes at have indflydelse på graden af tillid fra offentligheden til revisor.

At offentlighedens tillid til revisor er påvirket af eksterne faktorer bekræftes ligeledes af professor Bent Warming-Rasmussen, som påpeger, at tilliden til revisor falder hver gang, der forekommer en skandale. I et forsøg på at genoprette tilliden efter disse skandaler understreger Bent Warming-Rasmussen, i overensstemmelse med indholdet af afsnit 6.2.1 om *påvirkning af tilliden til revisor*, at man altid iværksætter diverse tiltag. Dette resulterer altså i, at tilliden en gang imellem vil lide et knæk og derefter stige igen (Interview med Bent Warming-Rasmussen, bilag 6).

Af afsnit 6.2.1 om *påvirkning af tilliden til revisor* fremgår det ligeledes, at det alt andet lige er nemmere at mindske tilliden til revisor, end det er at opbygge den igen. Dette skyldes blandt andet, at graden af offentlighedens tillid vurderedes at afhænge af, hvilke erfaringer der tidligere er gjort. Disse erfaringer kan både være resultater af foretaget kontrol, men også oplevelser, som den pågældende person eller dennes omgangskreds har haft med en revisor, jf. afsnit 6.3 om *forholdet mellem tillid og kontrol*. I den forbindelse må vi ligeledes antage, at offentlighedens tillid til revisor vil blive påvirket, såfremt Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil blive offentligt tilgængelige, hvilket leder os videre til opgavens tredje hypotese:

Hypotese 4: Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

Ovenfor redegøres for den teoretiske baggrund for den opstillede hypotese, hvorfor vi i den forbindelse finder det relevant at se på offentlighedens holdning til problemstillingen.

10.4.1 Offentlighedens grad af tillid

Analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, afsnit 9.4.2, viste, at 68% af offentligheden tilkendegav, at det ville påvirke graden af tillid til revisor, såfremt de blev bekendt med, at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol havde været anmærkninger, jf. figur 9.5.

Derimod tilkendegav alene 38% af offentligheden, at det ville påvirke deres tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt de blev bekendt med, at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol IKKE havde været anmærkninger, jf. figur 9.6.

Af ovenstående resultater må vi derfor vurdere, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor i en vis grad. Dog bør det pointeres, at såfremt de to ovenstående resultater sammenholdes, tydeliggøres det, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrol alt andet lige vil have nemmere ved at påvirke offentlighedens tillid negativt. Dette forhold stemmer desuden overens med ovenstående teori om, at det er nemmere at mindske tilliden til revisor, end det er at opbygge den igen, jf. afsnit 6.2.1 om *påvirkning af tilliden til revisor*.

Ovenfor, i afsnit 10.3.4, klarlægges det, at der blandt eksperterne hersker uoverensstemmelse mellem holdningen til en eventuel øget offentliggørelse af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvorfor vi finder det relevant at undersøge, hvordan eksperterne forventer, at en sådan gennemsigtighed vil påvirke offentlighedens tillid til revisor.

10.4.2 Eksperternes skøn

Blandt revisorerne er der bred enighed om, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter må forventes først at give et dyk i graden af

tillid fra offentligheden til revisor. Der er dog også enighed om, at tilliden med tiden vil stige, da en eventuel offentliggørelse vil sikre større åbenhed samtidig med, at offentligheden vil få større indblik i revisors arbejdsopgaver (Interview med Per Gunslev, bilag 13 og Interview med Peter Gath, bilag 11).

Medlem af Revisortilsynet, Jens Skovby, er enig med revisorerne om, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor. Dog påpeger Jens Skovby, i overensstemmelse med ovenstående resultat af spørgeskemaundersøgelsen, at en offentliggørelse vil have tendens til at påvirke tilliden i en negativ retning (Interview med Jens Skovby, bilag 8):

”Hvis man offentliggør, at alt er i orden, så bekræfter man bare den tillid Jeres respondenter har til revisor. Men offentliggør man derimod, at det er skidt det hele, så vil det nok give et ordentligt dyk nedad. Så påvirke, det tror jeg faktisk det vil.”

FSR er enig med både de adspurgte revisorer samt medlem af Revisortilsynet, Jens Skovby, om, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor. Derimod er de ikke enige i, i hvilken retning graden af tillid vil bevæge sig. FSR påpeger nemlig i følgende citat, at en øget gennemsigtighed vil øge tilliden til det finansielle system (FSR,2012:13):

”Derudover bør henstillingen følges f.s.v.a. gennemsigtigheden i tilsynsmyndigheders arbejde. Det er således en vigtig forudsætning for stabiliteten i det finansielle system, at der er tillid til overvågningsorganerne, og gennemsigtighed øger tilliden”.

I uoverensstemmelse med ovenstående forventninger mener specialkonsulent fra Erhvervs- og Vækstministeriet, Andreas Rahlf Hauptmann, ikke, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapport vil have den store effekt på offentlighedens tillid til revisor. Dette begrundes med, at den del af offentligheden, der finder dette interessant, på nuværende tidspunkt kan få adgang til Revisornævnets afgørelser på nævnets hjemmeside. Her fremgår afgørelser med navns nævnelse. Derimod mener Andreas Rahlf Hauptmann, at den eventuelt øgede gennemsigtighed vil

kunne styrke fokus på den høje fejlrate, der på nuværende tidspunkt ikke ser ud til at falde (Interview med Andreas Rahlf Hauptmann, bilag 14).

Størstedelen af ovenstående udtalelser fra de adspurgte eksperter samt resultatet af spørgeskemaundersøgelsen tyder således på, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor. I den forbindelse påpeger Bent Warming-Rasmussen dog, at denne påvirkning alene vil blive en realitet, såfremt offentligheden har kendskab til Revisortilsynet (Interview med Bent Warming-Rasmussen, bilag 6). Ud fra dette synspunkt må vi derfor vurdere, at en øget offentliggørelse på nuværende tidspunkt ikke vil have den store effekt, da det i afsnit 10.2.1 om *offentlighedens kendskab til Revisortilsynet* blev gjort klart, at offentligheden alene har et meget begrænset kendskab til Revisortilsynets eksistens. Dette synspunkt bekræftes af formanden for Revisortilsynet, Kim Sparlund, i følgende citat (Interview med Kim Sparlund, bilag 7):

"Hvorvidt det vil ændre tilliden afhænger af hvor meget man gør for at øge kendskabet til denne offentliggørelse. Idet der kan stilles masser af information til rådighed, som folk ikke bruger og hvis det er tilfældet vil tilliden ikke ændres. Det, at man bare stiller information til rådighed påvirker ikke. Det, der vil påvirke er, at der vil være nogen der vil begynde at skrive massivt om det."

Kim Sparlund mener således, ligesom Bent Warming-Rasmussen, ikke, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter i sig selv vil ændre offentlighedens tillid til revisor. Der skal således andre tiltag til i form af øget eksponering af Revisortilsynets arbejde, før en øget gennemsigtighed vil have en egentlig effekt. Det ser dog ikke ud til, at Revisortilsynets arbejde i den nærmeste fremtid vil blive eksponeret i en sådan grad, at offentligheden vil få øget kendskab til dette, jf. Kim Sparlunds udtalelser om Revisortilsynets politik i afsnit 10.2.2 om *eksperternes skøn*.

10.4.3 Delkonklusion

Spørgeskemaundersøgelsen resultater viste, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor i en vis grad. Dog pointerede vi, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter alt andet lige vil have nemmere ved at påvirke offentlighedens tillid negativt.

I overensstemmelse med resultatet af spørgeskemaundersøgelsen må vi vurdere, at størstedelen af de adspurgte eksperter er enige om, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid. Hvorvidt denne påvirkning vil vise sig at være positiv eller negativ, er der dog ikke fuldstændig enighed omkring. Dertil må det ud fra ovenstående vurderes, at den endelige effekt af en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter afhænger af graden af offentlighedens kendskab til Revisortilsynet, hvorfor det er af stor betydning, hvorledes og i hvilken form en sådan offentliggørelse finder sted.

Den opstillede hypotese om, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid, kan vi således umiddelbart bekræfte, dog med det forbehold, at den endelige effekt på offentlighedens tillid til revisor afhænger af, hvorledes denne offentliggørelse finder sted.

10.5 Økonomiske konsekvenser ved øget gennemsigtighed

I dette afsnit vil hypotese 5 og 6 blive behandlet. Vi tager udgangspunkt i teorien om begrebet *tillid* samt forslaget om ny regulering på revisionsområdet fra Europa-Kommissionen. Efterfølgende inddrages hovedpunkterne fra analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, hvorefter det findes relevant at fremhæve væsentlig data fra udvalgte interviews med eksperter på området.

Som tidligere skrevet i afsnit 6.2.1 om *påvirkning af tilliden til revisor* samt afsnit 10.4 om *offentlighedens tillid til revisor* vil et knæk i offentlighedens tillid til revisor ofte resultere i iværksættelse af en række tiltag med det formål at genoprette eller øge tilliden.

I overensstemmelse med ovenstående kom Europa-Kommissionen den 30. november 2011 med et forslag til regelændringer for revisionsbranchen i form af både et forordningsforslag samt et forslag om ændring af direktiv 2006/43/EF. Europa-Kommissionens begrundelse for udstedelse af de to forslag var, at finanskrisen på europæisk plan har afsløret mangler i revisionssystemet. I den forbindelse påpegede Europa-Kommissionen, at indholdet af de to forslag må forventes at forbedre kvaliteten af lovpligtige revisioner og genoprette tilliden til reviderede regnskaber, jf. afsnit 7.2.2 om *Europa-Kommissionens forslag til ny regulering af revisionsbranchen*.

Forslaget til den nye forordning blev i afsnit 7.2.2 om *Europa-Kommissionens forslag til ny regulering af revisionsbranchen* vurderet som værende en skærpelse i forhold til gældende regler på området. Såfremt forslaget bliver vedtaget, må vi derfor formode at der lægges ekstra pres på revisionsvirksomhederne med hensyn til kvaliteten af det udførte arbejde, hvorfor deres ressourcebrug må antages at stige. I den forbindelse må vi ligeledes antage, at øgede ressourcer alt andet lige vil resultere i øgede omkostninger for revisionsvirksomhederne. Det må dog forventes, at revisionsvirksomhederne ikke selv vil være villige til at påtage sig disse ekstra omkostninger, hvorfor honoraret må stige.

Antagelsen om, at øgede krav vil resultere i øgede ressourcer, som igen vil pålægge revisionsvirksomhederne en række ekstra omkostninger, bekræftes af Europa-Kommissionen selv. I ledsagedokumentet til de to forslag understreger Europa-Kommissionen, at de foranstaltninger, som foreslås, alt andet lige vil resultere i flere omkostninger for både de reviderede virksomheder og revisionsvirksomhederne. Dog påpeger Europa-Kommissionen, at det ikke er muligt at give et præcist overslag over de samlede omkostninger (Europa-Kommissionen, Ledsagerdokument 2011:9).

Ud fra ovenstående vurderer vi, at revisionsvirksomhederne, såfremt Europa-Kommissionens forslag bliver vedtaget, vil blive pålagt en række ekstra omkostninger. I den forbindelse må vi dog antage, at de enkelte revisionsvirksomheder ikke vil være

villige til at påtage sig disse ekstra omkostninger, hvorfor det honorar, kunderne skal betale, alt andet lige må stige. Dette leder os videre til opgavens femte hypotese:

Hypotese 5: Pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer.

De adspurgte revisorer bekræfter ovenstående antagelse om, at de enkelte revisionsvirksomheder ikke vil være villige til at påtage sig de ekstra omkostninger, der måtte komme i forbindelse med den eventuelle vedtagelse af Europa-Kommissionens forslag, hvorfor det honorar kunderne skal betale, alt andet lige vil stige (Interview med Peter Gath, bilag 11 og Interview med Per Ejning Olsen, bilag 12).

Af ovenstående må vi således vurdere, at hypotesen om at pres på tilliden til revisor vil føre til øget krav revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer umiddelbart kan bekræftes.

Sammenholdes dette med det faktum, at vi befinder os i en situation, hvor markedet er presset, må vi antage, at revisionsvirksomhedernes kunder og dermed offentligheden ikke er villige til at påtage sig de øgede omkostninger. Denne antagelse bekræftes ligeledes af statsautoriseret revisor Per Gunslev, som understøtter, at den konkurrencesituation, der hersker på nuværende tidspunkt, ikke lægger op til, at kunderne vil være villige til at betale mere (Interview med Per Gunslev, bilag 13). Vi må således antage, at offentligheden ikke vil være villig til at betale et højere revisionshonorar samtidig med, at der stilles større krav til revisor, jf. afsnit 7.1.1 om *effekten af en offentliggørelse*. Dette leder os videre til opgavens sjette hypotese:

Hypotese 6: Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Ovenfor har vi redegjort for, at revisorerne ikke er villige til at påtage sig de ekstra omkostninger, der måtte komme i forbindelse med den eventuelle vedtagelse af Europa-Kommissionens forslag. Vi finder det i den forbindelse relevant at undersøge, hvorvidt

påstanden om, at offentligheden heller ikke vil være villige til at betale de ekstra omkostninger i form af øget honorar, holder stik.

10.5.1 Offentlighedens betalingsvillighed

Analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, afsnit 9.4.2, viste, at alene 2% af offentligheden tilkendegav, at de ville være villige til at betale et højere honorar til revisor, mod at kontrollen af revisor til gengæld øges, jf. figur 9.7. Derudover viste analysen af spørgeskemaundersøgelsens resultater, at alene 16% ville være villige til at betale et højere honorar til revisor mod at få en revisor, som har færre anmærkninger end den nuværende, jf. figur 9.8.

Ovenstående resultater stemmer overens med tidligere resultater, som viste, at offentligheden nærer stor tillid til netop deres revisor, hvilket vi vurderede at bygge på erfaringer samt personlige relationer. På denne baggrund vurderer vi, at offentligheden ikke finder det nødvendigt at skifte til en anden revisor på trods af, at resultatet af en anden revisors arbejde muligvis ville blive mindre fejlbehæftet.

Af ovenstående resultater vurderer vi, at offentligheden ikke er villige til at betale et større honorar på trods af de øgede krav til revisor, hvorfor den opstillede hypotese om, at offentligheden stiller større krav, men ikke er villige til at betale et tilsvarende større honorar, således umiddelbart kan bekræftes.

Ovenfor redegør vi for, at hverken revisorerne eller offentligheden vil være villige til at påtage sig de ekstra omkostninger, der måtte komme i forbindelse med den eventuelle vedtagelse af Europa-Kommissionens forslag.

Vi finder det derfor relevant at undersøge, hvem eksperterne i sidste ende forventer, der må påtage sig disse ekstra omkostninger.

10.5.2 Eksperternes skøn

Som det er i dag, er Revisortilsynets arbejde fuldt finansieret af revisionsbranchen, hvorfor Kim Sparlund pointerer, at såfremt denne ordning ikke ændres, vil der ikke

være andre til at påtage sig de øgede omkostninger end revisionsvirksomhederne (Interview med Kim Sparlund, bilag 7). Holdningen om, at de øgede omkostninger forventeligt vil blive pålagt revisionsvirksomhederne, viste sig desuden at være generel blandt de resterende medlemmer af revisortilsynet. Medlem af Revisortilsynet, Lene Nielsen, påpeger i den forbindelse, at revisionsvirksomhederne kun har et sted at sende regningen hen, nemlig til kunderne (Interview med Lene Nielsen, bilag 9).

Dertil mener Jens Skovby ikke, at det vil give de store problemer, at få kunderne til at betale, men ser derimod nærmere, at problemet ligger i størrelsen på de nuværende honorarer (Interview med Jens Skovby, bilag 8):

"Kunderne er jo nødt til at betale. Jeg synes dog, at problemet ligger et andet sted, idet der er prestige i at have § 21, stk. 3-kunder, hvilket vil sige at man underbyder hinanden på disse. Hvis kunderne kommer til at betale de ekstra omkostninger, som en øget kontrol eventuelt medfører, så er det ligegyldigt, da man i dag betaler alt for lidt for revisionen. Man underbyder revisionen for så at tjene penge på rådgivningen i stedet."

I uoverensstemmelse med ovenstående udtalelse fra Jens Skovby mener specialkonsulent fra Erhvervs- og Vækstministeriet, Andreas Rahlf Hauptmann, dog, at mange virksomheder allerede nu har høje udgifter til revision og derimod håber at de øgede omkostninger vil kunne resultere i en større priskonkurrence i revisionsbranchen, således at de øgede omkostninger ikke nødvendigvis vil medføre øgede honorarer (Interview med Andreas Rahlf Hauptmann, bilag 14).

Ud fra ovenstående vurderer vi, at der er en generel holdning til, at ingen af de eventuelle ekstra omkostninger vil blive finansieret af staten, men derimod pålagt de enkelte revisionsvirksomheder. Hvorvidt dette vil medføre et øget honorar, er der ikke fuldstændig enighed omkring, men der tegner sig dog et billede af, at regningen vil blive sendt videre til kunderne.

10.5.3 Delkonklusion

Ud fra ovenstående afsnit vurderer vi, at Europa-Kommissionens forslag vil medføre en række ekstra omkostninger. Vi fastlagde i den forbindelse, at revisionsvirksomhederne ikke ville være villige til at påtage sig disse, hvorfor vi må bekræfte hypotesen om, at pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomhederne og dermed øgede honorarer.

Derefter undersøgte vi, hvorvidt offentligheden ville være villige til at betale et større honorar på grund af de øgede omkostninger, hvilket viste, at offentligheden hverken er villige til at betale et større honorar mod, at kontrollen af revisor øges eller mod at få en revisor med færre anmærkninger. Vi må derfor bekræfte hypotesen om, at offentligheden stiller større krav til revisor, men ikke er villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Da hverken revisorerne eller offentligheden umiddelbart ville være villige til at påtage sig de ekstra omkostninger, blev eksperterne spurgt til råds. Her viste sig en generel holdning til, at ingen af de eventuelle ekstra omkostninger vil blive finansieret af staten, men derimod pålagt de enkelte revisionsvirksomheder. Hvorvidt dette vil medføre øget honorar var der ikke fuldstændig enighed omkring, men der tegnede sig dog et billede af, at regningen vil blive sendt videre til kunderne.

10.6 Konklusion på analysen

Af ovenstående analyse klarlagde vi, at offentligheden har et begrænset kendskab til Revisortilsynets eksistens, hvilket stemmer overens med Revisortilsynets politik om ikke at være sat verden for offentligheden. Det blev derimod påpeget, at formålet med Revisortilsynet er at øge kvaliteten af revisors arbejde. Afslutningsvis i afsnit 10.2 om *offentlighedens forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan* bekræftede vi hypoteserne om, at offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynets eksistens samt indblik i omfanget af deres kvalitetskontrol.

I afsnit 10.3 om *offentlighedens forventninger til graden af gennemsigtighed* bekræftede vi ligeledes hypotesen om, at offentligheden forventer, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol foretaget af Revisortilsynets.

Derudover belyste, at der blandt eksperterne hersker uoverensstemmelse mellem holdningen til offentlighedens forventning, idet revisorerne er åbne over for den af offentligheden ønskede øgede gennemsigtighed, mens Revisortilsynet og Erhvervs- og Vækstministeriet ser ønsket som værende for vidtgående. På trods af denne uoverensstemmelse var størstedelen af de interviewede dog enige om, at vi i fremtiden vil se en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultaterne af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Afslutningsvis klarlagde vi, at det er af stor betydning, at det offentligt tilgængelige materiale fremstilles på en sådan måde, at det er forståeligt for offentligheden.

Efterfølgende afsnit 10.4 om *offentlighedens tillid til revisor* viste, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor i en vis grad. Dog pointerede vi, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter alt andet lige vil have nemmere ved at påvirke offentlighedens tillid negativt. Hvorvidt denne påvirkning vil vise sig at være positiv eller negativ viste sig dog ikke at være muligt at klarlægge. Dertil vurderede vi, at den endelige effekt af en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter afhænger af graden af offentlighedens kendskab til Revisortilsynet.

Afslutningsvis bekræftede vi hypotesen om, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid. Dog med det forbehold, at den endelige effekt på offentlighedens tillid til revisor afhænger af, hvorledes denne offentliggørelse finder sted.

Af analysens sidste afsnit, 10.5 om *økonomiske konsekvenser ved øget gennemsigtighed* blev det klarlagt, at en eventuel vedtagelse Europa-Kommissionens forslag vil medføre en række ekstra omkostninger. Vi fastlagde i den forbindelse, at revisionsvirksomhederne ikke ville være villige til at påtage sig disse, hvorfor vi

bekræftede hypotesen om at pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer.

Efterfølgende undersøgelse viste, at heller ikke offentligheden var villig til at påtage sig de ekstra omkostninger, da de ikke var villige til at betale et større honorar, hverken mod at kontrollen af revisor øges eller mod at få en revisor med færre anmærkninger. Hypotesen om, at offentligheden stiller større krav, men ikke er villige til at betale et tilsvarende større honorar, bekræftede vi derfor ligeledes.

10.7 Kritik af analysen

Da store dele af opgaven omhandler offentlighedens tillid til revisor kan det diskuteres, hvorvidt det ville have været fordelagtigt at spørge ind til de adspurgte respondenter i spørgeskemaundersøgelsens tillid til andre betroede erhverv. Dette ville have givet os mulighed for at sammenligne graden af tillid til revisor med graden af tillid til andre betroede erhverv, hvilket muligvis ville kunne give os en mere præcis indikation af graden af offentlighedens tillid til revisor, samt hvorvidt denne må defineres som værende høj og lav. Vi tog dog et bevidst valg om alene at beskæftige os med revisionsbranchen for at sikre at de adspurgte respondenter bevarede fokus på revisionsbranchen, således at kvaliteten af spørgeskemaundersøgelsen og relevansen af denne ville blive så høj som muligt.

Af analysen fremgår det, at Revisortilsynet selv mener, at de har til formål at tjene revisorerne i et forsøg på at øge kvaliteten af revisors arbejde. I den forbindelse ville det have været interessant at undersøge, hvorvidt revisorerne ligeledes er af den opfattelse, at Revisortilsynet er sat i verden for dem og ikke offentligheden.

I et forsøg på at imødekomme problematikken omkring, at interviewpersonerne giver udtryk for deres personlige holdning og ikke deres fagligt begrundede holdning, har vi foretaget interviews med flere personer med samme baggrund. Det har dog i den forbindelse ikke været muligt at foretage interview med flere personer med politisk baggrund, da interviewet med Benny Engelbrecht ikke blev aktuelt, jf. afsnit 3.3.2 om

interviews. Vi har dog valgt i opgaven at antage at udtalelserne fra Andreas Rahlf Hauptmann er den generelle politiske holdning til Revisortilsynet blandt den nuværende regering.

11. anbefaling

På baggrund af ovenstående analyse identificerede vi en række problemstillinger i forbindelse med offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter, hvorfor vi gennem følgende anbefaling vil bestræbe os på at opstille mulige løsningsforslag. Det må dog i den forbindelse påpeges, at følgende anbefaling ikke er udtryk for et isoleret løsningsforslag, men derimod blot vores vinkel på problemstillingerne. Anbefalingerne er bygget på den opstillede teori, gældende og fremtidig forslået regulering af revisionsbranchen samt kontrollen heraf, resultatet af spørgeskemaundersøgelsen og analysen af de opstillede hypoteser. Inden den endelige anbefaling bliver fremstillet, vil vi redegøre for de identificerede problematikker.

11.1 Offentlighedens begrænsede kendskab til Revisortilsynet

Af afsnit 10.2 om *offentlighedens forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan* klarlagde vi, at offentlighedens kendskab til Revisortilsynet samt deres indblik i omfanget af Revisortilsynets arbejdsområde er meget begrænset. Dertil har der de seneste år været stor fokus på revisors arbejde samt kvaliteten heraf, hvorfor en række tiltag er iværksat, samtidig med, at flere er på vej, alle med det formål at øge tilliden til revisor. Vi finder i den forbindelse offentlighedens begrænsede kendskab til Revisortilsynet problematisk, da det ikke er muligt at påvirke offentlighedens tillid til revisor, såfremt de ikke har kendskab til kontrollen heraf, jf. afsnit 10.4 om *offentlighedens tillid til revisor*.

Et af disse tiltag er Europa-Kommissionens forslag af 30. november 2011 om en ny forordning, jf. afsnit 7.2.2 om *Europa-Kommissionens forslag til ny regulering af revisionsbranchen*, som understreger, at formålet med forslaget er at øge tilliden til revisor. Af arbejdsdokumentet til forslaget fremgår det ligeledes, at gennemsigtighed i forhold til tilsynsmyndighedernes aktiviteter vil bidrage til at øge tilliden i det indre marked. Europa-Kommissionen foreslår i den forbindelse, at de nationale tilsyn bør være underlagt et krav om regelmæssig rapportering om deres aktiviteter og offentliggørelse af individuelle kvalitetskontrolrapporter (Europa-Kommissionen, 2011 – Arbejdsdokument:6).

Ud fra ovenstående formål med forslaget fra Europa-Kommissionen finder vi Revisortilsynets nuværende politik om alene at være et organ, der skal have fat i revisorerne og deres forening, problematisk, jf. afsnit 10.2 om *offentlighedens forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan*. Dette skyldes, som skrevet ovenfor, at det vil være umuligt, på trods af de skærpede krav fra EU, at påvirke offentlighedens tillid til revisor, såfremt der ikke blandt offentligheden er kendskab til Revisortilsynet. Da Revisortilsynet ikke selv viderebringer informationen omkring det samlede resultatet af den foretagne kvalitetskontrol for det forgangne år, vil offentligheden ved den nuværende politik alene stifte bekendtskab med dette gennem medierne. Det må i den forbindelse formodes, at offentligheden alene vil få informationen, såfremt der er tale om dårlige resultater eller deciderede skandaler, hvilket ikke er med til at øge offentlighedens tillid til revisor.

Ud fra ovenstående foreslår vi derfor, at Revisortilsynet ændrer deres politik omkring kommunikationen til offentligheden, såfremt de fremtidige tiltag skal have betydelig effekt på offentlighedens tillid til revisor.

11.2 Øget gennemsigtighed med Revisortilsynet kontrolarbejde

Som tidligere skrevet i afsnit 10.3 om *offentlighedens forventninger til graden af gennemsigtighed* fremhævede vi at offentligheden har et ønske om større offentlig tilgængelighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Afsnittet afslørede ligeledes, at revisorerne er indstillet på at efterkomme dette ønske fra offentligheden om øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af den enkelte revisionsvirksomhed, hvilket medlemmerne af Revisortilsynet dog fandt for vidtgående. Denne uoverensstemmelse mellem revisorerne og Revisortilsynet om, hvorvidt en øget gennemsigtighed vurderes fordelagtig, finder vi problematisk, da Revisortilsynet herigennem standser en ellers naturlig udvikling i branchen, som både revisorerne og offentligheden ønsker.

Ovenstående uoverensstemmelse indikerer en manglende afstemning af ønsker mellem revisorerne og Revisortilsynet, idet Revisortilsynet forsøger at "beskytte" revisorerne fra offentligheden, samtidig med at analysen viste, at dette ikke er i revisorerne interesse. Vi foreslår derfor mere og bedre kommunikation mellem Revisortilsynet og revisorerne eller eventuelt deres forening, FSR. Dette med henblik på at afstemme begge parter forventninger til omfanget samt formålet med Revisortilsynets kvalitetskontrol, herunder den ønskede grad af gennemsigtighed.

11.3 Offentliggørelsesmetode

På trods af ovennævnte uoverensstemmelse mellem revisorerne og Revisortilsynets om, hvorvidt en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol findes hensigtsmæssig, er de adspurgte parter dog enige om, at netop dette i fremtiden vil blive en realitet. Spørgsmålet må herefter være, hvorledes og i hvilken form denne øgede offentliggørelse bør finde sted. Som vi i afsnit 10.3 om *offentlighedens forventninger til graden af gennemsigtighed* afslørede, er både revisorerne og FSR i den forbindelse kritisk stillet over for den nuværende konklusion samt den nuværende beregningsmetode, hvorfor vi finder en ny metode væsentlig.

I et forsøg på at foreslå en ny og mere vidtgående metode for offentliggørelse af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol finder vi det relevant at kigge på internationale metoder med henblik at kunne drage nytte af dette. Af afsnit 7.2.1 om *det britiske tilsyn* fremgår det, at AIU siden 2008 har udgivet en årlig rapport, som har til formål at give offentligheden et overblik over enhedens tilsynsaktiviteter og resultaterne heraf. Dertil udgiver AIU hvert år en individuel rapport over kvalitetskontrollen af revisionsvirksomhederne med interesse for offentligheden, som er tilgængelige for offentligheden og indeholder en beskrivelse af den foretagne kvalitetskontrol samt de opnåede resultater. I rapporterne oplyses det blandt andet hvor mange af revisionsvirksomhedens revisioner, der er udtaget til kvalitetskontrol, hvorefter disse kvalificeres som enten *God med begrænset behov for forbedringer*, *acceptabelt med nødvendige forbedringer* eller *markante forbedringer påkrævet*.

Leder af revision hos KPMG, Peter Gath, er positivt stemt over for det britiske system og understreger i den forbindelse, at det er i den retning, graden af gennemsigtighed bør gå (Interview med Peter Gath, bilag 11):

"Jeg synes at man skal bevæge sig i retning af det, som man kender fra England, hvor man jo specielt for Public Interest-virksomheder for udarbejdet en hel rapport, hvor der både omhandles godt og skidt, men hvor det til gengæld er nuanceret. Det tror jeg er vejen frem og det tror jeg bare vi skal vende os til."

Peter Gath understreger gennem ovenstående citat, at øget gennemsigtighed er den helt rigtige vej at gå, men påpeger samtidig, at man bør tage små skridt ad gangen, således at offentligheden og pressen vænnes til denne øgede offentlige tilgængelighed. I den forbindelse påpeger Peter Gath, at de individuelle kvalitetskontrolrapporter bør udgives samtidig, således at ingen af revisionsvirksomhederne bliver hængt ud alene (Interview med Peter Gath, bilag 11). I overensstemmelse med dette foreslår statsautoriseret revisor Per Ejning Olsen, at en mulig overgang fra den nuværende form til den britiske kunne være at offentliggøre de seneste års kvalitetskontrolrapporter på en gang eller alternativt forberede dette i en kortere årrække, hvorefter man foretager en samlet offentliggørelse (Interview med Per Ejning Olsen, bilag 12). Under alle omstændigheder er der enighed om, at offentliggørelsen af de individuelle kvalitetskontrolrapporter skal finde sted samtidig, således at man undgår at kaste en enkelt revisionsvirksomhed for løverne.

Til spørgsmålet om, hvorvidt en offentliggørelsesgrad lig den, man ser i England findes hensigtsmæssig, understreger medlem af Revisortilsynet, Lene Nielsen, i overensstemmelse med de resterende medlemmer, at dette muligvis vil være for virksomhedsfølsomt. Dog påpeger Lene Nielsen samtidig, at det er svært at argumentere for, at den britiske model ikke vil fungere i Danmark, når den fungerer i England (Interview med Lene Nielsen, bilag 9).

Den rapport som kvalitetskontrollanten udfylder til Revisortilsynet for hver enkelt revisionsvirksomhed med §21, stk. 3-kunder vil muligvis kunne anvendes som skabelon

for de eventuelt offentligt tilgængelige kvalitetskontrolrapporter, hvilket understøttes af statsautoriseret revisor og kvalitetskontrollant for Revisortilsynet, Per Ejning Olsen (Interview med Per Ejning Olsen, bilag 12):

"En sådan rapport vil tage dramatikken ud af mange ting og kunne derfor være hensigtsmæssig at offentliggøre. Så får offentligheden en nuanceret indsigt i, hvad det er, at vi arbejder med."

I forbindelse med dette forslag vil vi dog påpege, at det muligvis ikke vil være hensigtsmæssigt at offentliggøre alt, da dette vil være for uoverskueligt for læseren og i værste tilfælde forvirre mere end gavne. En mulig offentliggørelsesmetode vil derfor være, at læseren umiddelbart kun får de mest væsentlige informationer oplyst, hvorefter man kan gå ned i flere lag af informationer. På denne måde undgår man at drukne læseren i informationer samtidig med, at feinschmeckeren har mulighed for at gå mere i dybden (Interview med Bent Warming-Rasmussen, bilag 6).

Afslutningsvis vil vi tillige påpege, at offentligheden ikke gennem de eventuelle offentlige tilgængelige kvalitetskontrolrapporter bør have indblik i, hvilke engagementer, der er udtaget til kontrol, da dette klart vil være en overtrædelse af revisors tavshedspligt.

Ovenstående forslag bygger på erfaringer internt i revisionsbranchen, hvorfor vi finder det interessant at kigge på metoden for offentliggørelse af resultatet af den udførte kontrol i andre brancher. Som eksempel på dette kan nævnes Fødevarestyrelsens smiley-ordning, som indebærer, at hver enkelt virksomhed selv skal synliggøre deres individuelle kontrolrapport i deres forretning. Derudover har kontrolrapporterne fra Fødevarestyrelsen alle været offentligt tilgængelige på www.findsmiley.dk siden 2004. Kontrolrapporten indeholder, udover smiley'en, tilknyttede bemærkninger til kvalitetskontrollen og eventuelle forslag til forbedringer. En yderligere gennemgang af smiley-ordningen samt effekten af en sådan metode fremgår af afsnit 7.1.1 om *effekten af en offentliggørelse*. Ved anvendelse af en sådan metode påpeger medlem af Revisortilsynet, Jens Skovby, at alene de væsentlige fejl vil blive fremhævet, hvorfor

offentlighedens forståelse af de enkelte fejl ikke bør være et problem (Interview med Jens Skovby, bilag 8).

11.4 Finansiering

Af afsnit 10.5 om *økonomiske konsekvenser ved øget gennemsigtighed* fastlagde vi, at en eventuel vedtagelse af Europa-Kommissionens forslag vil medføre en række ekstra omkostninger. Derudover viste afsnittet, at hverken revisorerne eller offentligheden umiddelbart ville være villige til at påtage sig de ekstra omkostninger. Blandt de adspurgte eksperter viste der sig dog en generel holdning til, at ingen af de eventuelle ekstra omkostninger vil blive finansieret af staten, men derimod pålagt de enkelte revisionsvirksomheder. Hvorvidt disse ekstra omkostninger med tiden vil resultere i et øget honorar, var der blandt eksperterne ikke fuldstændig enighed omkring, men der tegnede sig dog et billede af, at denne regning vil blive sendt videre til kunderne.

Som skrevet ovenfor viste analysen, at kunderne på nuværende tidspunkt ikke vil være villige til at betale et større honorar til revisor. Dette stemmer overens med, at offentlighedens kendskab til Revisortilsynet og dermed omfanget af kvalitetskontrollen er meget begrænset, jf. afsnit 10.2 om *offentlighedens forhold til Revisortilsynet som kontrolorgan*, hvorfor det vil være svært at få offentligheden til at forstå vigtigheden af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Da offentligheden hverken kender til Revisortilsynet eller vigtigheden af deres arbejdsopgaver, vil det naturligvis være svært at pålægge offentligheden de ekstra omkostninger i form af øget honorar til revisor uden nogen form for indvending fra offentlighedens side.

Ovenstående problemstilling om, at offentligheden ikke kender til omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol og de omkostninger, dette medfører hos den enkelte revisionsvirksomhed, kan eventuelt afhjælpes ved at synliggøre dette på fakturaen til kunden. Ved at indsætte en særskilt linje i fakturaen fra revisionsvirksomheden til kunden med teksten "*bidrag til offentlig kvalitetskontrol*" vil offentligheden få indblik i, at der foretages en ekstern kvalitetskontrol, samt at revisionsvirksomhederne bruger mange ressourcer på dette (Interview med Claus Guldborg Nyvold, bilag 10).

11.5 Endelig anbefaling

Ud fra behandlingen af ovenstående problematikker vil vi i følgende afsnit fremstille en række anbefalinger til den fremtidige udvikling på området omkring offentliggørelse af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Følgende anbefalinger er dog ikke udtryk for et isoleret løsningsforslag, men derimod blot vores vinkel på problemstillingerne.

Ud fra forslaget fra Europa-Kommissionen, jf. afsnit 7.2.2, samt diverse eksperters forudsigelser vurderer vi, at det blot er et spørgsmål om tid, før der stilles krav fra Europa-Kommissionens side om langt større grad af gennemsigtighed i forhold til de individuelle resultater af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvorfor vi finder det nødvendigt at tage Revisortilsynets politik omkring offentligheden op til revurdering. Revisortilsynets grad af kommunikation findes mangelfuld både i forhold til offentligheden, men også revisorerne.

Revisortilsynet ønsker at øge tillid til det finansielle marked, hvilket opgavens analyse viste ikke var muligt, såfremt offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynet. I den forbindelse anbefaler vi, at Revisortilsynet udarbejder nye og mere imødekommende politikker omkring forholdet til offentligheden.

Angående kommunikationen til revisorerne finder vi denne problematisk, da Revisortilsynet påpeger, at de er sat i verden for revisorerne samtidig med, at de ikke ønsker den øgede gennemsigtighed, som revisorerne er villige til at indføre. Der er således uoverensstemmelse mellem Revisortilsynets forsøg på at beskytte revisorerne og revisorerne egne ønsker, hvorfor Revisortilsynet i princippet forsøger at beskytte nogen, som ikke selv mener, at de har behov for at blive beskyttet. En øget kommunikation mellem Revisortilsynet og revisorerne vil derfor kunne udligne denne uoverensstemmelse og muligvis resultere i et mere nutidigt Revisortilsyn.

Som skrevet ovenfor vurderer vi, at presset fra europæisk side er så massivt, at vi inden for en årrække er nødsaget til at øge gennemsigtigheden med resultatet af

Revisortilsynets kvalitetskontrol. På baggrund af dette anbefaler vi at arbejde mod den grad af gennemsigtighed, som man ser i England, jf. afsnit 7.2.1 om *det britiske tilsyn*, dog med enkelte forbehold.

I modsætning til England, hvor revisionsvirksomheder med interesse for offentligheden bliver kvalitetskontrolleret hvert år, finder vi det tilstrækkeligt blot at foretage denne hvert 3. år, som er tilfældet på nuværende tidspunkt. Dette begrundes med at analysen af spørgeskemaundersøgelsen viste at offentligheden ikke mente at det ville være nødvendigt at kontrollere revisionsvirksomhederne oftere samtidig med at en årlige kvalitetskontrol vurderes at være for ressourcekrævende i forhold til gevinsten.

Derudover vurderer vi det mest hensigtsmæssigt, at de individuelle kvalitetskontrolrapporter det første år offentliggøres på samme tid, således at ingen revisionsvirksomhed risikerer at blive hængt ud alene, blot fordi deres rapport er den første, der bliver offentliggjort. Hvorvidt det er mest optimalt at starte med at udgive de seneste års individuelle kvalitetskontrolrapporter, eller om dette blot skal gøres fremadrettet, vurderes ikke at gøre den store forskel. Dog vurderer vi at det vil være en smule mere ressourcekrævende at indføre øget gennemsigtighed med tilbagevirkende kraft. Uanset hvilken metode man vælger, bør det dog efter udgivelsen det første år tilstræbes, at de individuelle kvalitetskontrolrapporter udgives så snart, disse ligger klar, således at den information, offentligheden modtager, er så aktuel som mulig. Begrundelsen for, at man det første år bør offentliggøre alle de individuelle kvalitetsrapporter samtidig, er, at sikre, at en enkelt revisionsvirksomhed ikke i pressen bliver hængt ud som den eneste, der laver fejl, og dermed lider unødigt skade. Derudover er begrundelsen for, at man de efterfølgende år bør udgive de individuelle kvalitetskontrolrapporter så hurtigt som muligt, at pressen, og dermed offentligheden, bør have vænnet sig til indholdet og fejlraten i rapporterne, hvorfor risikoen for at blive hængt unødigt ud ikke vurderes at være anselig.

Vi vurderer det tilstrækkeligt, at de individuelle kvalitetskontrolrapporter udgives samme sted, som de nuværende årlige redegørelser, nemlig på Revisortilsynets hjemmeside. Vi anbefaler dog, at Revisortilsynet ved udgivelsen kommer med en pressemeddelelse angående dette, da dette, i overensstemmelse med vores tidligere

anbefaling, vil styrke kommunikationen med offentligheden.

De individuelle kvalitetskontrolrapporter bør udformes således, at man nemt og hurtigt kan få de mest væsentlige og relevante informationer oplyst, men dog samtidig har mulighed for at gå mere i dybden. En måde, hvorpå dette kan ske, er ved at indsætte links under hver overordnet afsnit, som giver adgang til flere informationer om indholdet i dette afsnit samt baggrunden for de opnåede resultater.

I forbindelse med denne øgede gennemsigtighed finder vi det ikke anbefalelsesværdigt at indføre en smiley-ordning i revisionsbranchen, da kvalitetskontrollen af revisionsvirksomhederne ikke skal ses som en løftet pegefinger, men derimod blot som forslag til forbedringer af kvaliteten. Det må dog i den forbindelse påpeges, at væsentlige fejl bør fremhæves. En smiley-ordning i revisionsbranchen findes derudover ikke fordelagtig, da en revisionsvirksomhed vil kunne risikere at have en sur smiley i op til 3 år og i den mellemliggende periode ikke vil have mulighed for at forbedre den. Dertil kommer, at offentligheden ikke vil have mulighed for at skelne mellem væsentligheden af de enkelte fejl, da en sur smiley er en sur smiley.

Vores tidligere analyse viste, at en øget gennemsigtighed vil medføre ekstra omkostninger, som hverken staten, revisionsvirksomhederne eller offentligheden er villige til at påtage sig. Dog viste vores analyse af spørgeskemaundersøgelsen, at offentligheden ønsker denne øgede gennemsigtighed, hvorfor vi kun finder det rimeligt, at de også tager del i betalingen af de øgede udgifter, der måtte opstå i forbindelse med dette. Vi anbefaler derfor, at revisionsvirksomheder viderefakturerer en fast procentdel af de ekstra omkostninger, og at dette fremgår på en særskilt linje i fakturaen. Da vi ikke har belæg for at vurdere, hvilken procentdel af de samlede ekstra omkostninger kunderne bør pålægges, vil dette ikke blive behandlet yderligere.

12. Konklusion

Gennem principal-agent-teorien blev det fastlagt at revision bygger på væsentligheden af at man ved aflæggelse af et årsregnskab kan tillægge indholdet af dette en høj troværdighed samt at dette afspejler virkeligheden. Ved anvendelse af principal-agent-teorien på Revisortilsynets kvalitetskontrol af revisor blev det klarlagt at Revisortilsynet er offentlighedens eneste kilde til at opnå viden om, hvorvidt revisor agerer efter deres interesser.

Revisortilsynet består af ni medlemmer og kontrolarbejdet udføres af henholdsvis registrerede og statsautoriserede revisorer, som frivilligt har påtaget sig erhvervet. Revisortilsynets udgiver en årlig redegørelse over det foregående års kontrolarbejde, som er offentlig tilgængelig på tilsynets hjemmeside. Redegørelsen er blot en oversigt over det samlede resultat af de gennemførte kvalitetskontroller og indeholder således ikke specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder.

Revisor benævnes som *offentlighedens tillidsrepræsentant*, hvilket indebærer, at revisor ved udførelsen af sit erhverv ligeledes skal varetage hensynet til offentligheden. Dette betyder, at revisor ved udførelsen af sit erhverv skal være særlig opmærksom på, at dennes erklæringer skal kunne bruges og forstås af en bredere personkreds, herunder af personer, der ikke har en særlig indsigt i regnskab og revision.

I forbindelse med at revisor skal agere som offentlighedens tillidsrepræsentant blev begrebet tillid defineret, som værende udtryk for man har positive forventninger til en anden persons etiske normer. I forbindelse med offentlighedens tillid til revisor blev det klarlagt at graden af tillid til revisor afhænger af, hvilke erfaringer der tidligere er gjort. Disse erfaringer kan både være resultater af foretaget kontrol, men også oplevelser som den pågældende person eller dennes omgangskreds har haft med en revisor, hvorfor det må understreges at tillid og kontrol er tæt forbundet.

Offentligheden har mange forventninger til revisor og en del af dem er da også for vidtgående i forhold til hvilke lovmæssige krav der stilles til revisor, hvorfor der eksisterer en forventningskløft. En sådan forventningskløft, hvor offentligheden har urimelige forventninger til revisor vil kunne resultere i en uberettiget forringelse af offentlighedens tillid til revisor, hvilket vil være en trussel mod revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant.

I et forsøg på at mindske forventningskløften blev det understreget at det er essentielt, at offentligheden får et større indblik i revisorerhvervet. En større gennemsigtighed vil kunne nedbringe offentlighedens urimelige forventninger og dermed mindske truslen mod revisors rolle som offentlighedens tillidsrepræsentant.

Det britiske tilsyn er i langt højere grad end det danske gennemsigtigt i forhold til offentligheden. AIU udgiver hvert år en overordnet rapport i stil med Revisortilsynets årlige redegørelse, men udgiver derudover tillige en individuel rapport over kvalitetskontrollen af revisionsvirksomhederne med interesse for offentligheden. Denne grad af gennemsigtighed ser ud til at være den vej man fra europæisk side ønsker at gå mod, da Europa-Kommissionen den 30. November 2011 kom med et forslag til en ny forordning, som lægger op til en skærping af de nuværende krav til gennemsigtigheden med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

Besvarelsen af underspørgsmålene til opgavens problemformulering ledte os frem til en række hypoteser, som blev behandlet i analysen. Det overordnede formål med behandlingen af hypoteserne var at forsøge at be- eller afkræfte disse, således at de kunne være behjælpelige i forhold til den endelige besvarelse af opgavens problemstilling. I det følgende vil resultatet af vores behandling af de enkelte hypoteser fremgå, hvorefter vi vil besvare opgavens problemformulering.

Hypotese 1: Offentligheden er ikke klar over, at der eksisterer et Revisortilsyn.

Hypotese 2: Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

Behandlingen af hypotese 1 og 2 viste, at offentligheden alene har begrænset kendskab til Revisortilsynets eksistens, hvilket ligeledes stemte overens med Revisortilsynets politik om ikke at være sat verden for offentligheden. Dertil understregede vi, at offentlighedens indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol ligeledes måtte vurderes at være meget begrænset. Efter inddragelse af eksperternes skøn bekræftede vi opgavens to første hypoteser, hvorfor vi må konkludere, at offentligheden ikke har kendskab til Revisortilsynets eksistens samt indblik i omfanget af deres kvalitetskontrol.

Hypotese 3: Offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol.

Behandlingen af opgavens tredje hypotese viste, at offentligheden forventer, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol foretaget af Revisortilsynets. Ved inddragelse af eksperterne blev en uoverensstemmelse mellem holdningen til offentlighedens forventning identificeret. På trods af denne uoverensstemmelse var størstedelen af de interviewede dog enige om, at vi i fremtiden vil se en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultaterne af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvorfor vi må konkludere, at offentligheden har en forventning om, at der vil ske offentliggørelse, såfremt der konstateres fejl under en kvalitetskontrol.

Hypotese 4: Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

Vores behandling af hypotese 4 viste, at en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid til revisor i en vis grad, men at denne dog i langt de fleste tilfælde dog vil være negativ. Dertil vurderede vi, at den endelige effekt på offentlighedens tillid til revisor af en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter afhænger af graden af offentlighedens kendskab til Revisortilsynet. Vi må derfor konkludere, at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetskontrolrapporter vil påvirke offentlighedens tillid, dog med det forbehold at den endelige effekt afhænger af, hvorledes denne offentliggørelse finder sted.

Hypotese 5: Pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer.

Hypotese 6: Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Behandlingen af opgavens femte og sjette hypotese viste, at pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede omkostninger. Disse omkostninger var revisionsvirksomhederne ikke villige til at påtage sig, hvorfor dette måtte medføre et øget honorar. Den efterfølgende undersøgelse viste, at heller ikke offentligheden ville være villige til at påtage sig de ekstra omkostninger, hvorfor vi må konkludere, at pres på tillid vil føre til øget krav til revisor, som igen vil føre til øgede ressourcer hos revisionsvirksomheden og dermed øgede honorarer, hvilket offentligheden ikke vil være villige til at betale.

Ud fra vores ovenstående konklusioner på de behandlede hypoteser kan vi således besvare opgavens problemformulering.

Hvordan påvirker en øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering heraf offentlighedens tillid til revisor?

En øget gennemsigtighed i forbindelse med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol samt rapporteringen heraf vil påvirke offentlighedens tillid til revisor. Effekten vil formentlig være negativ i opstartsfasen, da offentligheden samt pressen skal vende sig til fejlraten. På længere sigt vurderer vi dog, at offentlighedens tillid vil blive påvirket positivt, da en øget gennemsigtighed vil resultere i større forståelse og kendskab til de lovmæssige krav til revisor, hvilket vil resultere i, at forventningskløften mellem, hvad offentligheden forventer og hvilke krav, der reelt set stilles til revisor, vil mindskes.

Vi må dog understrege, at ovenstående effekt alene vil blive en realitet, såfremt offentligheden får kendskab til resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol, hvorfor man ikke på nuværende tidspunkt vil kunne se en påvirkning af offentlighedens tillid til revisor.

Ud fra behandlingen af opgavens hypoteser fremlagde vi følgende anbefalinger:

At Revisortilsynet udarbejder nye og mere imødekommende politikker omkring forholdet til offentligheden samt at Revisortilsynet øger kommunikationen med revisorerne, da dette vil kunne udligne eventuelle uoverensstemmelser og muligvis resultere i et mere nutidigt Revisortilsyn.

At arbejde mod den grad af gennemsigtighed i forhold til Revisortilsynets kontrolarbejde, som man ser i England, da presset fra europæisk side er så massivt, at vi vurderede denne udvikling som værende uundgåelig.

At de individuelle kvalitetskontrolrapporter det første år offentliggøres på samme tid, således at ingen revisionsvirksomhed risikerer at blive hængt ud, alene fordi deres rapport er den første, der bliver offentliggjort. Derefter anbefalede vi dog, at de individuelle kvalitetskontrolrapporter udgives, så snart disse ligger klar, således at den information, offentligheden modtager, er så aktuel som mulig.

At de individuelle kvalitetskontrolrapporter udformes således, at læseren nemt og hurtigt kan få de mest væsentlige og relevante informationer oplyst, men dog samtidig har mulighed for at gå mere i dybden. En måde, hvorpå dette kan ske, er ved at indsætte links under hver overordnet afsnit, som giver adgang til flere informationer om indholdet i dette afsnit samt baggrunden for de opnåede resultater.

At revisionsvirksomheder viderefakturerer en fast procentdel af de ekstra omkostninger til kunden, og at dette fremgår på en særskilt linje i fakturaen.

13. Litteraturliste

Andersen, I. (2008).

Den skinbarlige virkelighed. 4. udgave, Forlaget Samfundslitteratur.

Arrow, K. J. (1985).

Agency and Market. Stanford 1985.

(ASOBAC) Committee On Basic Auditing Concepts (1973).

A Statement of Basic Auditing Concepts (ASOBAC). American Accounting Association.

Audit Inspection Unit (AIU)

Annual Report 2010/11 (19/07/2012)

Public report on individual firms 2010/11

Barber, B. (1983).

The Logic and Limits of Trust. Ruthers University Press.

Bekendtgørelse nr. 669 af 26/06/2008

Bekendtgørelse om forretningsorden for Revisortilsynet

Bekendtgørelse nr. 625 af 14/06/2012

Bekendtgørelse om kvalitetskontrol og Revisortilsynets virksomhed

Elm-Larsen, R.

Revision i agentteoretisk belysning. Cand.merc.aud. materialesamling 2010, Academic books.

Ernst & Young: Øget gennemsigtighed fører til bedre kontrol

<http://www.ey.com/DK/da/Issues/Governance-and-reporting>

EU: Mindstekrav (2001/256/EF)

Kommissionens henstilling af 15. november 2000 om kvalitetssikring i forbindelse med lovpligtig revision i EU: Mindstekrav.

Europa-Kommissionen, 2011

Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om specifikke krav til lovpligtig revision af virksomheder af interesse for offentligheden (2011/0359).

Europa-Kommissionen, 2011 – Pressemeddelelse

Tilliden til regnskaber skal genskabes: Europa-Kommissionen vil forbedre kvaliteten, øge dynamikken og skabe større åbenhed på revisionsmarkedet.

Europa-Kommissionen, 2011 – Arbejdsdokument

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE.
SAMMENDRAG AF KONSEKVENSANALYSEN.

Ledsagedokument til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber og forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om specifikke krav til lovpligtig revision af virksomheder af interesse for offentligheden.

Europa-Kommissionens henstilling (2008/362/EF)

Kommissionens henstilling af 6. maj 2008 om ekstern kvalitetssikring i forbindelse med lovpligtige revisorer og revisionsfirmaer, der reviderer virksomheder af interesse for offentligheden.

Flint, D. (1988).

Philosophy and principles of auditing. 1. udgave, The Macmillan Press LTD.

FSR

Fremtidens revision: Kvalitet og konkurrencedygtighed (20. april 2012)

Fødevarestyrelsen 2007

Kommentarrapport af Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender,
Fødevarestyrelsen (17. december 2007).

Grønbogen 1996

Den lovpligtige revisors rolle, stilling og ansvar i den europæiske union af
24.07.1996 (KOM(96), 338).

Grønbogen 2010

Revisionspolitik: Læren af krisen af 13.10.2010 (KOM(2010), 561).

Guba, E. G. (1990).

The paradigm dialog. 1. udgave, SAGE Publications Ltd.

International Standard on Auditing (ISA)

ISA 200

International Standard on Quality Control 1 (ISQC1)

Quality control for firms that perform audits and reviews of financial statements,
and other assurance and related service engagements.

KPMG (2010).

Indsigt i Revisorloven. Revisorloven med bemærkninger samt tilhørende
bekendtgørelser og vejledninger.

Larsen, R. E. (1991).

Økonomisk teori i revision. Samfundslitteratur.

Power, M. (1999).

The Audit Society: Rituals of Verification. Oxford University Press.

Rasmussen, E. S. og Østergaard, P. (2005).

Samfundsvidenskabelige metoder – en introduktion. 2. udgave, Syddansk
Universitetsforlag.

Revision og Regnskabsvæsen

Revision og Regnskabsvæsen 2012 nr. 4

Revision og Regnskabsvæsen 2012 nr. 2

Revisorloven

Lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder (nr. 468 af 17/06/2008).

Revisortilsynets årlige redegørelser

Revisortilsynet 2003-04

Revisortilsynet 2005

Revisortilsynet 2011

Skyum, O. og Dahlgaard, J. J. (1988).

Kvalitet - Danmarks fremtid. 1. udgave, Centrum.

Warming-Rasmussen, B. (1990).

Tillidsforholdet og forventningskløften mellem brugeren af revisionsydelsen og
den statsautoriserede revisor. 1. udgave.

Warming-Rasmussen, B. og Jensen, L. (2001).

Revisor som offentlighedens tillidsrepræsentant. 1. Udgave, Forlaget Thomson.

8. selskabsdirektiv (2006/43/EF)

Europa-Parlamentets og rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF.

14. Bilag

- Bilag 1: Informationsbrev til respondenter vedr. spørgeskemaundersøgelse
- Bilag 2: Spørgeskema
- Bilag 3: Rykkerbrev til respondenter vedr. spørgeskemaundersøgelse
- Bilag 4: Resultatet af spørgeskemaundersøgelsen
- Bilag 5: E-mail til interviewpersoner
- Bilag 6: Referat af interview m. Bent Warming-Rasmussen
- Bilag 7: Referat af interview m. Kim Sparlund
- Bilag 8: Referat af interview m. Jens Skovby
- Bilag 9: Referat af interview m. Lene Nielsen
- Bilag 10: Referat af interview m. Claus Guldborg Nyvold
- Bilag 11: Referat af interview m. Peter Gath
- Bilag 12: Referat af interview m. Per Ejsing Olsen
- Bilag 13: Referat af interview m. Per Gunslev
- Bilag 14: Referat af interview m. Andreas Rahlf Hauptmann

Bilag 1 - Informationsbrev til respondenter vedr. spørgeskemaundersøgelse

Kære XX

De seneste år har en række konkurser skabt en del debat omkring revisorhvervet, hvorfor vi finder det interessant at undersøge, hvorvidt der er sket en ændring i graden af tillid til revisors arbejde.

Vi er ved at afslutte cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School og i den forbindelse har vi i vores kandidatafhandling fundet det interessant at beskæftige os med ovenstående problematik. Vi ønsker at foretage en undersøgelse af offentlighedens tillid til revisor, hvorfor vi gerne vil høre din mening.

Spørgeskemaundersøgelsen indeholder 19 spørgsmål og forventes at kunne gennemføres på 5 min.. Det skal understreges at det er fuldstændig anonymt at deltage i undersøgelsen.

Vi håber du vil være behjælpelig med at besvare spørgeskemaet, da dette har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling.

Klik venligt på nedenstående link for at besvare spørgeskemaet.

www.xxx.dk

På forhånd tak.

Med venlig hilsen

Karina Thomsen og Louise Hänsch
CBS, Stud.merc.aud.

Bilag 2 - Spørgeskema

1. Hvilken stilling besidder du?

- (1) Bestyrelsesmedlem
- (2) Medlem af direktionen
- (3) Ledende økonomistilling
- (4) Andet _____

2. Har du tillid til at din virksomheds revisor varetager jeres interesser og i al væsentlighed lever op til reglerne om god skik?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

3. Har graden af tillid til din virksomheds revisor ændret sig efter diverse konkurser?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

4. Har du en forventning om at din virksomheds revisors arbejde i al væsentlighed lever op til reglerne om god skik?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

5. Bør revisors arbejde kontrolleres af en offentlig myndighed?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

6. Ved du om revisors arbejde kontrolleres af en offentlig myndighed?

- (1) Ja
- (2) Nej

7. Er du bekendt med Revisortilsynet?

- (1) Ja
- (2) Nej

8. Ved du hvilke opgaver Revisortilsynet påtager sig?

- (1) Ja
- (2) Nej

Revisortilsynet er udpeget af Erhvervs –og Selskabsstyrelsen og har til opgave at kontrollere revisor

9. Hvilke opgaver forventer du Revisortilsynet påtager sig? Vælg gerne flere svarmuligheder.

- (1) Behandling af klager
- (2) Kvalitets kontrol af revisors arbejde
- (3) Udarbejdelse af retningslinjer
- (4) Vurderinger af revisionsvirksomheders kvalitetsstyringsystem
- (5) Rådgivning af revisor
- (6) Vurdering af hvorvidt revisionsvirksomheden lever op til gældende lovgivning
- (7) Andet _____

Revisortilsynets primære opgave er at foretage kvalitetskontrol af godkendte revisorer og revisionsvirksomheder

10. Hvor ofte mener du at hver enkelt revisionsvirksomhed bør underlægges kvalitetskontrol?

- (1) Hvert år
- (2) Hvert 2. år
- (3) Hvert 3. år
- (4) Hvert 4. år
- (5) Hvert 5. år
- (6) Hvert 6. år

11. Hvilke elementer forventer du at Revisortilsynets kvalitetskontrol indeholder? Vælg gerne flere svarmuligheder

- (1) Vurdering af indholdet af den enkelte revisionsvirksomheds kvalitetsstyrings-system
- (2) Vurdering af revisors honorar
- (3) Sikring af tilstedeværelse af kvalitetsstyringssystem hos den enkelte revisionsvirksomhed
- (4) Vurdering af revisors faglige kompetencer, herunder uddannelse
- (5) Kontrol for fejl og mangler i udvalgte revisioner
- (6) Vurdering af hvorvidt reglerne om uafhængighed overholdes
- (7) Vurdering af medarbejdernes arbejdsvilkår
- (8) Andet _____

12. Er du bekendt med Revisortilsynets årlige redegørelser?

- (1) Ja
- (2) Nej

13. Hvad forventer du at en redegørelse fra Revisortilsynets indeholder?

- (1) Konstaterede fejl
- (2) Mangelfulde revisioner
- (3) Tilkendegivelse af revisorer der ikke lever op til gældende lovgivning
- (4) Tilkendegivelse af revisionsvirksomheder der ikke lever op til gældende lovgivning
- (5) Antal indberettede sager
- (6) Udvikling i forhold til foregående år
- (7) Forventninger til fremtiden

14. Forventer du at redegørelsen indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?

- (1) Ja
- (2) Nej

15. Ønsker du at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af din virksomheds revisor?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

16. Vil det påvirke din tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt du bliver bekendt med at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol har været anmærkninger?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

17. Vil det påvirke din tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt du bliver bekendt med at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol IKKE har været anmærkninger?

- (1) Ja
- (2) Nej
- (3) Ved ikke

(1) Ja
(2) Nej
(3) Ved ikke

(1) Ja
(2) Nej
(3) Ved ikke

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines, typical of notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Endnu en gang tak for hjælpen!

CBS, Stud.merc.aud

Bilag 3 - Rykkerbrev til respondenter vedr. spørgeskemaundersøgelse

Kære XX

Vi kan se at du ikke har besvaret vores tidligere udsendte spørgeskema ang. tilliden til revisor, hvorfor vi tillader os at kontakte dig endnu en gang. Din besvarelse har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling og vi håber derfor at du har mulighed for at afsætte tid til dette.

Spørgeskemaundersøgelsen indeholder 19 spørgsmål og forventes at kunne gennemføres på 5 min.. Det skal understreges at det er fuldstændig anonymt at deltage i undersøgelsen.

Vi håber du vil være behjælpelig med at besvare spørgeskemaet, da dette, som skrevet ovenfor, har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling.

Klik venligt på nedenstående link for at besvare spørgeskemaet.

www.xxx.dk

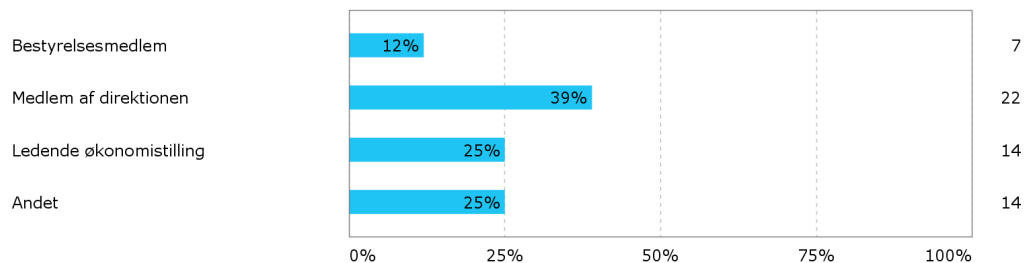
På forhånd tak.

Med venlig hilsen

Karina Thomsen og Louise Hänsch
CBS, Stud.merc.aud.

Bilag 4 - Resultatet af spørgeskemaundersøgelse

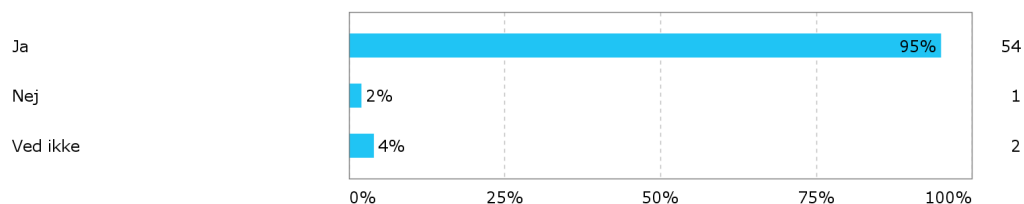
1. Hvilken stilling besidder du?

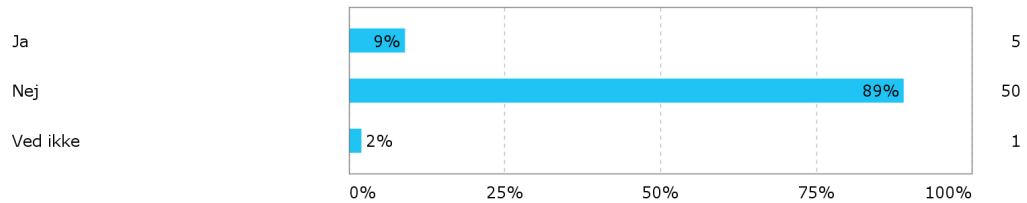
1. Hvilken stilling besidder du? - Andet

- Bogholder
- accountant
- Business Controller
- økonomimedarbejder
- økonomiassistent
- Funktionær
- Økonomimedarbejder
- Økonomiassistent
- Fabrikschef
- indehaver

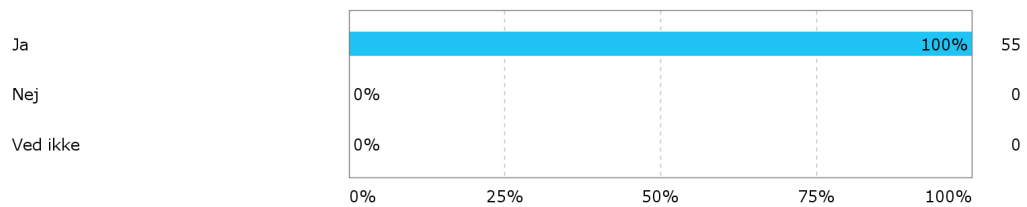
2. Har du tillid til at din virksomheds revisor varetager jeres interesser og i al væsentlighed lever op til reglerne om god skik?

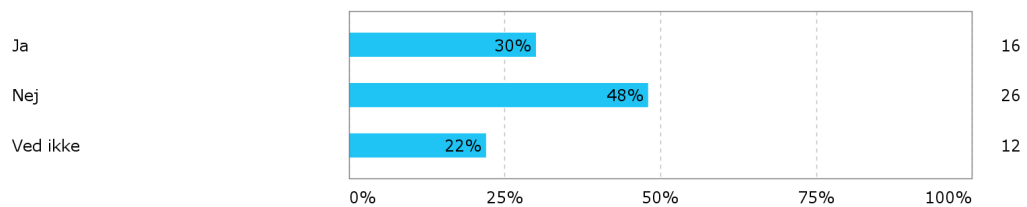
3. Har graden af tillid til din virksomheds revisor ændret sig efter diverse konkurrencer?

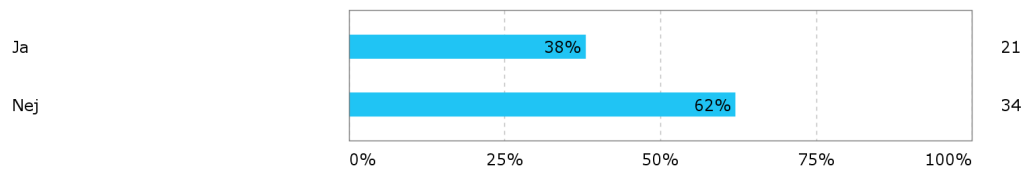
4. Har du en forventning om at din virksomheds revisors arbejde i al væsentlighed lever op til reglerne om god skik?

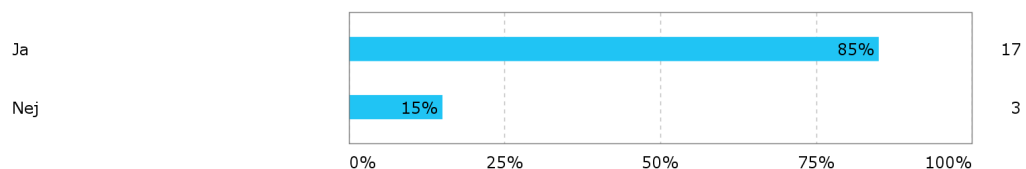
5. Bør revisors arbejde kontrolleres af en offentlig myndighed?

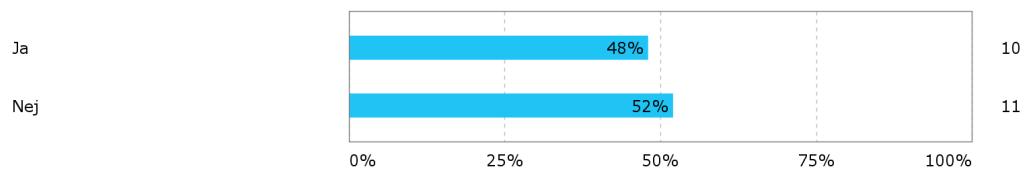
6. Ved du om revisors arbejde kontrolleres af en offentlig myndighed?

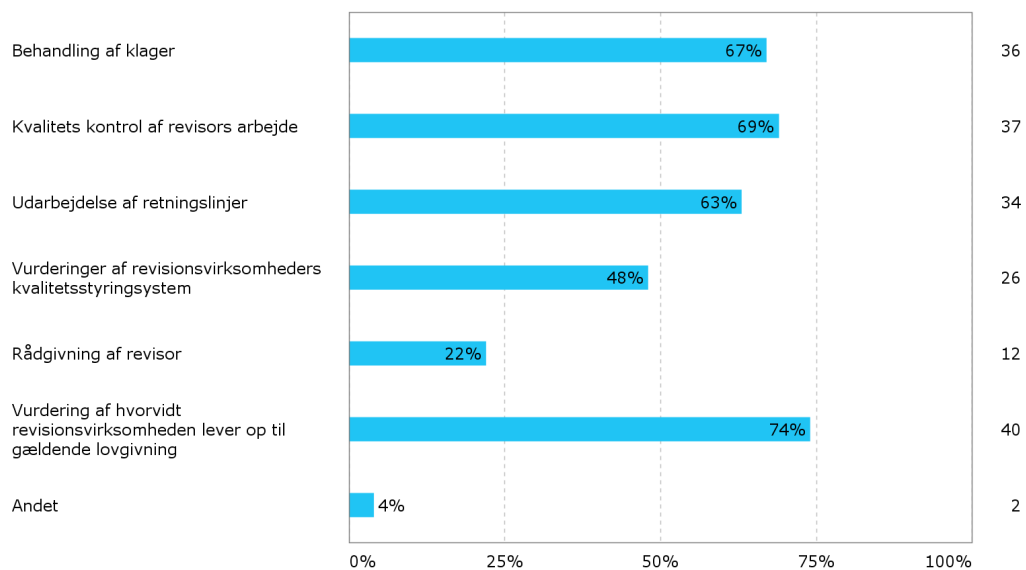
7. Er du bekendt med Revisortilsynet?

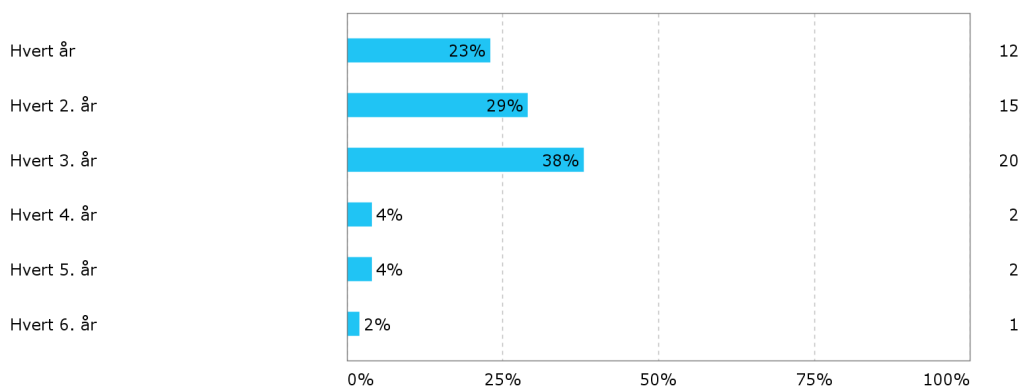
8. Ved du hvilke opgaver Revisortilsynet påtager sig?

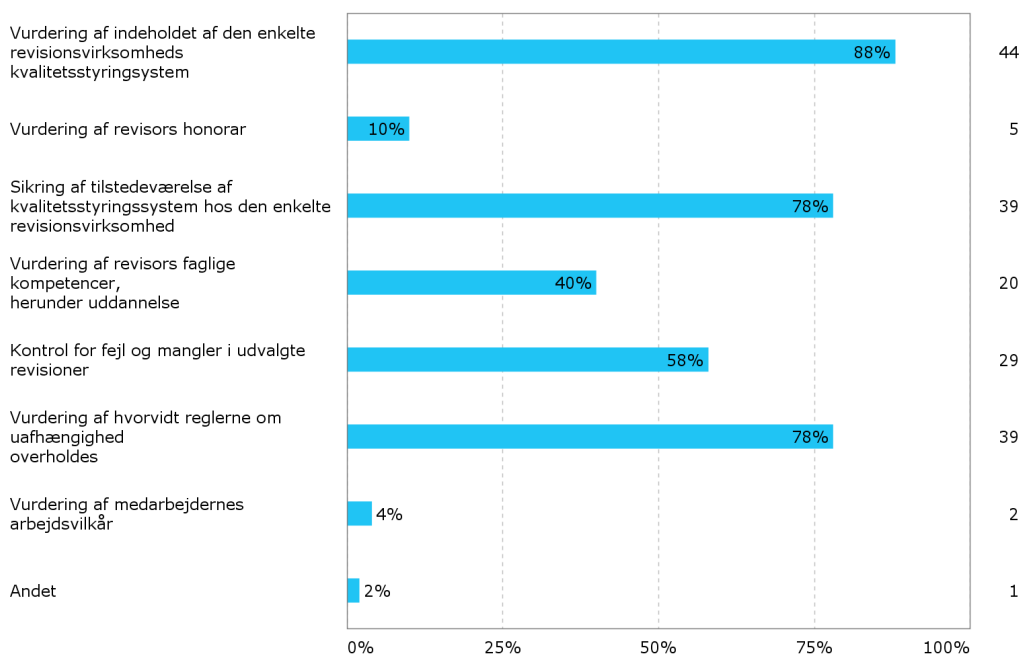
9. Hvilke opgaver forventer du Revisortilsynet påtager sig? Vælg gerne flere svarmuligheder.

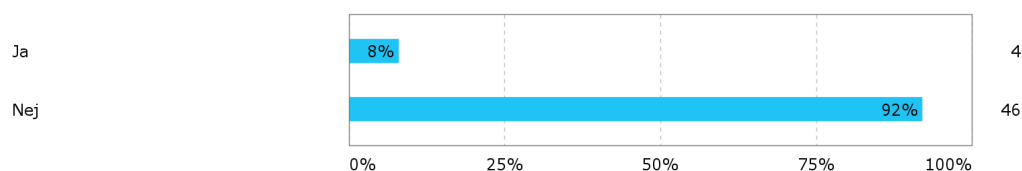
10. Hvor ofte mener du at hver enkelt revisionsvirksomhed bør underlægges kvalitetskontrol?

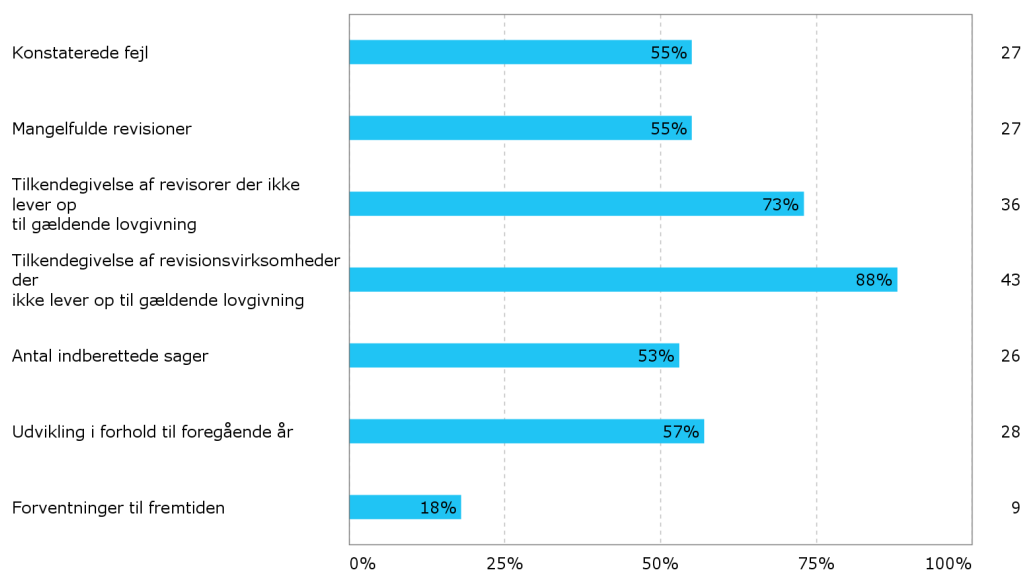
11. Hvilke elementer forventer du at Revisortilsynets kvalitetskontrol indeholder? Vælg gerne flere svarmuligheder

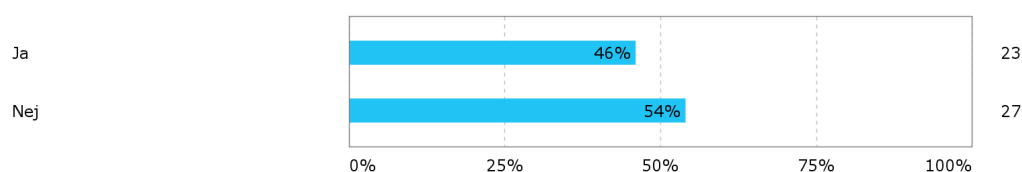
12. Er du bekendt med Revisortilsynets årlige redegørelser?

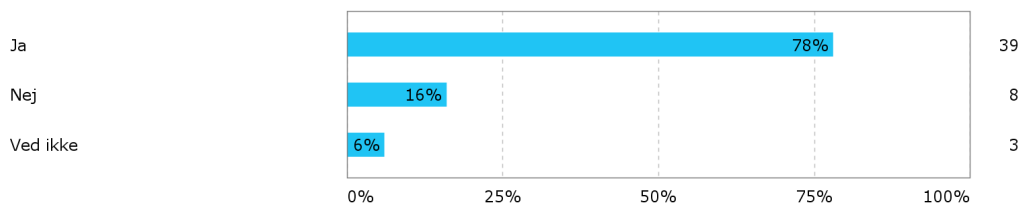
13. Hvad forventer du at en redegørelse fra Revisortilsynets indeholder?

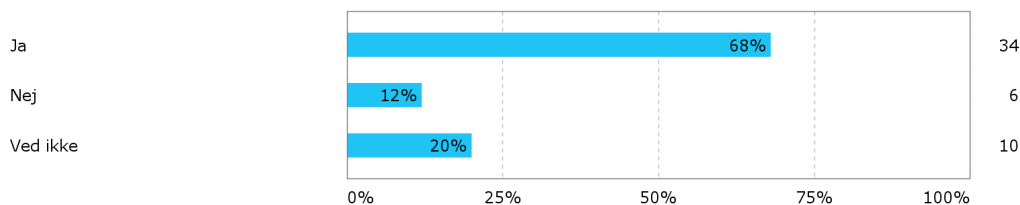
14. Forventer du at redegørelsen indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?

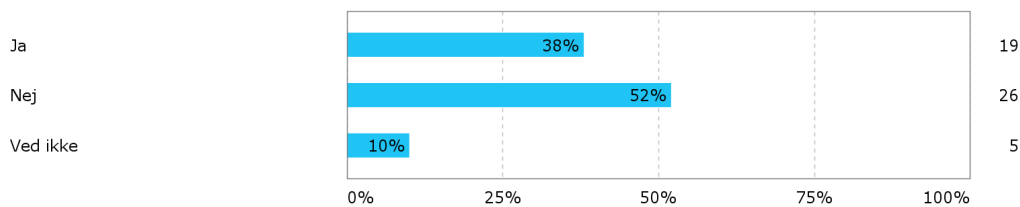
15. Ønsker du at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af din virksomheds revisor?

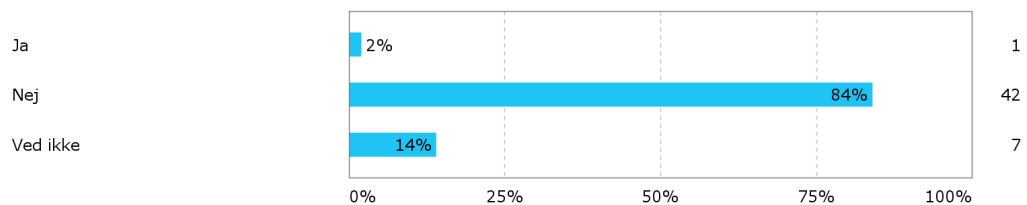
16. Vil det påvirke din tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt du bliver bekendt med at der under Revisortilsynets kvalitetskontrol har været anmærkninger?

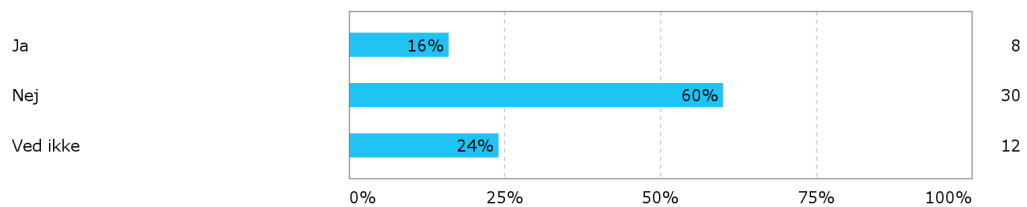
17. Vil det påvirke din tillid til en revisionsvirksomhed, såfremt du bliver bekendt med at der under Revirtilsynets kvalitetskontrol IKKE har været anmærkninger?

18. Vil du være villig til at betale et højere honorar til revisor mod at kontrollen af revisor til gengæld øges?

19. Vil du være villig til at betale et højere honorar til revisor mod at få en revisor som har færre anmærkninger end din nuværende?

Bilag 5 - E-mail til interviewpersoner

Kære Bent Warming-Rasmussen

Vi er ved at afslutte cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School og i den forbindelse har vi i vores kandidatafhandling fundet det interessant at beskæftige os med, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor. I forbindelse med opgaven har vi foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt personer, der besidder ledende økonomiske stillinger for at kunne klarlægge offentlighedens holdning til revisor samt kontrol af denne.

Vi retter henvendelse til dig, da vi på baggrund af din mange års erfarring og interesse med begrebet tillid, finder det essentielt at få netop dit syn på hvordan en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets årlige redegørelser og dermed større gennemsigtighed vil påvirke tilliden til revisionsvirksomhederne. Vores afhandling er bygget op omkring følgende hypoteser, som vil danne belæg for interviewet:

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.
2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.
3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.
4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.
5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.
6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Vi håber derfor at du har tid og lyst til et kort interview med os, som vi forventer vil tage ca. 30 min.?

Inden et interviewet vil du modtage en oversigt over de spørgsmål vi ønsker besvaret. Derudover vil vi efterfølgende udfærdige et resumé af interviewet, som vil blive sendt til godkendelse hos dig før det vil indgå i vores kandidatafhandling.

Vi håber du vil være behjælpelig med et interview, da dette har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling.

Vi ser frem til at høre fra dig!

Med venlig hilsen

Louise Hänsch og Karina Thomsen

CBS, Stud.merc.aud.

Kære Kim Sparlund

Vi er ved at afslutte cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School og i den forbindelse har vi i vores kandidatafhandling fundet det interessant at beskæftige os med, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor. I forbindelse med opgaven har vi foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt personer, der besidder ledende økonomiske stillinger for at kunne klarlægge offentlighedens holdning til revisor samt kontrol af denne.

Vi retter henvendelse til dig, da vi finder det essentielt at få netop dit syn på formålet med og effekten af Revisortilsynets årlige redegørelser. Vi håber derfor at du har tid og lyst til et kort interview med os, som vi forventer maksimalt vil vare 30 min.?

Inden et eventuelt interview vil du modtage en oversigt over de spørgsmål vi ønsker besvaret. Derudover vil vi efterfølgende udfærdige et resumé af interviewet, som vil blive sendt til godkendelse hos dig før det vil indgå i vores kandidatafhandling.

Vi håber du vil være behjælpelig med et interview, da dette har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling.

Vi ser frem til at høre fra dig!

Med venlig hilsen

Karina Thomsen og Louise Hänsch
CBS, Stud.merc.aud.

Kære Jens Skovby, Lene Nielsen og Claus Guldborg Nyvold

Vi er ved at afslutte cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School og i den forbindelse har vi i vores kandidatafhandling fundet det interessant at beskæftige os med, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor. I forbindelse med opgaven har vi foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt personer, der besidder ledende økonomiske stillinger for at kunne klarlægge offentlighedens holdning til revisor samt kontrol af denne.

Vi retter henvendelse til dig, da vi finder det essentielt at få netop dit syn på formålet med og effekten af Revisortilsynets årlige redegørelser på baggrund af dit medlemskab af Revisortilsynet. Vi håber derfor at du har tid og lyst til et kort interview med os, som vi forventer vil tage ca. 30 min.?

Inden interviewet vil du modtage en oversigt over de spørgsmål vi ønsker besvaret. Derudover vil vi efterfølgende udfærdige et resumé af interviewet, som vil blive sendt til godkendelse hos dig før det vil indgå i vores kandidatafhandling. Interviewet vil tage udgangspunkt i en række hypoteser, som opstilles i afhandlingen, hvorfor du undervejs i interviewet vil blive stillet spørgsmål i forbindelse med følgende hypoteser:

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.
2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.
3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.
4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.
5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.
6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

Vi håber du vil være behjælpelig med et interview, da dette har stor indflydelse på vores

endelige kandidatafhandling.

Vi ser frem til at høre fra dig!

Med venlig hilsen

Karina Thomsen og Louise Hänsch

CBS, Stud.merc.aud.

Kære Peter Gath, Per Gunslev og Per Ejning Olsen

Vi er ved at afslutte cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School og i den forbindelse har vi i vores kandidatafhandling fundet det interessant at beskæftige os med, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor. I forbindelse med opgaven har vi foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt personer, der besidder ledende økonomiske stillinger for at kunne klarlægge offentlighedens holdning til revisor samt kontrol af denne.

Vi retter henvendelse til dig, da vi finder det essentielt at få netop dit syn på hvordan en eventuel offentliggørelse af Revisortilsynets årlige redegørelser og dermed større gennemsigtighed vil påvirke revisionsvirksomhederne. Vi håber derfor at du har tid og lyst til et kort interview med os, som vi forventer maksimalt vil vare 30 min.?

Inden et eventuelt interview vil du modtage en oversigt over de spørgsmål vi ønsker besvaret. Derudover vil vi efterfølgende udfærdige et resumé af interviewet, som vil blive sendt til godkendelse hos dig før det vil indgå i vores kandidatafhandling.

Vi håber du vil være behjælpelig med et interview, da dette har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling.

Vi ser frem til at høre fra dig!

Med venlig hilsen

Louise Hänsch og Karina Thomsen
CBS, Stud.merc.aud.

Kære Benny Engelbrecht

Mette Hedegaard Nielsen har anbefalet os at kontakte dig vedrørende følgende forespørgsel. Vi er ved at afslutte cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School og i den forbindelse har vi i vores kandidatafhandling fundet det interessant at beskæftige os med, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor.

I forbindelse med opgaven har vi foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt personer, der besidder ledende økonomiske stillinger for at kunne klarlægge offentlighedens holdning til revisor samt kontrol af denne. Derudover har vi foretaget interview med revisorer, formanden for og medlemmer af Revisortilsynet samt kvalitetskontrollanter.

Vi retter henvendelse til dig, da vi finder det essentielt at få den politiske vinkel inddraget i vores afhandling. I den forbindelse ønsker vi at foretage et interview med en relevant politiker med henblik på at indhente netop dennes syn på formålet med og effekten af Revisortilsynets årlige redegørelser, herunder særligt med fokus på øget gennemsigtighed. Vi håber derfor at I har tid og lyst til et kort interview med os, som vi forventer vil tage ca. 30 min.?

Inden interviewet vil I modtage en oversigt over de spørgsmål vi ønsker besvaret. Derudover vil vi efterfølgende udfærdige et resumé af interviewet, som vil blive sendt til godkendelse hos Jer før det vil indgå i vores kandidatafhandling.

Vi håber I vil være behjælpelig med et interview, da dette har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling. Såfremt du ikke har mulighed for at afse tid til interviewet kan du da anbefale en anden vi kan tage kontakt til?

Vi ser frem til at høre fra dig!

Med venlig hilsen

Karina Thomsen og Louise Hänsch

CBS, Stud.merc.aud.

Kære Søren Møller Nielsen

Vi er ved at afslutte cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School og i den forbindelse har vi i vores kandidatafhandling fundet det interessant at beskæftige os med, hvordan Revisortilsynets kvalitetskontrol og rapportering påvirker offentlighedens tillid til revisor.

I forbindelse med opgaven har vi foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt personer, der besidder ledende økonomiske stillinger for at kunne klarlægge offentlighedens holdning til revisor samt kontrol af denne. Derudover har vi foretaget interview med revisorer, formanden for og medlemmer af Revisortilsynet samt kvalitetskontrollanter.

Vi retter henvendelse til dig, da vi finder det essentielt at få den politiske vinkel inddraget i vores afhandling. I den forbindelse ønsker vi at foretage et interview med Erhvervs- og Vækstminister Ole Sohn med netop hans syn på formålet med og effekten af Revisortilsynets årlige redegørelser, herunder særligt med fokus på øget gennemsigtighed. Vi håber derfor at Ole Sohn har tid og lyst til et kort interview med os, som vi forventer vil tage ca. 30 min.?

Inden interviewet vil I modtage en oversigt over de spørgsmål vi ønsker besvaret. Derudover vil vi efterfølgende udfærdige et resumé af interviewet, som vil blive sendt til godkendelse hos Jer før det vil indgå i vores kandidatafhandling.

Vi håber I vil være behjælpelig med et interview, da dette har stor indflydelse på vores endelige kandidatafhandling. Såfremt Ole Sohn ikke har mulighed for at afse tid til interviewet, har du da mulighed for at foreslå en anden fra Erhvervs- og Vækstministeriet, der vil kunne svare på vores spørgsmål?

Vi ser frem til at høre fra dig!

Med venlig hilsen

Karina Thomsen og Louise Hänsch

CBS, Stud.merc.aud.

(Ovenstående mail blev videresendt internt til Andreas Rahlf Hauptmann)

Bilag 6 - Referat af interview m. Bent Warming-Rasmussen

Referat af interview m. Bent Warming-Rasmussen

1. Hvad er din uddannelses- og erhvervsmæssige baggrund?

Jeg har læst HD og cand.merc.aud., og har efterfølgende taget en Ph.d. i revision oveni. Min stilling er professor og jeg har desuden 12 års erfaring som revisor, hvor jeg endte med at blive registreret revisor.

2. Tror du offentligheden i dag har tillid til revisor?

Offentligheden er en underlig størrelse. Det er ikke kun aktionærerne og bankerne, men også den lille mand og de bliver meget tit informeret af journalister. Derfor er det meget svært at svare på, hvorvidt offentligheden har tillid til revisor, men jeg har jo for mange år siden (1990) selv undersøgt netop dette. Der viste det sig at tilliden var faldet, men den var stadig ganske god. Jo længere væk man kom videnskæssigt fra revisorer, desto lavere var tilliden og sådan tror jeg det er endnu. Jeg tror faktisk ikke at den lille bruger vil have særlig stor tillid til revisor, men går man derimod til bankerne, så er tilliden rimelig god.

Den gruppe, som vi har adspurgt, nærer meget stor tillid til revisor.

Det der er interessant er i virkeligheden, hvornår man kan definere tilliden som værende lav eller høj. Det jeg gjorde i sin tid var at sammenligne tilliden til revisor med tilliden til andre professioner, for at undersøge om revisorerne er nogen man har særlig tillid til.

Det viste sig, at blandt dommere, politifolk, advokater, politikere, lå revisorerne kun overgået af dommerne med hensyn til graden af tillid. Ved denne sammenligning får man en målestok for graden af tillid. Det viste sig jo at revisorerne lå godt og det tror jeg også de gør i dag.

3. Tror du offentlighedens tillid til revisor har ændret sig de senere år?

Ja, det gør det hver gang. Det har man også målt. Hver gang der er en skandale, så falder tilliden. Det retter sig dog op igen, fordi man laver diverse tiltag, som skal genoprette tilliden. Netop Grønbogen har jo dette formål. Så jeg er af den opfattelse at det giver et knæk nogen gange og så stiger det igen.

Den gang jeg lavede undersøgelsen, der tror jeg faktisk at det knæk i tilliden slet ikke var så ringe endda, fordi brugerne havde en naiv tillid til revisorerne. Altså en alt for stor tillid. Tillid

skal være bygget på en række erfaringer og facts, således at man har tillid til personen, men ikke en naiv tillid. Jo svagere tilliden er funderet i erfaringer, desto større udsving. Min undersøgelse viste at tilliden faldt værst ved dem der havde færrest erfaringer med revisorer. Hos dem som kendte en revisor personligt havde skandalerne ingen betydning.

4. Hvilke forventninger har offentligheden til revisor?

Dem der har lidt forstand på det har jo nok den forventning, at revisorer højner troværdigheden af regnskaberne. Der er ingen grund til at have nogen revisor overhovedet, hvis ikke tilliden til dem er større end til dem der laver regnskabet. ASOBAC (A Statement Of Basic Auditing Concepts) sætter dette i perspektiv. Det kan altså kun lade sig gøre at øge tilliden til regnskabet, såfremt der er øget tillid til den person som skal kontrollere regnskabet. Man forventer derfor fra offentlighedens side at revisor er mere troværdig end dem der laver regnskabet.

Forventningen om Going Concern: Man forventer at når revisor har skrevet under på et regnskab og ikke har taget nogen forbehold eller er kommet med særlige bemærkninger, så er det en Going Concern og det er jo ikke altid tilfældet. Der er jo ikke nogen andre brancher der kan kigge ud i fremtiden og revisorerne kan heller ikke, men det forventes at når vi ikke skriver noget, så kan det ikke passe at en virksomhed går ned kort tid efter. I sådanne situationer har man jo heldigvis domstolene, som kan kigge på tingene bagefter og ofte er det jo ikke revisorernes fejl. Det er noget udefrakommende, som ingen kunne forudse. Revisor besidder altså en dobbeltfunktion, som er meget vanskelig at håndtere. Man har et hensyn til kunden og et hensyn til samfundet.

Forventningen om opdagelse af besvigelser og underslæb: En anden forventning er, at det er revisors opgave at opdage, såfremt der er begået besvigelser og underslæb i en virksomhed. Denne opgave har revisorerne dog bortdefineret i deres egen standarder. Revisorerne har aldrig været indforstået med at det er deres opgave at opdage dette og hvis ikke de opdager det, så må det være et forsikrings spørgsmål. Det er revisorerne altså ikke med på og formulerer derfor at det er ledelsens ansvar, at holde øje med besvigelser og underslæb i virksomheden.

Forventningen om et fejlfrit regnskab: Offentligheden forventer at et regnskab er fejlfrit/rigtigt når en revisor har revideret dette. Reglerne har dog aldrig gået på at et regnskab skal være rigtigt. Det skal blot være retvisende.

Forventningen om at revisor bestemmer regnskabsreglerne: I gamle dage var det sådan, at revisorerne selv lavede reglerne for god regnskabsskik, så det er jo ikke så sært at folk tror at det er revisorerne selv, der står for regnskabsreglerne. Denne kløft findes nok stadig. Nok ikke hos dem i har været ude at spørge, da mange af dem sikkert er tidligere revisorer.

5. Har offentlighedens forventninger til revisor ændret sig de senere år?

10 år efter jeg lavede min undersøgelse lod jeg et sæt studerende gentage den og den viste sådan set de samme kløfter.

6. Hvilket formål tjener et tilsyn?

Her skal vi gå et skridt tilbage igen til ASOBAC. Fordi rigtig mange virksomhedsledere har lavet fup, svindel og manipulation med deres regnskaber er man nødt til at have en kontrollant ind, som er uafhængig og som er bedre uddannet. Denne kontrollant skal sikre at regnskabet er retvisende. Problemet er dog, at vi også har haft nogle revisorer, som vi ikke kan have tillid til og dem er vi nødt til også at kontrollere for at bevare tilliden. Formålet med et tilsyn er altså at kontrollere kontrollanten og dermed skabe tillid til det finansielle system. Spørgsmålet er hvor kontrollen stopper, for kontrol er egentlig det modsatte af at have tillid: "Tillid er godt, kontrol er bedre – Forudsat at du kan have tillid til kontrollanten". I de tilfælde, hvor vi ikke har tillid til en kontrollant skal der en kontrollant mere på og det er farligt. Grundlæggende handler det om at vi skal kunne have tillid uden at have alt for meget kontrol. For at kunne opnå dette kræves der internalisering af etiske og moralske normer. Vi bliver altså nødt til at undervise bredden i, at det kan betale sig at overholde reglerne, men der vil altid være nogen der udnytter det, misbruger reglerne og som læser Biblen med Fandens øjne. Vi er altså nødt til at have kontrolorganer og derfor er det nok også okay at ligge et tilsyn ind ovenpå revisorerne, men så synes jeg også at den skal stoppe der. Vi må være sikre på at vi kan stole på dem der sidder i Revisortilsynet.

Et tilsyn er dog ikke alene nok. Der skal sanktioner på. Enhver kontrol har kun virkning, såfremt der er stor opdagelsessandsynlighed og sanktioner der svir, når man bliver opdaget.

7. Tror du et tilsyn har indflydelse på offentlighedens tillid til revisor?

Ja, men kun hvis offentligheden er klar over at tilsynet findes.

8. Mener du at et tilsyn kan påvirke kvaliteten af revisors arbejde?

Det har jo vist sig, så det nytter jo nok noget at have et uafhængigt kontrolorgan. Jeg har også mødt en forsker, der mente det modsatte: Hvis du ved at nogen kontrollerer dig, er du mere sjusket med dit arbejde, da du ved at nogen retter op på dine fejl. I sådanne tilfælde har et tilsyn derfor ingen virkning – Før der er en sanktion.

9. Tror du, at en øget gennemsigtighed i forbindelse med kvalitetskontrollen af den enkelte revisionsvirksomhed vil påvirke kvaliteten af revisors arbejde?

Ja, da revisionsvirksomhederne ikke vil kunne lide at blive nævnt med navns nævne. Vi jo har set at én enkelt fejl kan smadre et internationalt superfirma (Arthur Andersen). Revisionshusene er meget opmærksomme på deres image og det er ikke sjovt at blive hængt ud som nogle der laver mange fejl og måske flere end de andre.

10. Tror du, at en øget gennemsigtighed i forbindelse med kvalitetskontrollen af den enkelte revisionsvirksomhed vil påvirke offentlighedens tillid til revisor?

Ja, men når man offentliggøre sådanne ting skal de være gennemsigtige og forståelige. Man kan lave ting så gennemsigtige, at de bliver uforståelige og så forsvinder der noget, da folk opgiver at læse det. I sådanne situationer har man opnået det modsatte af hvad man ville. Alt bliver gennemsigtigt, men ingen orker at læse så meget. Det skal være sådan at man får nogle væsentlige oplysninger og så kan man gå ned i flere lag af informationer. Den almindelige læser kan få nogle få væsentlige oplysninger, hvorimod feinschmeckeren har mulighed for at gå mere i dybden.

11. Mener du at det vil være hensigtsmæssigt at øge gennemsigtigheden i forbindelse med kvalitetskontrollen af den enkelte revisionsvirksomhed, således at offentligheden kan få et indblik i resultatet af denne?

Ja, for der når man jo den brede offentlighed og det er dem der udgør flertallet og dermed har magten.

12. Hvilken offentliggørelsesform finder du mest hensigtsmæssig, såfremt gennemsigtigheden i forbindelse med kvalitetskontrollen af den enkelte revisionsvirksomhed ønskes øget?

Det er jo krævet at alle virksomheder på deres homepage skal klarlægge deres etik mm., så der kunne man jo starte med at lægge det og så simpelthen tvinge dem til at offentliggøre det der. Således at når man søger en revisor, og derfor kigger på de forskellige virksomheders homepage, får mulighed for at sammenligne dem. En anden mulighed ville være at offentliggøre det bredere og altså lade kvalitetsgennemførelsesrapporten være åben på nettet. Det vil nok være en tand hårdere, fordi det ikke kun ville være dem der søger en revisor, der vil gå ind og se det. Journalisterne ville også kigge på det og de vil jo gå efter sager der virker i medierne. Hvis man gør det så offentligt vil journalisterne kaste sig over skandalerne og mod medierne har man ikke megen chance.

Indholdet af ovenstående referat er godkendt af Bent Warming-Rasmussen den 29. juli 2012.

Bilag 7 - Referat af interview m. Kim Sparlund

Referat af interview m. Kim Sparlund

Indledende spørgsmål

- a. Hvad er din baggrund for at besidde formandsposten i Revisortilsynet?
Min baggrund for at besidde formandsposten i revisortilsynet er at jeg er uddannet jurist og så har jeg en HD i finansiering. Jeg har været embedsmand i over 20 år, hvor jeg har beskæftiget mig med stort set alle former for erhvervsretlig regulering, herunder blandt andet også regnskabs- og selskabsregulering og regulering af revisor. På nuværende tidspunkt er jeg vicedirektør i konkurrence- og forbrugerstyrelsen.

- b. Hvor mange kvalitetskontrollanter er der?
Vi har 74 statsautoriserede og 48 registrerede revisor.

- c. Hvordan er du involveret i det daglige arbejde i Revisortilsynet?
Jeg er indsat for at facilitere at revisortilsynet fungerer. Revisortilsynet består af fire revisorer og fire regnskabsbrugere. Min opgave er at sørge for at møderne bliver afholdt, herunder at vi får nogle gode drøftelser samt at de sager vi får forelagt fra erhvervsstyrelsen bliver drøftet og behandlet, så vi kan træffe en uvildig afgørelse. Det væsentligste er at være mødeleder og sørge for at sagerne bliver processet. Jeg har ikke min daglige gang i erhvervsstyrelsen og derfor er jeg som sådan ikke involveret i det daglige arbejde.

Jeg er med til at udarbejde retningslinjerne, den årlige redegørelse samt afholde et årligt foredrag for kvalitetskontrollanterne. Endvidere er jeg også med til at drøft hvor vi gerne vil hen. Jeg har ingen styrende rolle i hvordan sekretariat fungerer. Den opgave påtager erhvervsstyrelsen sig. Jeg er meget bevidst om at jeg kun har et ansvar i forhold til sagerne.

- d. Hvordan har udviklingen været de sidste par år i Revisortilsynet?
Jeg var ikke med da revisortilsynet startede. I starten drejede det sig meget om at få et system op at stå og få virksomhederne til at forstå at der eksisterede et kontrolsystem. I de første 4-6 år var der derfor et stort fokus på om virksomhederne havde etableret et system og om systemet var i orden. I løbet af 4 år var man alle virksomhederne igennem, med undtagelse af de nye som kom til og nogle skulle igennem flere kontrolbesøg for at få et system til at fungere. De senere år er fokus i større omfang på kvaliteten i selve kvalitetsstyringssystemet, herunder har der især været øget fokus på om der er fejl i de udvalgte sager. I systemkontrollen har vi endvidere lagt øget vægt på at undersøge om den interne kontrol i virksomhederne fungerer tilfredsstillende.

Vi har med tiden sat øget fokus på de større virksomheder ved blandt andet at øge stikprøvestørrelsen. Ligeledes er det blevet et krav at man skal udtage et vist antal PIE-virksomheder, samt at der skal udtages en portefølje af både store og små sager for at komme hele vejen rundt. Der er også blevet øget fokus på, hvordan revisionsvirksomhederne følger op på de identificerede fejl og mangler.

Jeg opfatter vores system som en hjælp til, at kvaliteten bliver bedre i revisionsbranchen, hvorfor jeg ikke mener at Revisortilsynet nødvendigvis er til for at kommunikere med offentligheden. Det kan godt være at man er længere fremme i andre lande og har gode erfaringer med at kommunikere med offentligheden. Med det system vi har, har det været hensigten at vi skulle prøve at få ordnet mest muligt, således at man ikke opfatter det som et problem at skulle igennem en kvalitetskontrol, men i stedet som en hjælp. Vi har derfor bevidst valgt ikke at søge specielt meget offentlighed omkring vores arbejde. Af Revisorloven fremgår det at vi skal lave en årlig redegørelse, hvilket vi gør og ligeledes finder fornuftigt. Vi har derimod ikke valgt at lave offentlighed omkring den årlige redegørelse.

Revisortilsynet er et system, hvor vi så vidt muligt har en dialog om eventuelle kontinuerlige forbedringer frem for at nogle bliver hængt ud i medierne. I de sidste redegørelser er man begyndt at skrive mere, som de gør i andre lande, herunder hvilke typer af problemer man finder. Det er også klart at der er stor forskel på, om man selv har folk ude at kigge og de dermed har fingrene helt inde under virksomheden eller om man er afhængige af kontrollanter, som vi er i Danmark og dermed får det på anden hånd. Selv om vi bagefter arbejder rigtig grundigt med en sag er den stadig gennemgået af en anden og man skal derfor passe på med hvad man offentliggør, da man ikke selv har været ude og gennemgå alt. Førstehåndsfortællingen er altid bedre.

De sager, som vi finder graverende, indbringer vi for Revisornævnet og de ender som oftest med at få en bøde. På det tidspunkt, hvor Revisornævnet træffer afgørelse, vil afgørelsen blive offentliggjort på deres hjemmeside. Disse afgørelser er altså fuldt ud tilgængelige for offentligheden. I en sådan situation ønsker vi heller ikke at gå ud og fortælle at vi har fået medhold i Revisornævnet, og at den og den revisionsvirksomhed er blevet idømt en bøde. Vi har altså ikke tilstræbt at skabe en særlig opmærksomhed omkring vores arbejde og resultater blandt eksterne. Vi stræber efter dialog og udvikling med revisorerne. Endelig betyder reglerne om gennemsigtighedsrapporten, at de store revisionsvirksomheder skal fortælle om resultatet af kvalitetskontrollen. Så også der har offentligheden altså mulighed for at få et vist indblik i Revisortilsynets arbejde.

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

- a. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?
Det vil jeg tro er halvt om halvt. Jeg tror der er nogle, som ved at Tilsynet eksisterer, men langt fra alle. Svaret er grundet i, at vi ikke har haft til opgave at missionere for det vi laver til eksterne parter, men mere opfatter Tilsynet som et organ, som skal have fat i revisorerne og deres forening.
- b. Gør Revisortilsynet en indsats for at øge kendskabet til tilsynets eksistens?
Der er svaret nej! Udover det vi har med redegørelsen, gør vi ikke noget. Det har ikke været en politik fra vores side at blive kendt, så der er ikke uoverensstemmelse med at folk ikke kender os og så den politik vi har valgt.

2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?
Nej, det tror jeg ikke.

3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?
Nej, det tror jeg egentlig ikke. Jeg ved jo selv, at der nogle få gange har været skrevet om Tilsynets arbejde i pressen. Men jeg ved også at der skal en meget mere massiv presseomtale til før offentligheden mere generelt har kendskab til vores redegørelser og arbejde.
- b. Udgives Revisortilsynets årlige redegørelse andre steder end på tilsynets hjemmeside?
Nej, det er kun der.
- c. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?
Nej.
- d. Hvorfor indeholder Revisortilsynets årlige redegørelse ikke specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England?
Vi opfatter det som det vigtigste, at have en dialog med revisor og FSR. Givet at der er et krav til gennemsigtighedsrapporten, så har vi ikke følt at der er behov for det. Vi er i stedet begyndt at skrive om det på et overordnet plan og det mener vi er tilstrækkeligt. Og så kan man jo på Revisornævnets hjemmeside læse om de virksomheder og revisorer, som er blevet indbragt af Revisortilsynet fordi der har være fejl og mangler.
- e. Forventer du, at graden af offentliggørelse af resultaterne af de udførte kvalitetskontroller vil øges indenfor en årrække?
Det kommer an på lovgivningen. Umiddelbart vil jeg sige at hvis man ønsker større gennemsigtighed omkring det, så er det nok noget man skal tilstræbe via lovgivningen.
- f. Forventer du, at vi i Danmark kommer til at se samme gennemsigtighed, med hensyn til kvalitetskontrol af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England?
Kun hvis det bliver på baggrund af lovgivningsmæssige tiltag.
- g. Europakommissionen har foreslået at kvalitetskontrollen skal foretages af ikke-udøvende-revisorer.
- i. Hvad er din holdning til dette forslag?
 - ii. Synes du, at det er for vidtgående?
 - iii. Tror du, at forslaget bliver en realitet i Danmark?

Det har jeg ingen holdning til. Jeg sørger for at træffe afgørelser og det gør jeg på grundlag af den lovgivning der er og det er op til politikerne at afgøre hvilket system vi skal have. Jeg kører efter det system der er.

- h. Ser du det som en mulighed, at rapporten for kvalitetskontrollen af § 21, stk. 3-virksomheder udarbejdet af Revisortilsynets kvalitetskontrollanter vil kunne offentliggøres, som den er i dag, såfremt gennemsigtigheden ønskes øget?
Jeg tror ikke man kan offentliggøre den som den er i dag. Det skyldes at kontrollanterne, med rette, føler at de skriver ganske meget, som ikke tilkommer offentligheden at vide. De skriver også en del som er forbedringer og som ikke nødvendigvis er fejl og mangler. Vi beder nemlig om ret udførlige beskrivelser af sagerne. Skal en offentliggørelse finde sted skal der være klar lovhjeml til det, idet vi har nogle til at udføre kontrollen, som er underlagt en særlig tavshedspligt. Vi skal passe på med ikke at underminere den tavshedspligt revisor, eller i denne sammenhæng kvalitetskontrollanten, er underlagt via sit arbejde. Det vil således ikke være hensigtsmæssigt at begynde at skrive om de forhold kontrollanten har indberettet til Revisortilsynet. Det tror jeg kunne give stor skade over til det som er endnu vigtigere, nemlig at offentligheden er sikker på at en revisor ikke fortæller noget til offentligheden som han ikke skal. Der er dermed en indbygget konflikt i systemet. Ved at have en udøvende revisor som kvalitetskontrollant, hvis adelsmærke er tavshedspligt, vil det skade denne, såfremt Tilsynet offentliggør de oplysninger vi får fra Kontrollanten. Vi er i Revisortilsynet også underlagt en særlig tavshedspligt, og vi kan derfor ifalde ansvar, hvis vi offentliggør for meget.
- i. Tror du at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl?
Nej, derfor tror jeg, at det er bedre at beskrive fejlene i nogle mere generaliserede former. Vi har i år i redegørelsen beskrevet de fejl der har været omkring going concern. Hvor der har været en del problemsager. Her har vi haft mulighed for at fortælle, hvad problemet egentlig er med going concern. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at Revisortilsynet ikke altid kan tage stilling til om revisors arbejde er korrekt. Vi skal tage stilling til om der er fornøden dokumentation for revisors arbejde. Vi kan således godt sige at der ikke foreligger fornøden dokumentation for revisors arbejder med eksempelvis going concern. Dette indebærer dog ikke at revisors konklusion automatisk er forkert i den enkelte sag. Ved mange af sagerne vil vi således kun kunne sige, at revisor ikke har gjort sit arbejde godt nok, men vi skal ikke gå ned og lave en ny revision og komme frem til "den rigtige konklusion". Det ville i øvrigt også være svært, da vi først kigger på sagerne noget tid efter revision er lukket og ikke har mulighed for at indhente yderligere oplysninger hos de kunder, som revisoren f.eks. har revideret et regnskab for.

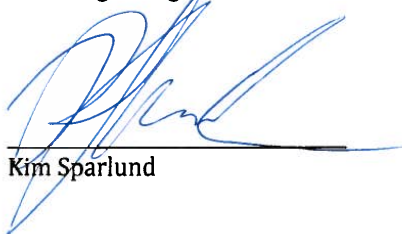
4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

- a. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?
Det er jo svært at sige. Hvorvidt det vil ændre tilliden afhænger af hvor meget man gør for at øge kendskabet til denne offentliggørelse. Der kan stilles masser af information til rådighed, som folk ikke bruger og hvis det er tilfældet vil tilliden ikke ændres. Det, at man bare stiller information til rådighed påvirker ikke. Jeg tror ikke man vil opleve at et stort

antal mennesker vil sættes sig ned og læse de enkelte kvalitetsrapporter. Revision er et meget fagligt specifikt område og derfor har en større del af offentligheden ikke interesse heri. For Jeres definition af offentligheden vil det måske kunne have en betydning i det omfang, hvor man skal vælge at skifte revisor. Men her kan man jo allerede i dag få en betydelig information ved at søge på Revisornævnets hjemmeside og ved at læse de eventuelle gennemsigtighedsrapporter, som de store revisionsvirksomheder skal lave.

5. **Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.**
6. **Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.**
 - a. Ser du at honoraret vil stige eller vil omkostninger pålægges staten, da markedet er i krise?
Som det er i dag er Revisortilsynet fuldt finansieret af branchen og hvis man lægger til grund, at det ikke ændres, er det i hvert fald ret givet at de øgede omkostninger vil blive væltet over på revisionsvirksomhederne.
 - b. Hvem skal betale, når kunderne ikke vil betale for øget kontrol?
Det har jeg ingen anelse om. Hvordan en revisionsvirksomhed fastsætter sine priser og om der er en direkte forbindelse mellem virksomhedens priser og omkostningerne er vist et ret åbent spørgsmål. Jeg vil da tro og håbe, at man fastsætter priserne ud fra den konkurrencemæssige situation man er i.

Undertegnede godkender hermed indholdet af ovenstående referat.

Kim Sparlund

Bilag 8 - Referat af interview m. Jens Skovby

Referat af interview m. Jens Skovby

Indledende spørgsmål

1. Hvad er din baggrund for dit medlemskab af Revisortilsynet?

Jeg er oprindelig indstillet af FSR, da jeg har siddet som viceformand i FSR's gamle kvalitetsudvalg, som eksisterede før kvalitetskontrollen blev lovpligtig. Jeg har været med indenfor dette område i rigtig mange år og har været med til at udvikle mange af de standarder der findes på området. Helt tilbage i 80'erne underviste jeg i kvalitetsstyring for revisionsvirksomheder. Jeg har arbejdet med kvalitet i ca. 30 år.

2. Hvordan er du involveret i det daglige arbejde i Revisortilsynet?

Det er jeg på to måder. Både som almindelig medlem dvs. som sagsbehandler og så som kommentator på det regelsæt, der bliver sat op af styrelsen. Det væsentligste er dog sagsbehandlingerne. Vi behandler de sager, som kommer ind fra kvalitetskontrollanterne og sørger for at der bliver truffet en afgørelse, som vi fagmænd finder rimelig. Jeg har endvidere haft enkelte sager, hvor vi er med ude på kontrolbesøg med en udvalgt kontrollant. Det gør vi i de tilfælde hvor vi i Revisortilsynet vurderer at vi gerne vil kigge med over skulderen.

3. Hvordan har udviklingen været de sidste par år i Revisortilsynet?

Første fokusområde var om de enkelte revisionsvirksomheder havde etableret et kvalitetsstyringssystem, hvorvidt det var fornuftigt og om de erklæringer, som blev afgivet, var i overensstemmelse med standarderne. Fokus har ændret sig over tiden og på nuværende tidspunkt er fokus specielt på Going Concern og enkeltsager. I forhold til enkelte sager er fokus øget i forbindelse med udvælgelsen af stikprøver samt krav om udvidelse af stikprøver, hvis der opnås et dårligt resultat af de første.

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

- a. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?

Offentligheden som i definerer den, vil jeg mene har et kendskab til Revisortilsynet eller det burde de i hvert fald have. I alle vores revisionsprotokollater skriver vi, at vi er underlagt

kvalitetskontrol. Der skrives direkte, at deres virksomhed kan udvælges til undersøgelse i forbindelse med en kvalitetskontrol af en ekstern revisor, som har tavshedspligt i samme omfang som den revisor, der har udført revisionen. Derfor burde de have læst det. Selvom de er klar over at der er en kvalitetskontrol er det ikke nødvendigvis sikkert, at de ved der er et Revisortilsyn.

- b. Gør Revisortilsynet en indsats for at øge kendskabet til tilsynets eksistens?

Nej, det gør vi ikke. Vi offentliggør vores rapport ved at den lægges på hjemmesiden og sende den til nogle enkelte institutioner og foreninger. Det er det. Det er ikke sådan, at vi slår på tromme og siger, at her er årets rapport, hvilket vi heller ikke mener, er vores opgave. Vi er nedsat med det formål at rygte nogen ting og sørge for at der bliver nogle repressalier, og egentlig ikke andet. Man kan sige, at det bliver en sådan lidt halv-hemmelig kontrol, hvilket jeg kan ane i kører meget på, så ja, det er lidt halv-skjult det hele.

2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?

Jeg er helt enige i, at ud fra jeres definition af offentligheden har de ikke noget indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol. Spørgsmålet er også om de skal have det. De burde vel egentlig bare være tilfredse med resultatet. Der vil ved de store virksomheder være krav om at de har en gennemsigtighedsrapport, som er offentlig tilgængelig for deres kunder. Gennemsigtighedsrapporten er jo også en generel rapport. Den går kun på at revisionsvirksomheden er godkendt, det vil sige at systemet og styringen er godkendt. Der kan derfor godt være revisionsvirksomheder, hvor fem revisorer er sendt til revisornævnet for nogle møgsager, hvilket ikke vil fremgå af gennemsigtighedsrapporten.

3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?

Hvis vi stadig er indenfor jeres definition af offentligheden, så tror jeg ikke de har kendskab til de årlige redegørelser.

- b. Udgives Revisortilsynets årlige redegørelse andre steder end på tilsynets hjemmeside?

Den udgives som sådan ikke, men den sendes til nogle interesseorganisationer og lignende. Men skal derfor selv gå aktivt ind på hjemmesiden og finde den.

- c. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?
Det tror jeg faktisk de har. Hvis man prøver at sætte sig selv over på den anden side og se hvordan man selv ville have det, så ville jeg egentlig forvente, at der var en liste over smiley og ikke-smiley.
- d. Hvorfor indeholder Revisortilsynets årlige redegørelse ikke specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England?
Det var egentlig en facon vi fandt i starten af revisortilsynets, hvor vi ønskede at rapportere om "temperaturen" i branchen, herunder hvor meget styr vi har på det. Grunden til, at denne form for rapportering blev valgt var for at alle havde chancen for at finde et ben at stå på. Vi har, så vidt jeg husker, fået en skrivelse fra kammeradvokaten om hvad vi må fortælle, altså hvad vi har ret til at oplyse om. Hvis vi begynder at offentliggøre oplysninger fra de udvalgte stikprøver omkring revisionsvirksomhedens kunder, så har vi overskredet vores tavshedspligt. Man kan ved §21, stk. 3-revisorerne gå ind på den enkelte revisionsvirksomheds hjemmeside og læse resultatet af kvalitetskontrollen i deres gennemsigtighedsrapport. Styrelsen går selvfølgelig ind og tjekker, at det der står i gennemsigtighedsrapporten også svarer til det resultat Revisortilsynet er kommet frem til. Vi kommer nu ind til det jeg mener er kernen i det hele. Resultatet af kontrollen i den enkelte virksomhed er jo virksomhedens system og ikke den enkelte revisors kvajeopgave. Dvs. at hvis eksempelvis Deloitte har en revisor, som laver noget skidt og det har de selvfølgelig, for det har alle revisionsvirksomhederne, skal denne ene revisor jo ikke medføre at Deloitte skal stå på listen over at det var noget skidt.
- e. Forventer du, at graden af offentliggørelse af resultaterne af de udførte kvalitetskontroller vil øges indenfor en årrække?
På §21, stk. 3-virksomheder tror jeg at graden af offentliggørelse vil øges. Det tror jeg på, fordi den rigtige offentlige kontrol med §21, stk. 3-virksomhederne kommer nu i henhold til direktivet. Jeg ved ikke hvornår ikrafttrædelsen sker, men det kunne allerede blive fra

kontrollen næste år, hvor det altså vil blive ren embedsmandskontrol af §21, stk. 3-virksomhederne og så tror jeg at en øget offentliggørelse kommer. Jeg er slet ikke i tvivl om, at det er en af sigterne med det. Mit svar er altså ja, det tror jeg på at det bliver.

- f. Forventer du, at vi i Danmark kommer til at se samme gennemsigtighed, med hensyn til kvalitetskontrol af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England?

På sigt, der tror jeg vi gør. Hvis man læser forordningen fra EU, så er det jo det de lægger op til. Der skal være total gennemsigtigt simpelthen.

- g. Europakommissionen har foreslået at kvalitetskontrollen skal foretages af ikke-udøvende-revisorer.

- i. Hvad er din holdning til dette forslag?

Det nytter ikke noget, at jeg har en faglig holdning til det, for sådan bliver det. Loven omkring det bliver fremlagt til oktober. Den er skrevet. Min personlige holdning er, at det er godt på en måde, for ved at det er ikke-udøvende-revisorer sikres det at alle bliver behandlet ens. Det er skidt på den måde, at hvis ikke styrelsen får fundet nogle kontrollanter som er fornuftige, så kan det blive noget forfærdeligt noget. Vi har i mange år kaldt det for de-sure-mænds-regime, for hvis du ikke kan blive andet så kan du jo altid blive kontrollant i styrelsen. De vil sikkert bare tænke at nu skal branchen få en over nakken. Det afhænger derfor meget af styrelsens kvalifikationskrav til kontrollanterne. Der står selvfølgelig lovforslaget at det skal være folk, som har indgående kendskab til revisorerhvervet.

- ii. Synes du, at det er for vidtgående?

Jeg kan ikke synes det er for vidtgående, hvad enten det er udøvende eller ikke-udøvende, så længe kvalitetskontrollanterne er kompetente.

- iii. Tror du, at forslaget bliver en realitet i Danmark?

Ja, det gør det og jeg synes også det er fornuftigt, hvis det bliver organiseret ordentligt.

- h. Tror du at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl?

På virksomhedsplan tror jeg godt, at de vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl. For ved sådan en smiley-liste vil man ikke oplyse noget som er uvæsentligt. Men er det på enkeltplan, så kan de ikke, da det bliver meget fagspecifikt. Det ser vi også i Revisortilsynet. Når det bliver al for fagspecifikt, så er det svært for de menige medlemmer at følge med.

4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

- a. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?

Det tror jeg det vil, men hvordan det vil påvirke dem ved jeg ikke. Hvis man offentliggør, at alt er i orden, så bekræfter man bare den tillid jeres respondenter har til revisor. Men offentliggør man derimod, at det er skidt det hele, så vil det nok give et ordentlig dyk nedad. Så påvirke, det tror jeg faktisk det vil.

5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.

6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

- a. Kontrollen øges, men hvem skal betale regningen? Det skal være rentabelt at køre en revisionsvirksomhed.

Kunderne er jo nødt til at betale. Jeg synes dog at problemet ligger et andet sted, idet der er prestige i at have §21, stk. 3-kunder, hvilket vil sige, at man underbyder hinanden på disse. Hvis kunderne kommer til at betale de ekstra omkostninger, som en øget kontrol eventuelt medfører, så er det ligegyldigt, da man i dag betaler alt for lidt for revisionen. Man underbyder revisionen for så at tjene penge på rådgivningen i stedet.

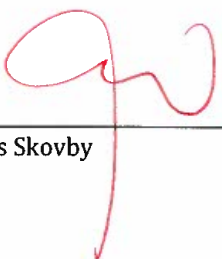
- b. Ser du at honoraret vil stige eller vil omkostninger pålægges staten, da markedet er i krise?

Jeg kan med stor sikkerhed sige at staten ikke påtager sig noget som helst. Min private tese er, at de penge vi i dag betaler for kontrollen det tjener de penge på i styrelsen.

- c. Hvem skal betale, når kunderne ikke vil betale for øget kontrol?

Jeg tror ikke det giver de store problemer, at få revisionsvirksomhedernes kunder til at betale regningen, medmindre revisionsvirksomhederne tager det ind som en del af deres underbud. Hvis omkostningerne bliver større, så tror jeg honoraret vil stige. Jeg tror dog ikke det bliver meget dyrere. Selvom det skulle blive ikke-udøvende-revisorer, som varetager rollen som kvalitetskontrollanter vil det nok ikke komme til at koste mere end de 2.200 kr. som det gør i dag.

Undertegnede godkender hermed indholdet af ovenstående referat.

Jens Skovby

Bilag 9 - Referat af interview m. Lene Nielsen

Referat af interview m. Lene Nielsen

1. Indledende spørgsmål

- a. Hvad er din baggrund for dit medlemskab af Revisortilsynet?
Jamen, det er at jeg er ansat her i DI. Revisortilsynet er sammensat af flere forskellige interessenter, heriblandt brugerne og dem repræsenterer jo blandt andet jeg. Jeg skal være med til at se, hvorvidt det arbejde revisorerne udfører er tilstrækkeligt effektivt til at man som regnskabsbruger kan have tillid til at systemet fungerer. Begrundelsen for at netop jeg sidder i Revisortilsynet er at jeg sidder i vores skatteafdeling og har tidligere siddet i vores juridiske afdeling, hvor jeg har haft med regnskabsregler at gøre.
- b. Hvordan er du involveret i det daglige arbejde i Revisortilsynet?
Jeg er ikke involveret i det daglige arbejde. Revisortilsynet har et sekretariat og det er dem der forbereder sagerne. Herefter modtager jeg sagerne som medlem og så skal jeg gennemgå dem og kunne give mit besyv med til de møder vi afholder. Derudover skal vi også læse udkast til revision af de retningslinjer der gælder for tilsynets arbejde, så der er lidt ekstra opgaver også end blot at tage stilling til de sager, der bliver forelagt os i tilsynet.
- c. Hvor tit afholder i møder i Revisortilsynet?
Tilsynet holder ca. 8 møder på en sæson, hvilket bliver ca. 1 møde om måneden, hvis man trækker ferier fra.
- d. Hvordan har udviklingen været de sidste par år i Revisortilsynet?
Hvis i vil vide noget om udviklingen i sagerne skal i nok læse de rapporter der er offentliggjort på tilsynets hjemmeside. Som medlem af tilsynet, synes jeg ikke at jeg oplever den store forandring. Der er et hav af sager der skal gennemgås hver gang, men hvor selvet fokus ligger kan godt skifte. Lige nu er der meget fokus på going concern.

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

- a. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?
*Altså, jeg vil gå ud fra at den gruppe i henviser til godt er klar over at der eksisterer et revisortilsyn. Det vil jeg bestemt mene.
Det overrasker mig meget at folk fra den gruppe i henviser til ikke har kendskab til Revisortilsynet. Måske bliver man lidt fagnørd, men for virksomhedsledere er regnskabsområdet i en virksomhed vigtigt, men måske er det ikke lige det man tænker aller mest over, altså hvorvidt revisorerne bliver kontrolleret.*
- b. Gør Revisortilsynet en indsats for at øge kendskabet til tilsynets eksistens?
Nej, det gør vi nok ikke, men vi er vel heller ikke et organ, der som sådan er sat i verden for at markedsføre os selv og gøre voldsomt opmærksom på det. Man kunne jo godt lægge en pressestrategi og eksempelvis gå ud og præsentere hver gang vi offentliggør en rapport, men jeg har ikke indtryk af at det er noget man gør. Det bliver offentliggjort på hjemmesiden og så har man overholdt sin pligt i forhold til lovgivningen. Det der er

formålet med kontrollen er jo at man skal lægge et pres på revisionsvirksomhederne og sikre at de gøre deres job godt nok, så i det lys er der vel ingen større reklamekampagne.

2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?
Nej, det må jeg sige, at det tror jeg ikke, da de ikke ved at vi eksisterer.

3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?
Nej, hvis ikke folk har kendskab til det arbejde vi laver, har de ikke kendskab til rapporterne.
- b. Ud gives Revisortilsynets årlige redegørelse andre steder end på tilsynets hjemmeside?
Nej, ikke mig bekendt. Jeg mener ikke de bliver offentliggjort i trykt form.
- c. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?
Altså, det kommer an på hvor omfattende en kvalitetskontrol man ønsker. Der ligger jo også en del konkurrencefølsomhed i en sådan type rapporter, så jeg vil sige, at så længe der ikke er noget der peger på at der skulle være et stort behov for en sådan type rapporter, så er bevidstheden om at man ved at man bliver kontrolleret er tilstrækkelig. Jeg er heller ikke bekendt med at der fra nogle kanter skulle være et pres på at man kan gå ind og se specifikke oplysninger. Jeg vil mene at det berører den kontrollerede virksomhed ganske betragteligt, hvis man skulle kunne gå ind og se specifikke oplysninger.

Men hvis man ser på den samfundsudvikling der er tror du så at offentligheden ønsker og muligvis også forventer at redegørelserne indeholder specifikke oplysninger? Nu har i nævnt at der ikke er nogen der har kendskab til tilsynets arbejde og så tænker jeg at man ikke kan sige at man vil kunne gå længere ned og se det materiale der ligger.

- d. Hvorfor indeholder Revisortilsynets årlige redegørelse ikke specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England?
Jeg kender ikke så meget til kvalitetskontrollen i England, men har dog hørt at de har nogle ganske skrappe regler. I den forbindelse kan man jo godt tale om, hvorvidt der i Danmark er basis for noget sådant, men vi har ikke på nuværende tidspunkt noget lovgivning, der mig bekendt, går i den retning.
- e. Forventer du, at graden af offentliggørelse af resultaterne af de udførte kvalitetskontroller vil øges indenfor en årrække?
Man kan selvfølgelig sige at når der først er indført sådanne kontrolsystemer, så bliver de ikke afskaffet igen og det mener jeg bestemt heller ikke at det skal. Jeg synes der skal være en konkret begrundelse for, hvorfor man vil udvide kontrollen. Der skal være en finansiering af den her kontrol og så opstår der jo det spørgsmål om, hvorvidt man skyder gråspurve med kanoner, såfremt man indfører et system som i England. Hvis man observerer graverende fejl er det jo selvfølgelig et argument for at øge kontrollen, men

hvis der ikke er et sådan behov, hvad er så meningen med at indføre et sådant kontrolsystem. Der skal være en mening med de ting man foretager sig og jeg har ikke på nuværende tidspunkt hørt det skulle være utilstrækkeligt, det arbejde, som lovgivningsmæssigt er pålagt Revisortilsynet at udføre.

- f. Forventer du, at vi i Danmark kommer til at se samme gennemsigtighed, med hensyn til kvalitetskontrol af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England? *Jeg vil ikke sige at jeg ikke kan forestille mig at det går den vej, men jeg vil sige at det bestem kræver nogle overvejelser, da det er virksomhedsfølsomme oplysninger der i givet fald vil blive offentliggjort. Men det er da klart, at hvis man kan argumentere for at systemet i England virker og kan fungere, så er det jo selvfølgelig altså svære at argumentere for at det ikke kan fungere i Danmark. Jeg har ikke nogle stærke holdninger til, hvorvidt det skal gå den ene eller anden vej, men som i sagde før, så er trenden jo, at der bliver mere og mere gennemsigtighed. Derfor vil jeg bestemt ikke afvise at det vil komme, men på nuværende tidspunkt ser jeg ikke det helt store behov for det.*
- g. Europakommissionen har foreslået at kvalitetskontrollen skal foretages af ikke-udøvende-revisorer.
- *Hvad er din holdning til dette forslag?*
Bliver man bedre til at kontrollere revisionsfirmaer, hvis man er ansat i Erhvervsstyrelsen frem for i en revisionsvirksomhed? Det er jeg ikke helt sikker på. Bliver man ikke bedre til at kontrollere, hvis man selv er ude i det pulveriserende erhvervsliv? Det vil jeg sådan set mene. Jeg vil mene at det sagtens kan fungere, at kontrollen foretages af udøvende revisorer, da deres arbejde bliver gennemgået af folk der ikke farvede af at man selv er i branchen som sådan. Jeg synes det er vigtigt, at man har nogle kontrollanter, som har fingeren på pulsen og som har kendskab til erhvervet.
 - *Synes du, at det er for vidtgående?*
DI ikke har problemer med det eksisterende system, hvor det er revisorer fra andre revisorfirmaer, der kontrollerer og ikke offentligt ansatte kontrollanter. Hvis der kommer et system med offentligt ansatte kontrollanter, er det OK, hvis de pågældende har tilstrækkelig faglig kompetence.
- h. Ser du det som en mulighed, at rapporten for kvalitetskontrollen af § 21, stk. 3-virksomheder udarbejdet af Revisortilsynets kvalitetskontrollanter vil kunne offentliggøres, som den er i dag, såfremt gennemsigtigheden ønskes øget? *Det vil jeg mene er for virksomhedsfølsomt. Der kan være nogle ting, som man i en afgørelse ikke vurderer er så graverende igen, at man udelader det fra selve afgørelsen, men det vil jo fremgå af det skema, som kvalitetskontrollanten udfylder. Afgørelsen skal give et samlet billede af virksomheden. Det kræver nogle nøje overvejelser, hvis man vil offentliggøre mere. Man bør vurdere hvordan det vil stille virksomhederne konkurrencemæssigt. Det vil jo alt andet lige skade en revisionsvirksomhed, såfremt det vil blive offentliggjort at der er fundet fejl under en kvalitetskontrol. Man kan jo så sige, at hvis der under en kvalitetskontrol findes mange fejl hos en enkelt revisionsvirksomhed,*

er det så ikke fuldt berettiget at de bliver hængt ud? Her vil jeg sige, at der skal være en mulighed for at enkelte virksomhed kan rette ind.

- i. Tror du at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl?
Det er nok lidt svært, hvis man ikke kender til arbejdet overhovedet. Det vil jeg da have mine tvivl om.

4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

- a. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?
Hvis man har 100% gennemsigtighed, således at man kan sætte sig ind i alt, vil jeg sige, at det vil ændre offentlighedens tillid. Spørgsmålet er, hvor mange der vil have tiden til at sætte sig ind i det. Hvis man udsender for meget information ud i offentligheden drukner det muligvis lidt. Det vil nok være svært at vurdere, hvilken information der er væsentlig.

5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.

6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

- a. Kontrollen øges, men hvem skal betale regningen? Det skal være rentabelt at køre en revisionsvirksomhed.
Her vil det jo være naturligt, at omkostningerne lægges hos revisionsvirksomhederne, men de har jo kun et sted at sende regningen hen og det er jo til vores medlemmer og altså deres kunder. De vil jo blive væsentlig dyre at have en revisor, hvis man øger kontrollen. Så det er jo helt klart også et parameter man bliver nødt til at have med i overvejelserne om, hvorvidt kontrollen og gennemsigtigheden skal øges.
- b. Ser du at honoraret vil stige eller vil omkostninger pålægges staten, da markedet er i krise?
Det vil jo så være os alle sammen. Skal vi alle sammen være med til at betale for den øgede kontrol?
- c. Hvem skal betale, når kunderne ikke vil betale for øget kontrol?
Det er vel noget der skal holdes inde for branchen. Som kunde er vi jo selvfølgelig interesseret i at holde omkostningerne nede på et fornuftigt niveau, så det er jo også vigtigt, set med vores øjne, at man finder den rette balance mellem, hvilket behov der er og hvad omkostningerne vil blive.

Undertegnede godkender hermed indholdet af ovenstående referat.

Lene Nielsen

Bilag 10 - Referat af interview m. Claus Guldborg Nyvold

Referat af interview m. Claus Guldborg Nyvold

Indledende spørgsmål

1. Hvad er din baggrund for dit medlemskab af Revisortilsynet?

Jeg er registreret revisor og så har jeg deltaget i det gamle FR's politiske arbejde gennem diverse udvalg. Jeg har været fuldgældigt medlem af revisortilsynet siden 2008.

2. Hvordan er du involveret i det daglige arbejde i Revisortilsynet?

Vi har typisk ca. 10 møder om året, hvor sekretariatet har forberedt de sager, der muligvis skal ende ud med en sanktion. På møderne gennemgår vi så sagerne med sekretariatet, hvorefter vi snakker os frem til, hvorvidt den pågældende sag skal indstilles for Revisornævnet.

3. Hvordan har udviklingen været de sidste par år i Revisortilsynet?

Jeg har ikke været med i så mange år, men det der er sket er, at fokus har rykket sig fra at være på, hvorvidt kvalitetssikringssystemerne var tilstede og anvendt, til nu at være mere på kontrol af enkeltsager. Mange har nu fået systemerne i orden, hvorfor vi kan koncentrere os mere om de enkelte sager og herigennem undersøge, hvorvidt systemet virker.

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

- a. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?

Nej, jeg tror faktisk ikke, at ret mange er bekendt med Revisortilsynet. På den måde i har defineret offentligheden på, vil en del af dem have baggrund i revisionsbranchen, hvorfor de alt andet lige må have stiftet bekendtskab med Revisortilsynet. Langt de fleste har dog ikke noget forhold til tilsynet. Der er selv mange revisorer der blander Revisortilsynet og Revisornævnet sammen og det er jo endnu mere udbredt hvis vi tager hele jeres definition af offentligheden med.

- b. Gør Revisortilsynet en indsats for at øge kendskabet til tilsynets eksistens?

Det tror jeg ikke. Det er ikke det der er min erfaring med det. Jeg tror ikke at man fra Revisortilsynet eller formandens side føler at man har en pligt til at informere offentligheden og gå ud med pressemeddelelser om, hvordan det går.

2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?
Alene det at de ikke kender til vores eksistens gør vel også at de har svært ved at gennemskue hvad vi laver. Jeg kan ikke forestille mig at de har indblik i det.

3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?
Det tror jeg ikke i stor stil. Det kan godt være, at folk hører noget gennem medierne, men jeg tror ikke kendskabet er dybere end de referater der typisk kommer i aviserne. Jeg tror ikke i kan finde mange, indenfor Jeres definition af offentligheden, der har læst vores redegørelser.
- b. Udgives Revisortilsynets årlige redegørelse andre steder end på tilsynets hjemmeside?
Jeg tror bare at de bliver lagt på vores hjemmeside og så selvfølgelig formidlet til foreningen, som så formidler videre til sine medlemmer.
- c. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?
Det ved jeg faktisk ikke. Det kan godt være, at den umiddelbare reaktion vil være at selvfølgelig skal der da oplyses specifikke oplysninger, men hvis man tænker lidt mere over det tror jeg, at de fleste vil synes, at man så går meget tæt på den enkelte revisionsvirksomhed og nok også for tæt. Det er måske heller ikke rimeligt, at de skal lægge kortene på bordet overfor fejl, som alle laver. Når man laver noget, kan man ikke undgå at komme til at lave fejl.
- d. Forventer du, at graden af offentliggørelse af resultaterne af de udførte kvalitetskontroller vil øges indenfor en årrække?

Det er entydigt at det går den vej, men hvor vi ender henne ved vi jo ikke. Det er helt sikkert at der med tiden kommer en øget gennemsigtighed og det starter nok med §21, stk. 3-kunderne. Derefter drejer det sig jo kun om tid for, hvornår den øgede gennemsigtighed gælder alle kunder.

- e. Europakommissionen har foreslået at kvalitetskontrollen skal foretages af ikke-udøvende-revisorer.

- i. Hvad er din holdning til dette forslag?

Jeg er meget tryk ved den kontrol, der foretages i dag og jeg tror ikke at den vil blive væsentlig bedre ved at det er ikke-udøvende-revisorer der foretager den. Jeg tror vi vil komme ud i endnu flere formaliteter. Kontrollen vil ikke blive bedre af at vi ender med en tjekliste-kontrol udført af folk, der aldrig selv har siddet på den anden side af bordet og revideret. Når det så er sagt tror jeg, at det bliver en udfordring at finde nogle folk, som ikke er udøvende revisorer, men som samtidig har fagligheden i orden og er fuldt kvalificeret. Der kommer nok en regel om at man ikke må have været beskæftiget i revisionsbranchen i to år og samtidig skal man have fulgt så godt med i de to år, at man kan gå ud til revisionsvirksomhederne og vurdere deres revisioner. Selvfølgelig kan der da findes nogle, men det bliver da en udfordring.

- f. Ser du det som en mulighed, at rapporten for kvalitetskontrollen af § 21, stk. 3-virksomheder udarbejdet af Revisortilsynets kvalitetskontrollanter vil kunne offentliggøres, som den er i dag, såfremt gennemsigtigheden ønskes øget?

Med de forbehold, at der også er mange små virksomheder, som er nævnt og muligvis vil sløre billedet af, hvordan tingene ser ud, så mener jeg at man godt kan offentliggøre det på den måde det er beskrevet på. Det er jo ikke sådan at personer bliver nævnt med navns nævne, men der bliver hevet nogle ting frem i rapporten, som er meget lidt relevante i forhold til offentlighedens vurdering af, hvordan man reviderer. Hvis man tager hensyn til at der også er små virksomheder, vil jeg mene at rapporterne godt kan offentliggøres i den form de har i dag. Der vil jo selvfølgelig være nogle journalister, der synes det er sjovt at dykke ned i nogle enkelte af dem, men sådan vil det altid være.

- g. Tror du at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl?

Det er jeg helt sikker på at de ikke vil. Alene den holdning de har til, hvad vores påtegning betyder viser dette. Der er jo stor forskel på betydningen af, hvornår et regnskab er rigtigt og hvornår det er uden væsentlige fejl. Det vil kræve en hel del efteruddannelse af hele offentligheden før de vil forstå væsentligheden af de enkelte fejl. Det vi helt klart skabe en masse mistillid til vores arbejde på en forkert baggrund.

4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

- a. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?

Ja, fordi man vil altid kunne finde en fejl – Man skal bare dykke dybt nok ned, hvilket Revisortilsynets rapporter viser. Et eller andet sted vil der bare komme et krav om yderligere kontrol når man får vist de her fejl, som er i systemet. Øget kontrol er jo den almindelige reaktion både fra offentligheden, pressen og politikerne. Jeg tror dog stadig at det er på en forkert baggrund, at hvis man opdager en fejl, så må man bare lægge noget mere over på revisor og så må han finde på noget indtil offentligheden og politikerne kan finde sig tilfredse. Der kommer bare yderligere krav hele tiden og der tror jeg altså ikke at en offentliggørelse af en sådan rapport vil hjælpe på noget. Tværtimod.

5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.

6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

- a. Kontrollen øges, men hvem skal betale regningen? Det skal være rentabelt at køre en revisionsvirksomhed.

Der er kun brugerne til at betale. Vi får ikke staten til at betale. Det bliver i første omgang revisionsvirksomheden der betaler og så er spørgsmålet så om de kan vælte regningen over på deres kunder. Nogle virksomheder er begyndt at lave en ekstralinje på regningen, hvor der står "bidrag til offentlig kvalitetskontrol", som så er en eller anden procent af regningen størrelse. Det kunne være en måde at synliggøre det på, fordi regningen må jo ikke være større end den nu er ifølge Revisorloven. Vi overvejer at gøre det, da det måske kan synliggøre lidt, at vi faktisk har et kæmpe apparat i gang hele tiden.

Undertegnede godkender hermed indholdet af ovenstående referat.

Århus 9/7-12

Claus Guldberg Nyvold

Bilag 11 - Referat af interview m. Peter Gath

Referat af interview m. Peter Gath

0. Indledende spørgsmål

1. Tror du offentligheden har tillid til revisor?

Ja, jeg tror at der generelt er en rimelig anerkendelse og tillid til revisorerne. Der er områder, hvor det skal styrkes, men jeg synes ikke vi sidder tilbage med områder, hvor det er mistillidsagtigt. Jeg synes dem man arbejder sammen med og dem man taler med på et vist oplyst niveau, giver udtryk for pænt høj tillid til revisor. Mistilliden er ofte medieskabt og baseret på enkelte sager. Dem der arbejder med revisorer og branchen generelt giver udtryk for høj grad af tillid. I FSR-regi har vi inviteret folk fra den politiske verden ind og heller ikke disse giver udtryk for mistillid til revisor.

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

1. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?

Med et tilsyn i sig selv, ja, det tror jeg. Det forhold at vi er underlagt et offentligt tilsyn, det tror jeg mange ved.

2. 62% af respondenterne er ikke bekendt med Revisortilsynets eksistens.

Det overrasker mig lidt, fordi Revisortilsynet jo en gang om året udsender en rapport. Ikke fordi jeg forventer, at netop den rapport bliver læst så mange steder, men den har trods alt givet anledning til en del debat og jeg har nok haft et billede af at den del havde sat sig lidt mere. Det overrasker mig at der ikke er flere der vidste det.

2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

1. Tror du offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?

Det tror jeg ikke der er ret mange der har. Det hænger også noget sammen med at revision for mange er lidt en black box. Hvis ikke de forstår hvad revisorer laver, er det i virkeligheden nok også lidt svært at vide hvad dem der holder tilsyn med os laver.

2. Er det et problem at offentligheden ikke har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?

Jamen, jeg synes da at det kunne være rarere, hvis det kunne være med til at højne tilliden til revisorbranchen. Så ja, det synes jeg da er ærgerligt, for der bliver brugt mange kræfter på det.

3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

1. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?

Nej, men jeg tror trods alt at der er en del der læser den presseomtale der er om det. Man kan så som revisor glæde sig over at det ikke bider sig hårdere fast, da redegørelsen sidste år i alt beskedenhed ikke var særlig behagelig.

2. 92% af respondenterne er ikke bekendt med Revisortilsynets årlige redegørelser. Er dette et problem?

Rapporten fortæller kun noget om branchen som helhed og ikke den enkelte revisor. Men nej, der er intet problem i det. Jeg har det sådan, at vi ikke kan løbe fra tingene, så jeg vil egentlig hellere have at det er kendt, men at der så er en nuanceret debat.

3. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?
Jeg tror ikke de har en forventning om at rapporten indeholder specifikke oplysninger. Jeg tror mere, at de kunne have en forventning om, at resultatet af kontrollen af deres egen revisionsvirksomhed er offentlig tilgængelig.
4. Tror du offentligheden ønsker at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af netop deres revisor?
*Ja, det tror jeg.
Er I klar over det der skete i sidste uge i FSR-regi? Nu sidder jeg jo i FSR's bestyrelse og der har vi forslået, som en del af FSR's vedtægter, at man skulle offentliggøre resultatet af den her gennemgang. Den enkelte revisionsvirksomhed skal offentliggøre, hvad resultatet var. Vi havde neddrolet det lidt, således at man kun skal offentliggøre, hvis man har fået en sanktion. Ikke som person, men som firma. Det var bestyrelsens forsøg på at starte en udvikling og det var vi i første omgang nødt til at trække på generalforsamlingen, fordi der var en masse revisionsvirksomheder der sendte underskriftindsamlinger. Vi mener som branche, at som udviklingen er vil kunderne forvente at man kan gå ind og se om ens revisor har fået det røde kort. Det er troværdigt for branchen, at man selv arbejder mod øget gennemsigtighed.*
5. Synes du det ville være hensigtsmæssigt at offentliggøre det fulde resultat af Revisortilsynets kvalitetskontrol af hver enkelt revisionsvirksomhed?
Jeg synes at man skal bevæge sig i retning af det, som man kender fra England, hvor man jo specielt for public interest-virksomheder får udarbejdet en hel rapport, hvor der både omhandles godt og skidt, men hvor det til gengæld er nuanceret. Det tror jeg er vejen frem og det tror jeg bare vi skal vende os til. Til gengæld kan jeg ikke lide sådan som det er i dag, hvor det er erklæring med sikkerhed, hvor der kan udtages to ubetydelige sager og så skal der nærmest tages forbehold for det hele. Det tror jeg er forkert og jeg tror i virkeligheden slet ikke, at det er egnet til sådan en erklæring med sikkerhed.
6. Hvad forventer du, at en offentliggørelse af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol vil betyde for revisor?
Jeg tror det vil styrke, forstået på den måde, at det vil være med til at fremme kvaliteten og jeg tror det vil være med til at man året efter får forbedret de ting der omtales det pågældende år. Det forudsætter, at dem der gennemfører kontrollen går efter ting der er saglige og relevante. Ikke detaljeorienteret tjekliste-rytteri, men at der er realiteter i det.
7. Tror du at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl?
Der vil være nogen i offentligheden der skærer alle fejl over en kam, men det er sandsynligvis ikke dem der bestemmer, hvad der skal ske og hvad der ikke skal ske. Men det kan være med til at fremme revisionsbranchen, som en continuant improvement-branch. Der vil altid være ting, der kan gøres bedre.

8. I hvilken grad vil en påtale overfor en enkelt revisor påvirke revisionsvirksomheden?
Jeg tror, i et firma som vores, at det mere vil gå ud over firmaet end det vil gå ud over personen. Selvfølgelig er vi nærtagne og ærekære alle sammen, men ude i offentligheden tror jeg det vil ramme revisionsvirksomheden. Hvis man tager nogle af de sager, som vi selv har været involveret i, er der jo ikke nogen der ved hvem der har skrevet under.

4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

1. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?
*Det kan godt være at tilliden i år ét vil dale en smule, men jeg tror at det over tid vil være med til at bygge tilliden op. Det forudsætter selvfølgelig, at det er kompetente mennesker, der kommer ud og gennemfører kontrollen og at der bliver lavet nogle kvalificerede rapporter, som er nuanceret. Jeg tror, at hvis vi skal have højnet tilliden nytter det ikke noget at gemme os i den her black box, så tror jeg det er bedre at få en offentlig dialog. Tilliden vil måske lide nogle år, men på sigt tror jeg at det er en fordel. Min eneste tvivl er, hvilke mennesker, der skal udføre kontrollen.
Derudover tror jeg det er vigtigt, at der ikke kommer fokus på enkelt virksomheder, da det der kommer ud vil være gældende for alle de store revisionsvirksomheder. Det skal være en mere bred diskussion af branchen som helhed. Det er i den forbindelse vigtigt at alle rapporter udgives samtidig, således at ingen bliver hængt ud alene. Det skal ikke være sådan at det pludseligt er ét firma der bliver prygelknabe, for det kan være farligt. Det kan nemlig skabe medieomtale, som vil resultere i en hetz mod det enkelte firma. Omkring offentliggørelse tror jeg det er den helt rigtige vej at gå, men man skal nok tage nogle små skridt ad gangen, således at offentligheden og pressen vendes til det. Men jeg tror ikke vi kan sidde og holde inde med den viden – Det er samfundsudviklingen.*

5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.

1. Vil pres på tilliden til revisor og dermed øget kvalitetskontrol fra Revisortilsynets side forbedre kvaliteten af revisors arbejde?
Det tror jeg. Det vil udmønte sig i nogle øgede omkostninger. Nu postulerer jeg, men for mig at se er der nogle i branchen, der kører på chancen. De lever ikke op til reglerne og vil ikke overleve en kvalitetskontrol. Det gør de alene for at holde indtjeningen oppe. Det er ikke fordi, der er noget galt med revisionen – Det er dokumentationen, der er mangelfuld, fordi de kører på et lavt niveau. De priser man ser giver ingen mening.

6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

1. Tror du offentligheden er villige til at betale et større honorar for at kontrollen af revisor øges?
Det tror jeg. Det vil muligvis også føre til øget produktudvikling og dermed højere kvalitet.
2. Tror du at offentligheden er villig til at betale et større honorar for at få en revisor med færre anmærkninger?

Ja, det tror jeg, da det på en eller anden måde også vil føre noget kvalitet til kunden. Hele markedsmekanismen vil gøre at revisor er nødt til at tage en højere pris for nogle ydelser. Jeg forventer at kunderne vil komme til at betale for nogle flere timer.

7. Afsluttende spørgsmål

1. Vil KPMG fortælle kunden at deres virksomhed er udtaget til kontrol og efterfølgende fortælle dem resultatet?

Jeg tror ikke vi vil offentliggøre det overfor den konkrete kunde, det vil vi ikke. Men vi har ikke noget imod, at nu har man udvalgt 15 børsnoterede selskaber, lidt ligesom i England. At den konkrete kunde skal involveres, det har jeg svært ved at se. Jeg mener at det skal være sådan, at hvis man kommer frem til at den påtegning man har afgivet er forkert kan man komme i en situation, hvor en offentlig myndighed også kan have et eller andet at sige. Jeg har dog svært ved at se, hvorfor den enkelte kunde skal involveres. Offentligheden må gerne vide at der er udtaget 20 sager og at der i 2 af dem er fejl, som dog ikke ændrer på, hvorvidt påtegningen er korrekt eller ej.

Undertegnede godkender hermed indholdet af ovenstående referat.

Peter Gath

Bilag 12 - Referat af interview m. Per Ejning Olsen

Referat af interview m. Per Ejning Olsen

Indledende kommentar

Efter de eksisterende retningslinjer skal den, der udfører kvalitetskontrollen for revisortilsynet, afgive en erklæring efter afslutning af en kontrol. For de store virksomheder skal der også afgives en rapport med anbefalinger.

Erklæringen gives efter revisorlovens regler, så det er kun godkendte revisorer, der kan udføre kontrollen. Systemet med en erklæring giver efter min mening store udfordringer, fordi erklæringen enten er med eller uden forbehold - altså enten sort eller hvid. Retningslinjerne siger, at hvis man i en stikprøve på f.eks. 50 engagementer i et af engagementerne finder en fejl, der er væsentlig for det specifikke engagement, men ikke væsentlig i forhold til den kontrollerede virksomhed som helhed, skal man tage forbehold i erklæringen. Det gør, at påtegningen er en alt for unuanceret måde at kommunikere på. En påtegning med forbehold kan skabe flere problemer end den løser.

Derimod er rapporten for de store virksomheder et godt instrument til kommunikation, fordi man kan forklare tingene bedre, og det indgår, at den kontrollerede virksomhed skal give kommentarer til rapportens anbefalinger. Jeg vil nok på nuværende tidspunkt hælde mest til, at rapporterne ikke skal offentliggøres, som det er tilfælde i f.eks. England. I hvert fald skal man først finde en form, så alle rapporter udarbejdes efter samme detaljeringsgrad. Jeg vil vurdere, at rapporten kan offentliggøres, såfremt man kan finde det rigtige niveau, hvor fokus lægges på forhold, der skal forbedres i revisionsvirksomheden som helhed og ikke på at udstille enkeltpersoner.

Som det er nu kan man ikke umiddelbart offentliggøre rapporten, når kontrollanten er afsluttet den, fordi den skal først gennemgås og konklusionen skal godkendes af Revisortilsynet. Før dette har fundet sted anser Revisortilsynet ikke kvalitetskontrollen som afsluttet. Dette kan tage lang tid, så de er risiko for, at rapporten ikke er aktuel, når de vil være klar til en eventuel offentliggørelse.

0 Indledende spørgsmål

1. Tror du offentligheden har tillid til revisor?

Svaret er bestemt ja. I min dagligdag oplever jeg, at der er stor tillid til revisor. Mine kunder udtrykker generelt stor tillid til det vi siger og det vi gør. Jeg oplever, at de efterspørger vores erklæringer på regnskaber og i andre sammenhænge, fordi det giver tillid for brugerne. Kunderne kan afprøve grænser, men har stor respekt og tillid til vores konklusioner og vurderinger.

1 Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

1. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?

Jeg tror, at offentligheden, som I har defineret den, er klar over, at der findes et revisortilsyn. Det er næste også logisk og forventeligt, at der i dag er et tilsyn med branchen på samme måde, som der er i mange andre brancher.

2. 62% af respondenterne er ikke bekendt med Revisortilsynets eksistens.
Det overrasker mig meget! I de senere år har der været rimelig høj eksponering på Revisortilsynets årlige rapport, og deres eksistens er vel også noget, som man må forvente
3. Er dette et problem?
Nej, jeg synes ikke, at det er et problem. Efter min mening er det ikke vigtigt, at offentligheden har kendskab til Revisortilsynet og deres arbejde. Generelt tror jeg ikke at den tillid man har til revisor vil øges ved, at man ved, at der er en uafhængig kontrol af branchen. Branchen har generelt tillid bl.a. pga. viden og uafhængighed.

2 Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

1. Tror du offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?
Nej. Selv om Revisortilsynet har haft eksponering på navnlig deres seneste årlige rapport, tror jeg ikke at offentligheden har indblik i detaljerne. Jeg tror ikke, at de har noget som helst indblik hverken i omfanget eller i detaljering af den kvalitetskontrol, der foretages.

3 Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

1. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?
Det vil jeg nok svare nej til. De har måske lagt mærke til og husker, at der var kritik i den seneste årsrapport fra Revisortilsynet, men de vil nok ikke huske omfanget eller den nærmere baggrund herfor.
2. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?
Jeg vil tro, at folk generelt forventer, at en sådan rapport ville indeholde specifikke oplysninger. Vi lever jo i et samfund med stor åbenhed og gennemsigtighed, og hvor folk efterhånden forventer, at få alle detaljer via medierne.
3. Tror du offentligheden ønsker at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af netop deres revisor?
Ja, selvfølgelig. Det vil de fleste da altid være interesseret i - uanset om man kan bruge det til noget eller ej.
4. Synes du det ville være hensigtsmæssigt at offentliggøre det fulde resultat af Revisortilsynets kvalitetskontrol af hver enkelt revisionsvirksomhed?
Med det nuværende system med erklæring og supplerende rapport mener jeg ikke, at det er hensigtsmæssigt. Men hvis der kan skabes et form for kommunikationen, der er mere nuanceret, og hvor der er fokus på revisionsvirksomheden og ikke enkeltpersoner, vil jeg svare ja.

Skabelonen for den rapport, der i dag udarbejdes efter kontrol hos revisionsvirksomheder, der har de såkaldte § 21, stk. 3-virksomheder, kan være et godt udgangspunkt. Dog skal kommentering af enkelt engagementer efter min mening ikke indgå. Fokus skal lægges generelle anbefalinger, og det skal have mere karakter af et

"management letter". Og det er vigtigt, at rapporten har sammen niveau og tone for alle virksomheder.

En sådan rapport vil tage dramatikken ud af mange ting og kunne derfor være hensigtsmæssig at offentliggøre. Så får offentligheden en nuanceret indsigt i, hvad det er, at vi arbejder med.

Offentligheden kunne også få indsigt i, hvor mange ressourcer, som lægges i kvalitetssikring i de store revisionsvirksomheder. Jeg er sikker på, at de ville blive meget overrasket over det store omfang.

Men det er afgørende at rapporten er afbalanceret er formuleres meget præcist, hvilket stiller et stort krav til kontrollanternes formuleringsevner. Ellers vil tingene blive misforstået. Rapporterne skal i givet fald offentliggøres hurtigst muligt, således at den er aktuel. Og det må ikke gøres til et konkurrenceparameter.

Man kunne måske forestille sig en model, hvor person fra Revisortilsynet deltager i kontrollen sammen med kontrollanten (som er revisor). Denne person kan være med til at skabe ensartethed i rapporterne. Det vil nok også vises sig, at når der er udgivet en 5-6 rapporter, er nyhedens interesse ophørt, og den kontrollerede virksomhed kan fokusere på det reelle indhold og på at blive bedre.

5. Hvad forventer du, at en offentliggørelse af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol vil betyde for revisor?
I starten vil offentligheden have stor fokus på det og nok også overdrive en smule. Så jeg tror at det i starten vil have en vis negativ effekt. Det kan derfor overvejes, om de første rapporter skal udgives samtidig for de f.eks. 5-10 største revisionsvirksomheder. Det kan godt være, at man skal gøre det første gang. Eller man kunne vælge, at de største revisionsvirksomheder offentliggøre deres seneste kontrolrapporter, eksempelvis fra 2009, 2010 og 2011. Så har man det hele ude på en gang og så kan journalisterne se på det samlet. Men Revisortilsynet bliver nok nødt til at planlægge det og arbejde hen mod en offentliggørelse f.eks. 2-3 år fra nu. Så kan man forberede sig og undgå misforståelser på forkert grundlag. Efter et par år vil det ikke have betydning længere.
6. Tror du at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl?
Jeg tror ikke at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl. Uanset om de forstår det eller ej, tror jeg ikke, at det vil kunne bruge informationen. Og slet ikke hvis der blot er tale om enkeltstående fejl hos enkeltpersoner i modsætning til generelle forhold. Om de forstår det vil også afhænge af den måde, det bliver fremstillet på. Er der tale om forbedringspunkter eller deciderede fejl.
7. I hvilken grad vil en påtale overfor en enkelt revisor påvirke revisionsvirksomheden?
Det kan have stor betydning og jeg synes, at vil være meget uhensigtsmæssigt at udstille enkeltpersoner. I en stort revisionsvirksomhed handler det om helheden og ikke den enkelte person. Den enkelte virksomhed skal have et system, som minimerer fejlene på tværs af virksomheden. Fejl hos enkeltpersoner skyldes som oftest tilfældigheder i den konkrete sag.

4 Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

1. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?
Jeg tror ikke det vil påvirke tilliden. Hvis rapporten er nuanceret vil folk vil kunne se at det normalt er uddramatisk. I sidste ende vil det jo afhæng af hvad kritikpunkterne.

5 Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.

1. Vil pres på tilliden til revisor og dermed øget kvalitetskontrol fra Revisortilsynets side forbedre kvaliteten af revisors arbejde?
Generelt mener jeg ikke, at pres på tilliden og øget kontrol fra Revisortilsynet vil føre til forbedret kvalitets af revisors arbejdet i de store virksomheder. Jeg kan frygte, at øget kontrol vil indebære, at revisionsvirksomhederne skal anvende flere ressourcer på at opfylde flere formalia, så enten at prisen må stige eller den tid, der anvendes at reel revision reduceres. Vi ser denne tendens navnlig i USA, hvor det er mit indtryk, at den ofte hysteriske kontrol ikke øger kvaliteten af den reelle revision, men øge prisen med fokus på formalia og dokumentation.
2. Vil eventuelle større krav til revisor resultere i et højere honorar?
Ja, det vil føre til øget omkostninger og dermed højere honorar. Prisen og det tidsforbrug der er nødvendigt vil blive øget.

6 Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

1. Tror du offentligheden er villige til at betale et større honorar for at kontrollen af revisor øges?
Nej, det tror jeg bestemt ikke. Der er i forvejen et meget stort pres på at sænke priserne, så jeg tror ikke, at virksomhederne ønsker, at kravene øges. De er ofte uforstående, når vi præsenterer nye krav og standarder omkring revision. Jeg mener også, at vi er der, hvor vi skal være i forhold til tillid, så generelt tror jeg ikke, at virksomhederne vil efterspørge mere kontrol.
2. Tror du at offentligheden er villig til at betale et større honorar for at få en revisor med færre anmærkninger?
Jeg tror generelt set, at større f.eks. børsnoterede virksomheder er villige til at betale et større honorar for at få en revisionsvirksomhed med større tillid. Svarer vil vel afhænge af karakteren af anmærkninger. Hvis anmærkningerne er graverende vil de store virksomheder gerne betale mere for en revision med færre anmærkninger, men jeg er ikke sikker på at det samme gælder for mindre virksomheder, hvor den personlige relation mellem virksomheden og kunden er vigtig.
3. Kun 16% af offentligheden er villig til at betale et større honorar for at få en revisor med færre anmærkninger.

Spørgsmålet er jo, hvilke anmærkninger der er tale om. Der er også forskel på om der er tale om en offentlig virksomhed, en stor virksomhed eller en lille virksomhed.

7. Afsluttende spørgsmål

1. Vil KPMG fortælle kunden at deres virksomhed er udtaget til kontrol og efterfølgende fortælle dem resultatet?

Vi vil selvfølgelig gerne fortælle, at vi er udtaget til kontrol. Hvis rapporten ikke er offentlig tilgængelig ser jeg ikke nogen grund til at fortælle om det konkrete indhold, men jeg vil helt sikker mene, at KPMG gerne vil fortælle kunderne, at kontrollen resulterede i flere anbefalinger.

Vedrørende enkeltsager mener jeg ikke at KPMG skal redegøre for resultatet. Det er typisk resultatet af en tilfældighed, så det vil ikke give den specifikke kunde brugbare informationer.

Indholdet af ovenstående referat er godkendt af Per Ejning Olsen pr. mail den 17. juni 2012.

Bilag 13 – Referat af interview m. Per Gunslev

Referat af interview m. Per Gunslev

0. Indledende spørgsmål

- a. Tror du offentligheden har tillid til at deres virksomheds revisor varetager deres interesser og i al væsentlighed lever op til reglerne om god skik?
Ja, det er min opfattelse med den definition af offentligheden, som i har her. Hvor i mod, hvis man tager journalister og politikere, i hvert fald hvis man skal tro pressen, så har de ikke særlig stor tiltro til revisionsbranchen.
- b. Ja! 95% har tillid til revisors virke.
Det er heller mit indtryk når vi snakker med vores kunder. Det er enkelte situationer og noget der blæses op i pressen. Plus den politiske debat, som er kendetegnet ved at nogen har begået en fejl og nogle må derfor have ansvaret.

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

- a. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?
Nej, jeg tror mit generelle svar er nej. Hvis man spørger dem, vil de nok svare at revisor bliver kontrolleret, men det er ikke noget de tænker over. Forhåbentlig fordi de ikke synes at det er nødvendigt at revisor bliver kontrolleret.
- b. 62% af respondenterne er ikke bekendt med Revisortilsynets eksistens.
Det tager jeg kun som et godt tegn. De føler de får det de skal have uagtet at vi ikke måtte være underlagt kontrol.
- c. Så det synes du er positivt?
Ja, det gør jeg da. Det skaber jo tillid til os.

2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?
Der må jeg sige nej, som følge af mit svar på det foregående spørgsmål. Hvis de ikke kender Revisortilsynet, så...
- b. Er det et problem at offentligheden ikke har indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol?
Det var problematisk, hvis de fæstede stor lid til kontrolsystemet og hvis de brugte det i relation til, hvorvidt de havde tillid til deres revisor. Men hvis de generelt har stor tillid til revisorbranchen, så føler jeg det er relativt underordnet om de ved hvad Revisortilsynet måtte lave eller ikke måtte lave. Dermed ikke sagt at tilsynet ikke kan have sin berettigelse og har sin berettigelse.

3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?

Nej, nu kendte de jo dårligt til Revisortilsynet. Så skulle det kun være, såfremt de blev nævnt i pressen.

- b. 92% af respondenterne er ikke bekendt med Revisortilsynets årlige redegørelser. Er dette et problem?
Jeg vil ikke sige at det er et problem, men det kunne da gøre indsigten i kvaliteten af revisors arbejde større, hvis man havde kendskab til hvem der overholder reglerne og hvem der ikke overholder reglerne.
- c. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder? *Der har jeg svaret ja. Vi går jo mod større transparens i samfundet.*
- d. Tror du offentligheden ønsker at blive bekendt med resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol af netop deres revisor?
Hvis de er ligeglade med kontrollen, så er de vel også ligeglade med resultatet af denne.
- e. Synes du det ville være hensigtsmæssigt at offentliggøre det fulde resultat af Revisortilsynets kvalitetskontrol af hver enkelt revisionsvirksomhed?
Jeg har den holdning at jeg synes konklusionerne skal lægges ud, men der kan jo være fortrolige oplysninger. Jeg ville blive lidt bekymret, hvis kunderne bliver hængt ud. Vi arbejder selv med gennemsigtighed og åbenhed.
- f. Hvad forventer du, at en offentliggørelse af resultatet af Revisortilsynets kvalitetskontrol vil betyde for revisor?
Forhåbentlig vil det være positivt. I og med, at hvis man har en positiv konklusion på ens rapport, så vil det have en positiv effekt. En dårlig konklusion, vil selvfølgelig give en negativ indvirkning på virksomheden. Virksomheder, som gerne vil have en god og ordentlig revisor, vil alt andet lige søge der over, hvor konklusionerne er gode, og det burde jo alt andet lige være konkurrencefordel for dem som opnår gode konklusioner.
- g. Tror du at offentligheden vil kunne forstå væsentligheden af de enkelte fejl?
Nej, det tro jeg ikke og det er måske her hvor jeg kunne være lidt bekymret, fordi enkeltsager får ekstremt stor indvirkning på konklusionen. Vi kan have vores system på plads og gøre det rigtig godt, men så er der to sager, hvor der er noget negativt, fordi nogen ikke har fulgt de retningslinjer vi har sat op og så går det jo ud over hele virksomheden. En fejl er en fejl, men konsekvenserne af fejl er forskellige.
- h. I hvilken grad vil en påtale overfor en enkelt revisor påvirke revisionsvirksomheden?
Alt efter karakteren af fejlen kan den jo godt komme til at påvirke hele revisionsvirksomheden. Igen, hvis ikke man har en afbalanceret holdning i konklusionerne kan én fejl jo have indflydelse på konklusionen og dermed få en negativ virkning og gøre at man får et dårligt omdømme bland eksisterende kunder og potentielle kunder, selvom ens system generelt er i orden.

4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

- a. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?
Alt andet lige vil det være positivt, da der er større åbenhed og man får større indsigt i hvad ens revisor går og laver.

5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.

- a. Vil pres på tilliden til revisor og dermed øget kvalitetskontrol fra Revisortilsynets side forbedre kvaliteten af revisors arbejde?
Ja, selvom det ikke burde være tilfældet. Det burde jo være i orden uagtet om man har et tilsyn eller ej.
- b. Vil eventuelle større krav til revisor resultere i et højere honorar?
Det ville jo være fantastisk dejligt, hvis det nu måtte være tilfældet. Det tror jeg dog ikke lige pt. med den konkurrence-situation vi er i, i øjeblikket. Det store fokus der er på omkostninger, ikke kun i Danmark men også i resten af verden, giver ikke anledning til højere honorar. De er jo også selvmodsigende, hvis kunderne ville være villige til at betale et større honorar for noget de allerede synes er i orden.

6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

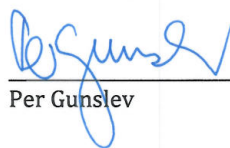
- a. Tror du offentligheden er villige til at betale et større honorar for at kontrollen af revisor øges?
Nej, det tror jeg ikke, hvilket også ville være selvmodsigende, hvis kunderne ville være villige til at betale et større honorar for noget de egentlig allerede synes er i orden.

Vil KPMG fortælle kunden at deres virksomhed er udtaget til kontrol og efterfølgende fortælle dem resultatet?

Det er ikke noget vi har overvejet på nogen som helst måde, at vi vil offentliggøre overfor kunderne, at deres konkrete sag har været gennemgået og jeg ved heller ikke lige hvad formålet med dette skulle være. Andet end, så er deres revisor enten i orden eller ikke i orden i relation til det arbejde der er lavet.

Undertegnede godkender hermed indholdet af ovenstående referat.

19-12

Per Gunslev

Bilag 14 - Referat af interview m. Andreas Rahlf Hauptmann

Referat af interview m. Andreas Rahlf Hauptmann

0. Indledende spørgsmål

- a. Hvad er din baggrund for at besidde stillingen som specialkonsulent hos Erhvervs- og Vækstministeriet?

Jeg har læst statskundskab på Københavns Universitet. Jeg har tidligere været ansat ved Erhvervsministeriet og så for ca. 4 år siden skiftede jeg til Erhvervsstyrelsen. Siden skiftet har jeg hovedsageligt beskæftiget mig med årsregnskaber og revision.

1. Offentligheden er ikke klar over at der eksisterer et Revisortilsyn.

2. Offentligheden har ikke indblik i omfanget af Revisortilsynets kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden er bekendt med Revisortilsynets eksistens?

Offentligheden er et svært ord. Jeg vil dog mene at, hvis man ser på resultaterne af sidste års kontrol, som affødte en del avis skrivelser, så er der et relativt stort kendskab til Revisortilsynets eksistens, herunder at der bliver udført kontrol af revisors arbejde.

Ligeledes, hvis man ser på resultaterne af Revisortilsynets arbejde, så tror jeg at det er svært, at være uenige i, at der er et behov for et kontrolorgan, idet der blev identificeret en ret høje fejlrate i revisorernes arbejde.

- b. Gør I fra politisk side en indsats for at øge kendskabet til Revisortilsynets eksistens?

Vi har ikke lavet nye tiltag, vi offentliggør det der kommer på området. Vi ser ikke Revisortilsynet som et organ der er rettet mod offentligheden. Det har i stedet til formål at øge kvaliteten af revisors arbejde. Selvfølgelig spiller offentligheden en rolle i forhold til at være løftestang, så revisorerne tager det alvorligt og det dermed øger kvaliteten af revisors arbejde.

- c. Er hensigten med et Revisortilsyn at øge offentligheden kendskab til kontrollen med revisors arbejde?

Først og fremmest er hensigten at øge kvaliteten af revisors arbejde, men det kan derigennem også være med til, at øge tilliden til erhvervet, herunder tilliden til regnskaberne i Danmark.

3. Offentligheden har en forventning om at der vil ske offentliggørelse, såfremt der forefindes fejl under en kvalitetskontrol.

- a. Tror du offentligheden har kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser?

De har i hvert fald mulighed for det. Det er svært at sige om offentligheden har et kendskab til redegørelserne, for når vi har drøftet ting i offentligheden så har det primært været i forbindelse med revisorerhvervet det er sket. Eksempelvis i forbindelse med årsmøderne, revisorforeningen osv. Det er klart, at der her er et stort kendskab til Revisortilsynets årlige redegørelser og at de bliver taget alvorligt - men hvis ikke de skulle gøre det, hvem skulle så? Jeg tror derfor at der er et kendskab til redegørelserne, men det er kun for "kendere". Det er meget muligt at der er en bredere kreds, som ikke kender til redegørelserne. Ses det i forhold til bestyrelser og direktioner, som i har undersøgt, tror jo ikke de har det store kendskab, idet de kun interesserer sig for det i en mindre grad. Så længe regnskabet har en blank påtegning og de ikke har haft de store problemer med deres revisor, tror jeg ikke det er det de bruger allermest krudt på.

- b. Tror du offentligheden forventer at Revisortilsynets årlige redegørelse indeholder specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder?

Det kan godt være offentligheden forventer det, men der er i Danmark en tradition for at vi ikke fra offentlig side laver gabestokke, hvor vi hænger virksomheder eller personer ud ved navns nævne. Der skal meget til før at man vælger at gå ned på enkeltsagsniveau, hvad enten det er enkelt personer eller virksomheder. Men derfor kunne offentligheden sagtens have en forventning om at der bliver offentliggjort specifikke oplysninger, for det er jo det de kan bruge til mest. Det vil jo give dem mulighed for at se, hvorvidt deres egen revisor gør sit arbejde ordentligt.

- c. Hvorfor har i fra politisk side valgt at Revisortilsynets årlige redegørelse ikke skal indeholde specifikke oplysninger om kvalitetskontrollen af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England?

Langt hen af vejen tror jeg det er fordi det er sådan man historisk set har reguleret, hvor vi ikke hænger enkelte virksomheder og personer ud til skue i en gabestok. Ser man på de sidste års kvalitetskontroller, så er der en stor del af revisorer og revisionsvirksomheder,

som ryger videre i revisornævnet for grove overtrædelser. Når der kommer en afgørelse i revisornævnet bliver den offentliggjort med navns nævnelse, bødestørrelse osv. Derfor tror jeg egentlig at vi har et system, hvor redegørelserne ikke indeholder navne, idet vi ikke anser det som fair at hænge folk ud, da mange af de fejl der findes i kontrollen er mindre procedure- og formelle fejl, som nemt kan justeres og rettes, og som ikke nødvendigvis betyder noget for den samlede validitet af det arbejde revisor har lavet. Årsregnskabet kan stadig være retvisende selvom det indeholder mindre fejl, mens de grove og mere væsentlige sager er dem som ryger i revisornævnet og offentliggøres derigennem. Det vil alt andet lige også være svært for regnskabsbrugerne at skelne mellem væsentligheden af de forskellige fejl, idet stoffet er forholdsvis kompliceret.

- d. Er der fra politisk side fokus på, at øge gennemsigtigheden, således af offentligheden kan få oplysninger om den udførte kvalitetskontrol af de enkelte revisionsvirksomheder?
Ikke på nuværende tidspunkt. Mig bekendt er der ikke initiativer på vej om at vi skal øge gennemsigtigheden med kvalitetskontrollen. Der kommer til at ske rigtig meget på området, som blandet andet også sigter mod at øge gennemsigtigheden og uafhængigheden, så der vil jo ske store ændringer fremadrettet. Det er dog ikke sådan at vi har særskilte initiativer på vej her hjemme om øget gennemsigtighed af kvalitetskontrol.
- e. Forventer du, at lovgivningen vil blive skærpet, således at vi i Danmark kommer til at se samme gennemsigtighed, med hensyn til kvalitetskontrol af de enkelte revisionsvirksomheder, som i eksempelvis England?
Nej, det tror jeg faktisk ikke. Dog med et lille forbehold, da jeg tror, at vi har at gøre med en branche under en form for pres, forstået sådan at de undersøgelser der er lavet udviser rigtig høje fejlratere. Det er blandet andet Revisortilsynets kvalitetskontrol, som gennemgår revisors arbejde, der har udvist høje fejlratere. Der er således en debat omkring revisors arbejde kvag mængden af fejl, som bliver identificeret. Dette kan medføre et politisk indgreb, derigennem tror jeg sagtens at det er et område, hvor man kan se at der kommer til at ske noget fremadrettet. Hvad det præcis er, synes jeg er svært at spå om.
- f. Europakommissionen har foreslået at kvalitetskontrollen skal foretages af ikke-udøvende-revisorer.

i. Hvad er din holdning til dette forslag?

Det tror jeg helt sikkert kommer eller det ved jeg det gør, hvilket jeg mener, er meget fornuftigt, da det styrker tilliden til tilsynssystemet. Alene det, at der er det her forslag og det er den vej det går, gør at det er rigtig, rigtig svært at stå udenfor. Vælger man at stå udenfor kan man risikere at tilliden til branchen mindskes, herunder er det de virksomheder med interesse for offentligheden som er i fokus. Jeg tror grundlæggende, at det er meget fornuftigt, selvom vi ikke har en indikation af at de revisorer der foretager kvalitetskontrol ikke er uvildige eller på anden vis skaber problemer. Set ud fra de årlige redegørelser med mængden af fejl må det være med til at indikere at de har været uvildige. Drejer det sig om at have en overordnet tillid til det danske system på området, så vil det klart være vigtigere. Der er ingen, som er tjent med at der ikke er fuld tillid til det danske system på området.

De ikke-udøvende kvalitetskontrollanter kan godt være revisorer, pointen er bare at de ikke skal være ansat i en revisionsvirksomhed. De må ikke have et potentielt uafhængigheds problem, såsom at det er en gammel kunde, arbejdsplads eller lignende. De skal i stedet være ansat i det offentlige, hvilket gør at de ikke har nogen uafhængighed i klemme i forbindelse med at de foretager kvalitetskontrollen.

ii. Tror du, at forslaget bliver en realitet i Danmark?

Det bliver helt sikkert en realitet i Danmark, vi har et lovforslag i høring lige nu, som formentlig skal fremsættes til efteråret. Så det kommer.

4. Offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid.

a. Tror du at en offentliggørelse af Revisortilsynets kvalitetsrapporter vil påvirke offentlighedens tillid?

Det er svært at svare på. Jeg synes lidt tillidsspørgsmålet er et større spørgsmål end et spørgsmål som kun hænger sammen med Revisortilsynets kvalitetsrapport. Der er generelt et tillidsproblem for revisorbranchen, som jeg ser det i de her år, særligt givet de mange bankkrak, hvor næsten alle sammen er sket med en blank påtegning. Der er i det hele taget et generelt tillidsproblem, hvilket er baggrunden for at Europa-Kommissionen er i gang med det her forslag, som er relativt vidt gående i forhold til reguleringen af erhvervet. Der

kommer til at ske mange tiltag, da der er et generelt problem med offentlighedens tillid til revisors arbejde.

Om det specifikt vil påvirke tilliden til revisor er jeg en lille smule i tvivl om, for dem som er interesserede kan gå ind og se i Revisornævnets afgørelser ved navns nævnelse, herunder hvilke revisionsvirksomheder og revisorer der får påtaler og bøder. Jeg har lidt svært ved at tro, at en øget offentliggørelse vil få en større effekt. Det er dog muligt at det vil øge presset på de revisionsvirksomheder, som har væsentlige fejl, hvis det står i den årlige redegørelse. Det vil nok gøre at revisorhvervet i endnu højere grad vil holde fokus på, at der ikke bliver mange af disse væsentlige fejl.

Om kvaliteten af revisors arbejde vil øges, såfremt der sker en øget offentliggørelse er svært at sige om. Jeg tror ikke der er nogle revisorer eller revisionsvirksomheder, som synes det er sjovt at få en påtale eller en bøde, men alligevel er der ingen tendenser på at fejlraten bliver mindre lige i øjeblikket. Den er stadig relativ høj. Det kan da godt være, at en øget offentliggørelse vil kunne styrke fokus på dette.

5. Pres på tillid vil føre til øget krav, som igen vil føre til øget ressourcer og dermed øget honorar.

6. Offentligheden stiller større krav, men er ikke villige til at betale et tilsvarende større honorar.

- a. Øget gennemsigtighed af den udførte kvalitetskontrol vil resultere i øgede omkostninger, men hvem skal påtage sig disse?

Der er selvfølgelig kun kunderne til at betale. Der er ikke andre der kommer til at betale, der bliver ikke lagt offentlige penge i det. Hvis man tager udgangspunkt i de forslag der ligger fra Europa-Kommissionen lige nu, så sætter de en hel række forslag om øget uafhængighed og en række forslag om at skærpe rapporteringskravene på forskellig vis. På den ene side kan man sige, at det i sig selv vil medføre øget omkostninger, men Kommissionens argument, hvis du spurgte dem, vil være at de informationer de efterspørger, er nogle revisor har nedskrevet, hvis de gør deres arbejde som revisor ordentligt. Det er altså bare et spørgsmål om at de skal gøre det tilgængeligt for offentligheden eller virksomheden.

- b. Ser du at honoraret vil stige eller vil omkostningerne pålægges staten, da markedet er i krise?

Staten kommer ikke til at påtage sig omkostningerne, det er helt sikkert.

- c. Hvem skal betale, når kunderne ikke vil betale for øget kontrol?

Problemet er, at den lovpligtige revision og påtegning ikke direkte er værdiforøgende for virksomheden. Det kan det være af omveje, men det er det ikke direkte og derfor vil de fleste virksomheder gerne minimere denne omkostning. Det er da et problem, da mange virksomheder allerede har en høj revisorregning og det er ikke, fordi det skaber vækst at den øges yderligere. Tiden må vise om, og i hvilket omfang, det vil skubbe ekstra omkostninger over på kunderne. Der er vel også et håb om, at det kan øge konkurrencen i branchen så Big Four ikke sidder så tungt på det. Dette kan føre til en større priskonkurrence, sådan at det ikke nødvendigvis medfører øget priser.

Ovenstående referat er ikke godkendt af Andreas Rahlf Hauptmann, da vi ikke har modtaget svar på dette, hvorfor vi ikke kan garantere at dette giver udtryk for hans egentlige holdning. Vi vurderer dog at referatet giver udtryk for den holdning som Andreas Rahlf Hauptmann havde under det foretagne interview, da dette er udfærdiget på baggrund af en lydfil af interviewet.